

M

149.682

OSZK

BALÁZS BÉLA
Az igazi égszinkék

ÚJ IDŐK IRODALMI INTÉZET

BALÁZS BÉLA
AZ IGAZI ÉGSZINKÉK

BALÁZS BÉLA

AZ

IGAZI ÉGSZÍNKÉK

MESÉK

Fenntartunk minden jogot

M 149 682

Felelős kiadó Hampó József igazgató

27510 — Márkus-nyomda, Budapest, V., Bank-utca 5. — Fel. vez. Márkus Géza

A z i g a z i é g s z í n k é k

Volt egyszer egy kisfiú, úgy hívták, hogy Kalmár Ferkó. Ez a Kalmár Ferkó nem volt jó tanuló, mert édesanyja özvegy volt és szegény mosónő. Volt Ferkónak egy kosara, azt mint hátizsákot a hátára tudta tenni. Ebbe a kosárba rakta bele édesanyja a kivasalt fehérneműt, finom, rózsaszín papirost tett az ingek közé, végül az egész letakarta egy törülközővel. Aztán felírta a címet egy cédulára. A cédulát a Ferkó kezébe adta. Akkor Ferkó elindult, de csak gyalog és mire hazaért, mindig késő este lett. Ezért sohasem ért rá másnapi leckéjét rendesen megtanulni. Novák tanító úr pedik büntetésül az utolsó padba ültette, balra a kályhától. Ott volt a számárpad.

Három napig ült Ferkó ott egyedül és nagyon szégyelte magát, mert a fiúk rögtön elmondták a lányoknak a dolgot. A lányosztályok ugyanis a második emeleten voltak. A negyedik napon azonban Cser Karinak nem volt meg a számtanfeladata és a földrajzból nem tudott egy hangot sem.

Cser Kari gazdag gyerek volt, szép ruhákat viselt és körmei mindig tiszták voltak. Tanulni is ráért volna, mert neki nem kellett fehérneműt kihordania. Minden nap három órakor eljött Karihoz a házitanító és megcsinálta vele együtt a leckét. Könnyű volt hát neki jó tanulónak lenni. De éppen akkor mégsem tudott semmit és Novák tanító úr, aki aznap már úgyis mérgesen jött be az osztályba, így förmedt rá:

— Nem szégyeled magad? Takarodj rögtön a számárpadba, a Kalmár mellé!

— A Kalmár mellé? — kérdezte Kari megszégyenülten és sírni kezdett.

— Oda, hát! Nem érdemelsz jobbat.

Akkor a Cser Kari sírva összecsomagolta a könyveit, a füzeteket és a festékkészletét, mert gyönyörű festékeskatulyája is volt és sírva ballagott a padok között hátrafelé, a számapadhoz. A fiúk mind utánafordultak és bámulták.

Kalmár Ferkó pedig mélyen lehajtotta a fejét és a pad alá nézett, mert hát, hogy akkora szégyen őmelléje ülni. (Ilyen csacsi volt akkor még Ferkó.) És amikor látta, hogy Cser Kari szép ruhájában, ragyogó fehér galérlójában egészen a pad széléig húzódik, csakhogy minél távolabb ülhessen tőle, akkor olyan bűnösnek érezte magát, hogy a Kari kibékítésére tenni akart valami kedveset.

— Te, Kari, — súgta neki, — festek neked egy képet, ha kölcsönadod a festékeidet.

Kalmár Ferkó ugyanis tudott egy szép képet festeni. Csak egyet. Azt a nagybácsikájától tanulta, aki mázoló volt. Tudott festeni egy házat, melléje egy fát, meg egy kerítést és a kék eget föléje. Ezt tudta, ha kapott hozzá festéket, mert neki festéke egyáltalán nem volt. Festett már ilyen képet a Síró Misinek, meg a Hidas Sanyinak és egyet a harmadikos Szabónak. Most szívesen festett volna ilyen képet a Cser Karinak, hogy ne haragudjon rá a szégyen miatt. De Cser Kari még mindig sírt és nem felelt neki. Akkor mégegyszer odasúgta:

— Te, Kari, festek neked egy szép képet, három fával és piros virággal az ablakban. Azt odaadhatod a Dán Zsuzsikának.

De akkor Cser Kari magasba nyujtotta az ujját és feladta őt.

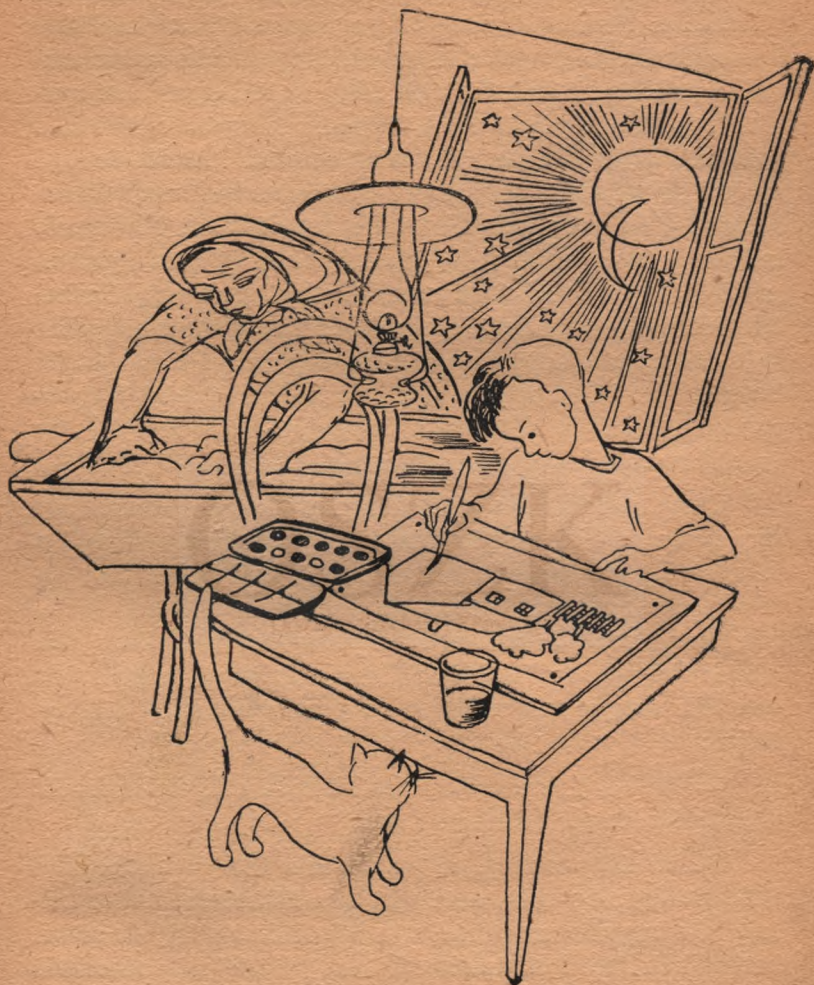
— Tanító úr, kérem, a Kalmár mindig beszél hozzám!

Most aztán kikapott a Ferkó a Novák tanító úrtól és kapott egy ötöst is hozzá. Nem szólt hát többet egy szó sem. Egy idő múlva azonban a Cser Kari súgta oda neki:

— Festhetsz nekem egy képet, ha nem mondod meg senkinek, hogy te festetted.

Ferkó megörült és így válaszolt:

— Becsületszavamra mondom, hogy senkinek sem szólok róla.

. . . nekilátott a munkának.

— Itt a festékkészlet — szolt Kari. — De megszá-
moltam ám a festékeket! Ha egy hiányzik, azt megfizet-
heted. Hallod?

— Kérdezd meg a Sírót, hiányzott-e neki egy is? — felelte Ferkó boldogan. — Tudok én vigyázni.

Amikor délben kijöttek az iskolából, Cser Kari vett egy ív igazi, vastag, legfinomabb rajzlapot és titokban odaadta a Ferkónak, az pedig a papírral és a festékekkel hazaszaladt. Alig nyelte le az ebédet, odatolta a kis asztalt az ablak elé, ráerősítette négy rajzszöggel a rajzpapírt, hozott két pohár vizet, egyiket, hogy belemártsa, a másikat, hogy kimossa benne az ecsetet. Aztán dobogó szívvel kinyitotta a szép, nagy festékesdobozt. Az volt ám a szép! Tele volt a legfinomabb festékekkel: kármin és indiai-vörös és égetett sziéna és okkersárga és gummitüsti és bronz és ezüst és arany. Hanem csak egy kék festék volt közte, egy berlini-kék és már az is egészen lyukas volt a közepén. Olyan volt, mint egy kék gyűrű. — De hogy erre a képre eget fessek vele, még elég lesz, — gondolta Ferkó. Előszedte hát a fehér porcelláncsészét és az ecseteket és nekilátott a munkának.

Cincu, a fehér macska, felugrott hozzá az asztalra, úgy nézte, mit csinál kis gazdája. Nemsokára elkészült a kép, kivéve az eget. De azt már nem volt nehéz megfesteni. Cincu egészen érthetően mondta: — Mió, mió, a fehér ég nem jó! — és Ferkó a porcellántálacskájában már előkészítette a berlini-kéket. Csak arra várt, hogy a ház és a fák megszáradjanak. De akkor anyja beszólt a konyhából:

— Ferkó, gyere csak! Fehérneműt kell elvinned. Itt a cím. Dán tanár úrékhoz. Érted?

Ferkó nagyon megijedt, mert ez a Dán Zsuzsiék címe volt. Eddig még soha nem vitt oda fehérneműt. Ott kellett hát hagynia az asztalon a képet és az átlukasztott berlini-kék festéket, hátára kellett vennie a fehérneműs kosarat és el kellett indulnia. Ahogy Dán tanár úréknál a hátsó lépcsőn át a konyha elé ért, Zsuzsika hangját hallotta belülről és nem mert bekopogni. Hosszú-hosszú ideig ácsorgott az ajtó előtt. Amikor már nem hallotta Zsuzsó hangját, végre belépett a konyhába. Akkor jött egy szép

és finom hölgy. A Zsuzsika mamája volt. Megolvasta a fehérneműt és pénzt adott neki érte.

Ferkó észrevette, hogy egy pengővel kevesebbet kapott, de szégyelt szólni, hiszen a Zsuzsi mamája volt. Így hát átvette a pénzt és hazament. Mikor otthon édesanyja átszámolta, hiányzott a pengő. Azt hitte, hogy Ferkó az úton vesztette el a pénzt és úgy megharagudott, hogy a seprűnyéllel verte meg a fiát.

De Ferkó nem mondta meg, mi történt. Hiszen Zsuzsika mamájáról volt szó.

Ahogy a verésnek vége volt, azonnal visszafutott a képhez, hogy most már végre megfesse az eget. De a berlini-kéket sehol sem találta. A többi festék mind ott volt, Cincu is békésen ott kuporgott az asztalon és a képet nézegette. De az átlyukasztott berlini-kék eltűnt.

Ferkó nem merte megkérdezni az édesanyját. Valószínűleg a cica sodorta le a farkával — gondolta és tovább lutatott. Négykézláb csúszkált végig a padlón és minden kerek foltot megtapogatott. De a berlini-kék sehol sem volt megtalálható.

Másnap reggel az iskolában Cser Kari elébe ment, félrevonta őt és megkérdezte:

— Meghoztad a képet és a festékeimet?

Ferkó elvörösödött és így szólt:

— Holnap egészen biztosan elhozom.

Erre a Cser Kari nagyon mérges lett, mivelhogy a Dán Zsuzsit már megleste a lépcsőn és eldicsekedett a képpel.

— Biztosan el akarod lopni a festékeimet — mondta Ferkónak. — Ha holnap nem hozod el, feladlak!

Szegény Ferkó megint egész délután kereste a berlini-kéket, de sehol sem tudta megtalálni. Tehát elővette Cincut.

— Hová tetted a festéket? — kiáltott a macskára. — Szerezz ám nekem egy berlini-kéket, hallod-e!

És elkeseredésében jól elverte a macskát.

A macska pedig sírt. — Miau, miau! — és az egészen érthető volt. Ezt mondta: — Én ledobtam a berlini-kéket

az asztalról, de csak véletlenül. Hanem ki szedte fel a padlóról? Biztosan valami egér. Miau, miau!

Másnap reggel Ferkó elvitte az iskolába a festékkészletet. Cser Kari már a kapuban várt rá.

— Itt a festékkészleted — szólta Ferkó. — De a képről hiányzik még az ég. Ezért a berlini-kéket még otthontartottam. De holnap megkapod a képet is, a festéket is, egészen biztosan.

Amire a Cser Kari egészen megdühösödött és ütni-verní kezdte Ferkót. Tehette, mert nagyobb és erősebb volt nála.

— Elloptad a berlini-kékeket és a rajzlapomat! — ordította torkaszakadtából, hogy az ott álló pedellus is jól hallotta. — Pedig egészen új berlini-kék volt. Ha holnapra nem hozod el, akkor meglásd, hogy feladlak!

Ezen a délután megint túvé tette Ferkó az egész házat. De hiába. És Cincu megint verést kapott. De csak sírt folyton: — Miau, miau, az egér volt, az egér!

Ferkó úgy félt a másnaptól, hogy aludni sem tudott éjjel. Nyitott szemmel feküdt és forgolódott az ágyban és mindig csak azt gondolta: — Hátha holnap reggelre talán majd az asztalon fekszik a berlini-kék. — A hold világosan sütött be az ablakon és a szoba kísérteties látványt mutatott. Édesanyja nyöszörgött álmában. Ekkor Ferkó hirtelen valami kéket pillantott meg a padlón.

— A festék! — gondolta ujjongva és felült, hogy kiszálljon az ágyból. Ekkor a kék folt megmozdult. Kétszer körben futott és eltűnt a szekrény alatt. Egér volt. Egy kék egér!

No, most már tudta Ferkó, hová lett a berlini-kék. Az egér felfalta és bele is kékült egészen. És most már azt is tudta Ferkó, hogy a festék véglegesen és visszahozhatatlanul elveszett. Mert az egér gyomrából hogy szedje vissza? — Mit mondjon holnap az iskolában? — Ezt nem tudta és keservesen sírni kezdett.

Másnap reggel szomorúan ment az iskolába. Lassan-lassan ballagott, mert félt. Mire a kapuhoz ért, nyolc óra

már el is múlt és a tanítás megkezdődött. A pedellus a kapu előtt állt.

— No, Ferkó, — kérdezte, — elhoztad-e a berlini-kéket?

Ahogy Ferkó ezt meghallotta, úgy megijedt, hogy nem mert a festék nélkül az iskolába lépni. Megfordult és futni kezdett.

Ment-mendegélt az utcán, könyveivel a hóna alatt, maga sem tudta, hová. Lassan bandukolt és mindegyre

Egér volt.

csak a földre nézett. Mert egyre azt remélte: — Talán mégis csak felbukkan valahol egy berlini-kék. Egy egészen új és sokkal nagyobb berlini-kék. Vagy talán kettő is fekszik valahol egymás mellett. — Így ballagott, az egész utcát végigkutatva. De festéket nem talált.

Talált azonban szép, színes cserépdarabokat és csillogó köveket. Ezeket zsebrevágta. Mert hátha drága kincsek ezek, ki tudja? Akkor aztán el lehet majd adni és a pénzen száz berlini-kéket is vásárolni.

Így ballagott Kalmár Ferkó egyre messzebb és a végén kijutott a városból, egy rétre. Egy darabig még tovább sétált a dülőúton. Ekkor megpillantott egy kék búzavirágot és letépte. — Ha még sok búzavirágot találok, — gondolta, — úgy hazaviszem, a kék levüket kifacsarom és pohárban összegyűjtöm, aztán megszáritom az ablakban. A naptól meg fog keményedni és gyönyörű festék lesz belőle, százszor szebb, mint az a vacak berlini-kék.

Ezt sütötte hát ki Ferkó. De búzavirágot többet nem talált, egy szál pedig kevés volt ahhoz, hogy kifacsarja.

Egyszerre csak meghallotta a déli harangszót. Szíve nagyon nehéz lett. Mert most már haza kellett mennie. Festéket nem talált, de az iskolát ellógta. — Istenem! — sóhajtott. — Mi lesz ebből?

Hát ahogy megfordul, az iskola pedellusa áll előtte. Ferkó el akart futni. De a pedellus nagyon barátságosan mosolygott és így szólt:

— Ejnye, Ferkó, hát miért nem szeded le ezeket a virágokat, hogy festéket készíts belőlük? Nézz csak körül, a rét telistele van velük.

Ferkó körülnézett. Hát csakugyan, az egész rét telistele volt óriási gyönyörű kéknél-kékebb virágokkal. Ilyen szépet még egész életében nem látott. Megkérdezte hát:

— Kérem, szépen, lehet-e ezekből a virágokból festéket facsarni?

— Hát persze. Csak szedd le már.

Ferkó gyorsan nagy csokrot szedett magának.

— És miért nem voltak előbb itt ezek a virágok? — kérdezte.

— Mert ezek olyan virágok, hogy csak pont délben virítanak és csak egyetlen percig. Siess hát azzal a csokorral.

Alig mondta ezt ki a pedellus, hát a kék virágok az egész rétről hirtelen eltűntek. De Ferkó karja már tele volt velük.

— Mi a neve ennek a virágnak? — kérdezte a pedellustól.

Ferkó gyorsan nagy csokrot szedett magának.

— Ennek a neve: az igazi égszínkék — felelte ez. — De most csak siess haza, hogy anyád ne vegye észre, hogy lógtál. Novák tanító úrnál majd elintézem a dolgot. Tehát ez az igazi égszínkék.

Amikor Ferkó hazaért, édesanyja éppen ebédhez terített. Ferkó gyorsan a padláshoz vezető falépcső alá rejtette a virágokat s aztán bement anyjához. A mama per sze azt hitte, hogy Ferkó az iskolából jön és minden rendben van.

Ebéd után a mama megint a teknő mellé állt és tovább dörgölte az ingeket a fehér, lágy szappanhabban. Ekkor Ferkó a konyhaszekrényhez lopózott észrevétlenül, kicsent onnan egy poharat és kiszökött vele. Előszedte az igazi égszínkéket a lépcső alól és a virággal és a pohárral felsurrant a padlásra.

A padlás nagyon szép hely volt. A többi fiúknak nem volt padlásuk. Csak Síró Misiéknek volt egy egészen kicsike és oda Misi egyszer-másszor felmehetett a szobalánnyal. De Ferkó minden nap felmehetett, amikor csak akart. Nagy gerendák voltak ottan keresztül-kasul, ezeken nehéz és veszedelmes dolog volt mászkálni. A háziúr nagy ládái is itt feküdtek egymásra dobálva. Ezekből várakat lehetett építeni, titkos földalatti folyosókkal. Anya fehérneműi hosszú-hosszú köteleken száradtak a levegőben és úgy lengtek a léghuzatban, mint száz lobogó fehér zászló. Az egész olyan volt, mint valami nagy, fellobo gózott vitorláhajó. A tető ferde volt és ha az eső esett, hallani lehetett a cseppek dobolását rajta. A tető nyílásain át néha galambok röppentek be, a sötét sarkokban pedig szépséges, óriási pókhálókon hatalmas keresztespókok ringatóztak.

Igazán gyönyörű padlás volt! Idehozta hát Ferkó az igazi ékszínkéket, letelepedett egy gerendára, a poharat a térde közé fogta és a kék kelyhek levét a pohárba facsarta. Ahogy édesanyja a fehérneműt kicsavarja, úgy csinálta, gondosan, hogy minden csöpp kijöjjön. Ekkor egy csöpp a nadrágjára esett és kék foltot csinált rajta. De a folt nem volt nagy és alig észrevehető a többi között.

Ahogy a pohár teli lett, Ferkó mingyárt ki akarta próbálni a festéket, ezért hát felhozta a képet és egy ecsetet. A kék folyadékkal megfestette az eget a ház, a kerítés és a fák fölött. Százszor szebb lett, mint a berlini-kék. Egészen olyan kék volt, mint az igazi ég. Ferkó örömeiben féllábon körülugrálta a nagy ládát és így kiabált:

— Az ám, az ám! Ez az igazi égszínkék! Az ám, az ám! Ez az igazi égszínkék!

Egyszerre csak meghallotta édesanyja hangját alulról:

— Ferkó, merre vagy? Ferkó! Gyere, ki kell hordani a fehérneműt!

Ferkó mindent úgy hagyott a ládán, ahogy volt és gyorsan leszaladt.

Nyolc óra is elmúlt már, mire megint hazakerült. A nap már rég leszállt. Anyja a tűzhelynél állt és a vacsorát főzte. Ferkó észrevétlenül kiszökött a konyhából és gyorsan felmászott a padlásra. Itt már egészen sötét és ijesztő volt. A nagy fehér ingek úgy lebegtek láthatatlan köteleiken, mint röpülő kísértetek. Nagy fekete madarak rebentek fel a sötétben. Valaki járkált a háztetőn. Tisztán lehetett hallani a lépéseket. Talán valami rabló volt.

Ferkót nagy félelem fogta el. Meg akart fordulni. De akkor eszébe jutott, hogy a rabló a képet és az igazi égszínkéket is elrabolhatja. Ezért erőt vett magán és a gerendákon keresztül óvatosan odamászott a nagy ládához.

De alig pillantotta meg Ferkó a ládát, amely mint valami nagy, négyszegletes, fekete kő állt a homályban, meglepetten megállt. Valami finom, kékes-ezüstös fényt látott, olyat, amilyen a fű közt bújkáló szentjánosbogáré. Talán szentjánosbogarak másztak a képre — gondolta — és óvatosan a ládához lépett. A kép fölé hajolt.

És ekkor Ferkó csodálatos dolgot pillantott meg. Nem szentjánosbogarak voltak, amik ott világítottak. Hanem az ég, amelyet az igazi égszínkékekkel festett a képre, időközben, mert este lett, hát besötétedett és parányi csillagocskák tündököltek rajta. Jobbra a kerítés fölött föl lehetett ismerni a Gönczölszekerét. Csak éppen, hogy egé-

szen pirinyó volt. És a ház mögött, éppen a két kémény között most jött fel a hold. Egészen kicsiny, de igazán világító ezüst holdacska. A ház csöpp ablakai megcsillantak fényében.

Ferkó szíve dobogott örömeiben. De félt is. Mert az egész olyan szép volt, hogy biztosan el fogják venni tőle. A mamának tehát nem szabad megtudnia semmit sem a kicsiny, igazi égről. Ferkó a poharat az igazi égszínkéssel eldugta egy ott heverő ócska kosár alá. A képet csóformába tekerte össze, óvatosan, nehogy a kis ég összenyomódjék és azzal a padláslépcsőhöz ment, hogy leszálljon rajta. Eközben azonban egészen sötét lett és Ferkó félt keresztülbotorkálni a veszélyes gerendákon. Csakhogy az összegöngyölt képből már egészen bő világosság ömlött ki, mert a kicsiny hold időközben teljesen feljött. Így hát Ferkó a papírcsövet mint valami villamos zseblámpát maga elé tartotta és bevilágította vele útját.

Mikor lent megérkezett, először is a fehérneműcsomóhoz ment. Az alatt feküdt a rózsaszínű selyempapír, amelyet a mama a vasalt ingek közé szokott rakni. Kivett egy ívet és becsomagolta a képet, nehogy édesanyja észrevegye az ég tündöklését. A becsomagolt képet az asztalra tette és semmit sem lehetett észrevenni, hiszen a lámpa égett a szobában. Így hát Ferkó lefeküdt.

Éjjel egyszer felébredt. A szoba sötét volt, a mama horkolt. Ferkó gyorsan átpillantott az asztalra. Örömmel és némi ijedelemmel látta, hogy a rózsaszínű selyempapír csendesen izzott, mint valami nagy, rózsaszínű lampion. Hiszen a hold sütött benne! A mama azonban, hála Istennek, jól aludt és semmit sem látott az egész dologból. És holnap, — gondolta Ferkó, — úgy sem látni ezt már. És hamarosan elaludt.

Másnap Ferkó nagyon büszkén ment az iskolába. A rózsaszínű papirosba tekert képet kabátja alá rejtette, mert rossz idő volt és az eső is cseperegni kezdett. Ferkó szeretett volna a pedellussal beszélni, hogy megtudja, haragszik-e Novák tanító úr tegnapi kimaradása miatt. De

nem találta. Bement hát az osztályba és mingyárt oda-
szaladt Cser Karihoz.

— Te, Kari, — mondta neki, — elhoztam a képet. De
gyere hát a sarokba, a kályha mögé, mert ez nagy titok.

Cser Kari hátrament vele a kályha mögé.

— Elhoztad a berlini-kéket is? — kérdezte útközben.

— Azt nem — felelte Ferkó pirulva. — De majd meg
fogod látni. Helyette igazi égszínkéekkel festettem. És
adok neked is a festékből. Sokkal szebb és sokkal drágább
festék, mint a berlini-kék.

De akkor már a kályha mögött voltak. Háttal álltak
az osztálynak, hogy a fiúk ne lássanak semmit sem. Ferkó
elővette a képet a rózsaszín selyempapírosból és odaadta
Cser Karinak.

De ez a képre nézett és dühösen kiabálni kezdett:

— Te közönséges hazug fráter vagy és tolvaj is vagy!
Mit beszélsz itt össze-vissza a szép égszínkékről? Hiszen
ezen a képen egyáltalán nincs is kékség. Ez az ég nem is
kék. Ez nem is ég, egyáltalában.

Akkor Ferkó is odanézett és nézd csak! Az ő kis ege
teljesen be volt borulva. A képen éppen rossz idő volt és
azért az ég is egészen szürke volt.

— Várnod kell, Kari, — felelt hát Ferkó, — mert
most az ég felhős. De mingyárt ki fog derülni és akkor
szép kék lesz.

De a Cser Kari nem hitt neki.

— Hazug! Hazug fráter! Tolvaj! Rabló! Tolvaj! —
ordította torkaszakadtából az egész osztály előtt. — El-
lopta a berlini-kéket. Egészen új berlini-kék volt. Ne-
kem nem kell a kép. Ilyen ronda kép! — és a képet a föld-
höz vágta és a lábával rátaposott.

Éppen akkor lépett be Novák tanító úr az osztályba.
Cser Kari mingyárt felnyujtotta az ujját és feladta Fer-
kót a berlini-kék dologban. Erre Novák tanító úr nagyon
megharagudott. Levelet írt, amelyet Ferkónak haza kell
majd vinnie az édesanyjának.

Amikor a tanításnak vége volt, Ferkó a képpel, ame-
lyet már be sem csomagolt a rózsaszínű selyempapírba,

megint hazafelé indult. Kezében vitte a rettenetes levelet, lassan és szomorúan mendegélt, mert tudta, hogy ma büntetésből nem fog ebédet kapni. Ekkor futólépéseket hallott a háta mögött. Egy iskolotáska zörgését is hallotta. De nem volt kedve megfordulni.

— Ferkó! Kalmár! — kiabált hirtelen egy ismerős hang. — Kalmár! várj csak. Oda kell adnom valamit neked.

Ferkó megfordult. Dán Zsuzsa állt előtte. Fehér ruhácskában, kék köténnyel, két szőke copfja volt és kerek arcoskája úgy kipirult a futástól, mint a cseresznye.

— Te, Kalmár! — mondta a kislány, — a mamám küldi a te mamádnak ezt a pengőt, mert a multkor rosszul számolt és túlkeveset adott a fehérneműért. Várj csak, mingyárt adom a pengőt.

Ezzel Zsuzsi levette az iskolotászkát a hátáról, leült egy kőre és keresni kezdte a pénzt. Elővette a ceruzákat és a matricákat és a babaruhákat és a többi egy- és mást. Végre megtalálta a pengőt. Amikor a pénzt átnyujtotta Ferkónak, meglátta kezében a képet.

— Nahát! — kiáltotta elragadtatva. — Mid van neked?

— Ez egy kép — magyarázta Ferkó. — Én festettem.

És lesütött szemmel állt a kislány előtt.

— Nézd csak! — ujjongott Zsuzsika és a kép után nyúlt. — Hiszen ez mozog! Itt felhők vannak. Eloszlanak és most feljön egy kis napocska. Juj, de csudaszép. Egészen olyan, mint az igazi ég!

— Persze, hiszen az igazi égszínkéekkel festettem, — felelt Ferkó. Aztán megígértette Zsuzsival, hogy a nagy titkot nem adja tovább és elbeszélte, hogyan jutott ehhez a festékhez. De a Cser Kari berlini-kéjkéről egy szót sem szólt.

Zsuzsika pedig táskájából elővett egy zöld radirgumit és egy fél rúd pecsétviaszt. Olyan barátságosan mosolygott Ferkóra, hogy annak le kellett sütnie a szemét.

— Kell ez a radir neked, Ferkó? És a pecsét? Neked adom. A pecsétet a gyertya fölé kell tartani és akkor leveleket lehet vele lepecsételni.

Mindkettőt Ferkó kezébe nyomta. De a fiú nem tudta, mit feleljen. Olyan szívesen odaadta volna Zsuzsának a képet, de nem mertte neki megmondani.

— Jaj, de édes ez a kép! — mondta Zsuzsi egyre. — Jaj, de drága! Akarsz egy ceruzát, Ferkó? És, nézd csak,

Ferkó futásnak eredt . . .

itt van két egészen új alumíniumtoll és egy matrica. Igazán, neked adom mind. Jaj, csak nekem is volna ilyen aranyos kis képem, egy igazi kicsiny éggel. Már van egy babakonyhám egy kis igazi kályhával, amelybe igazi tüzet lehet gyújtani és akkor lenne egy kis igazi egem is. Nézd, Ferkó, neked adom a gyújtóüvegemet is. Igazi gyújtó-

üveg, a bácsikámtól kaptam. Ha a napfényre tartod, öszszegyűjti a napsugarakat egy pontba és meg lehet vele gyujtani a szalmakalapot is.

És rámosolygott Ferkóra, hogy két gödröske jelent meg piros orcáján.

Amire Ferkó mégis csak kirukkolt a beszéddel.

— Neked adom a képet. Nekem még van otthon az igazi égszínkéből. De senkinek nem szabad megmutatnod a képet és a titkot se áruld el senkinek, mert akkor mindent elvesznek tőlünk.

— Jól van! — szóló Zsuzsi komolyan. — Titkos szövetséget fogunk kötni.

Alig hogy ezt kimondta, hát arra jött a Cser Kari, mert ő is erre felé lakott. Amikor meglátta, hogy ezek ketten milyen jól elbeszélgetnek egymással, megállt és így szólt?

— Hát ti mit csináltok itt?

— Semmi közöd hozzá! — felelt erre Zsuzsa és a képet gyorsan a köténye alá rejtette.

— Ma feladtam a Kalmárt — szóló Cser Kari. — Ellopta a berlini-kékemet.

— Menj a pokolba! — kiabált Zsuzsi és grimaszt vágott feléje.

— A kép, amit eldugtál, az enyém, — mondta Kari, — mert az én festékemmel festette.

— Ökör vagy és szamar vagy — pörölt Zsuzsa — és nem tudsz semmit. A Ferkó egészen más festékekkel festett. De az a mi titkunk. Mert mi titkos szövetséget kötöttünk. Te pedig menj a pokolba.

Mialatt így veszekedtek egymással, a képen a felhők eloszlottak és a kis ég egészen tiszta lett. A kis nap pedig olyan fényesen sütött, hogy átvilágított a kötényen, mintha csak gyertya égett volna alatta. Cser Kari meglátta ezt és bezzeg sajnálta, hogy nem hitt a Kalmár Ferkónak ott az osztályban, a kályha mögött. Ezért így szólt:

— Én tudom az egész titkot. A Kalmárnak igazi égszínkéje van otthon, egy pohárban. Ha engem is bevesztek a titkos szövetségbe, akkor nem fogom senkinek sem

elárulni, hárman is játszhatunk vele együtt és a Novák tanító úrnak megmondom, hogy a Kalmár visszaadta a berlini-kékemet. De ha nem vesztek be, akkor feladlak mindkettőtöket. Mert az igazi égszínkék tilos.

Mit lehetett itt tenni? Titkos szövetséget kötöttek tehát hármásban és megbeszéltek egy jelet is. Zsuzsika az iskolatáskájába dugta a képet. Ha valaki betette a kezét a táskába, az egészen meleg volt a kis naptól. És aztán mind a hárman hazamentek.

Ferkó vidám volt és megelégedett és kereste Cincut, mert sürgősen meg akart bocsátani neki. De a Cincu elfutott, mikor Ferkót meglátta és nem hagyta magát megfogni. — Miau, miau! — kiáltott csak. S ez tisztán érthető volt. — Csak félig tehetek róla. Az a csúf egér! A kék egér! Majd megfogom! Majd, majd! Miau, miau!

S a Cincu annyira meg volt sértve s olyan haragos volt, hogy egyáltalán nem lehetett vele okosan beszélni.

Rögtön ebéd után megérkezett Cser Kari Kalmárékhöz. Hozott egy nagy üres üveget, amelyben egykor orvosság volt.

— Most gyere fel velem a padlásra és add ide az igazi égszínkék felét — szölt Ferkónak és mindketten felmásztak a padlásra.

Kari kiszedte a nagy orvosságos üvegből a dugót és odatartotta Ferkónak. Ez átöntötte a maga üvegéből a felét és még valamivel többet is.

— Tovább, tovább. Ez még nincs a fele. Csak önts még. Különben meg kell mutatnod a levelet a mamádnak.

— Minek kell neked olyan sok? Hiszen te nem is tudsz festeni— jegyezte meg Ferkó szerényen, mert még mindig csacsi volt.

— Csak bízd rám, minek kell. Én már tudok valami kitünőt! — kiáltott Kari és nevetett.

De Ferkó szomorú volt, mert már majdnem az egész égszínkéket át kellett töltenie az orvosságos üvegbe. Kari végre bedugaszolta és eltávozott. Ferkó még a padláson maradt és azon gondolkodott, hogyan használhatná fel a legjobban a megmaradt égszínkékjét.

— Képet festeni vele nem jó, — gondolta, — mert a papiros könnyen elszakadhat. Valahova a falra kellene festeni az égszínkéket és ott nézni, hogy vándorolnak a kicsi felhők, hogyan kel fel és nyugszik le a kicsi nap és a sok kis csillagocska és a parányi hold. De a falon észre-
venné a háziúr is és akkor meg kellene fizetni a kárt.

Míg Ferkó így gondolkodott, hirtelen jó ötlete támadt. A láda fedelének belső oldalát be lehetne festeni egészen az igazi égszínkéekkel. Ahhoz meg éppen elég. Akkor majd be lehet szállni a ladába, mint egy hajóba, vissza lehet rá húzni a fedelet és úgy lehet nézni az eget a láda fedelén.

Ez igazán jó ötlet volt. Ferkó mingyárt neki is fogott a munkának és befestette a fedelet belülről. Akkor már csak egészen kevés maradt az igazi égszínkékből. Ezt is egy kis orvosságos üvegbe öntötte, amelyet a padlás sarkában talált, „a keresztespókknál”. A kis üveget zsebre-tette. De akkor már le is kellett mennie, mert édesanyja kiáltott érte:

— Ferkó, hol vagy? Fehérneműt kell kihordanod!

Megint este lett, mire Ferkó hazakerült. De még volt annyi ideje, hogy felnézzen a padlásra, mit csinál az ege, mert édesanyja a szomszédasszonyhoz ment pénzt kölcsönkérni.

A padláson már sötét volt, de Ferkó nem félt. Amikor a fekete gerendán át eljutott az ő nagy ládájához, már át-szűrődött az ezüstös fény a láda minden hasadékán és re-pedésén. Mert odabent már sütött a hold. Olyan volt, mintha ezüst tűz égett volna a ladában. Ferkó gyorsan be-mászott és magára húzta a tetőt. Mert a láda olyan nagy volt, hogy Ferkó, ha csak kicsit összehúzta a térdét, könnyen elfért benne. Hanyatt feküdt, kezét feje alá tette és úgy nézte az ő eget.

Csaknem telihold volt. De a holdnak udvara is lát-szott. Mindezt Ferkó megfigyelte.

— Holnap rossz idő lesz — mondta komolyan és gondtelten. Könnyű nyugati szél is fúj a ladában. Kelet felé apró fellegek gyülekeztek, ezüst szegéllyel.

Ferkó ezúttal nem maradt sokáig aládában, nehogy a mama észrevegye. De nagyon boldog volt. Holnap az igazgató úr születésnapja lesz és az utolsó óra elmarad.

Alig tudott elaludni örömeiben. Ahogy az éjszaka egyszer fölébredt és ágyából szétnézett a holdsütötte szobában, hirtelen észrevette a kék egeret, aki megzabálta a berlini-kéket. Ott állt az asztal lábánál és rágcsált. De ebben a pillanatban előugrott a szekrény mögött megbúvó Cincu is és — ham-ham! — iziben lenyelte a kék egeret. Csakhogy alig tűnt el az egér Cincu szájában, már is kék lett a macska feje. És mire a kék egér a gyomrába ért, az egész cica kék lett, egészen berlini-kék. Igazán csodaszép látvány volt.

Másnap reggel összegyűlt az egész ház és a szomszéd-ság a Cincu körül, hogy megcsodálja a kék macskát. Elég különleges dolog az ilyesmi, mondták az emberek. Egyesek meg éppen azt állították, hogy egy ilyen berlini-kék macska valódi ritkaság és nagyon sok pénzt lehetne érte kapni. Ettől Ferkó mamája is felderült egy kicsit. Tegnap este a szomszédasszony már nem akart neki több pénzt kölcsönadni és ezért sokáig sírt. De a legvidámabb maga Cincu volt. Odament Ferkóhoz, felugrott a vállára és ott dorombolt.

— Most már kibékülhetünk, miau, mió, mi jó, hogy magam is kék vagyok! — mondta egészen érthetően.

Mikor Ferkó ezen a reggelen iskolába ment, a nap fényesen és melegen sütött és az utcák, mintha mézeskalácsból készültek volna. Olyan jó volt a kedve. Először is: titkos szövetség Zsuzsával. Másodszor: az egész láda. Harmadszor: a berlini-kék Cincu. Negyedszer: az iskolai ünnepély és az utolsó óra elmarad.

Ahogy Ferkó belépett az osztályterembe, Kari már az ajtónál várta és a kályha mögé húzta.

— Valami nagyszerűt csináltam — súgta neki nevetve. — Várj csak, majd elbeszélem. Novák tanító úr letette a cilinderét odakint a folyosóablakra és bement a tanári szobába. Senki sem volt a folyosón. És én a cilinder

tetejét belülről gyorsan bekentem az igazi égszínkékel. Figyeld csak meg, mi lesz ebből!

És Cser Kari nevetett és örömében egyik lábáról a másikra állt.

Ekkor odajött a Síró a kályha másik oldaláról és megkérdezte:

— Hát ti meg mit súgdolódtok itt? Mondjátok el nekem is.

De Kari így felelt::

— Mi titkos szövetséget kötöttünk. Van egy nagy titkunk és neked nem árulunk el semmit.

— Csakhogy én mindent hallottam ám — mondta Síró.

— Semmit sem hallottál, te hazug disznó — ordított Cser Kari. — Takarodj innen, vagy kupán váglak, hogy arról koldulsz.

Amire Síró sietve el is távozott és úgy tizenegyóráig nem is történt semmi sem. Tizenegy órakor az egész iskola az udvaron gyülekezett. A lányosztályok is ott voltak és az összes tanítók és tanítónők. Novák tanító úr hosszú fekete ferencjóska-kabátot hordott és cilindert a fején. Mert neki kellett az ünnepi beszédet mondania. Ezért egészen vörös volt az arca és a verejték végigcsorgott a nyakáig.

— Nem értem — mondta a többi tanítóknak, — nem tudom magamnak megmagyarázni. Hiszen nem is süt a nap. Az ég egészen felhős és én mégis úgy érzem, mintha az izzó nap éppen a fejem búbja fölött állna. Igazán, napszúrást kaphat az ember. Mi lehet ez? — kérdezte és nagy vörös zsebkendőjével törölte magáról az izzadságot.

Kalmár Ferkó és Cser Kari hallották ezt, mert egészen elől álltak és nevettek; ők bezzeg tudták, mi lehet ez. Az, hogy a cylinder tetejének belső felén kis külön ég volt. És azon sütött a nap.

Ekkor az igazgató úr az udvarra lépett — Éljen, éljen! — kiáltott mindenki. Novák tanító úr előlépett és belekezdett szép beszédébe. Olyan csend támadt, hogy a

légy zümmögését meg lehetett volna hallani. De alig mondott Novák tanító úr három mondatot, mikor megdördült az ég. De nem fönt dördült ám meg, hanem a Novák tanító úr cilinder-kalapjában. Nem is volt olyan hangos, mint az igazi mennyei mennydörgés lenni szokott, de a nagy csöndben ezt is tisztán lehetett hallani. Bizony, mennydörgött a Novák tanító úr cilindere.

Cser Kari oldalba bökte Ferkót és oda-sugta neki: — Te! Hallod-e? Jön a zivatar!

— Én már tegnap tudtam, hogy ma vihar lesz a mi egünkön, — szólt Ferkó komolyan.

A másik oldalról pedig, ahol a lányok álltak, átintett a Dán Zsuzsika, aztán eltakarta az arcát, mert ő is hallotta a mennydörgést. Tulajdonképen mindnyájan hallották, csak nem tudták, honnan jön. Novák tanító úr helyreigazította a cilinderét, aztán tovább beszélt. Erre másodszor

is megdördült kalapjában az ég, de most már sokkal erősebben. Amire ideges lett és dadogni kezdett. Az igazgató úr levette a csiptetőt az orráról és a fejét csóválta. A gyerekek közt sűgás-bűgás kezdődött. A tanítónők egymásra néztek és messzebbre vonultak. S akkor hirtelen erős dör-

Jön a zivatar!

dülés hallatszott a cilinderkalapból, mint egy puskalövés. És a következő pillanatban szinte ömlött az esővíz a kalapból és végigcsorgott Novák tanító úr arcán és nyakán, be a gallér alá.

A tanító úr szörnyen megijedt. Lekapta a kalapját és a földhöz vágta. És az összes tanítók és gyerekek össze-vissza futkostak és kiabáltak: — Merénylet! Akna volt a cilinderben! Merénylet! — És a legtöbbet egyáltalán nem is lehetett megérteni. Pompás dolog volt!

Hanem azután jött ám a nagy vizsgálat! Mindenki-nek vissza kellett mennie az osztályokba, mert meg akarták tudni, ki követte el a tréfát. Ahogy a gyerekek izgatottan felrohantak a lépcsőn, Ferkó észrevette, hogy Zsuzsi utánuk int letről és kezével a titkos szövetség jelét mutatja.

— Te, Kari, — mondta a Csernek — nézd csak a Zsuzsát. A titkos szövetség jelét mutatja. Veszély fenyeget. Vissza kell menni és meg kell kérdezni, mi a baj.

Mindketten visszatértek Zsuzsihoz, aki a kapu alatt állt osztályával és nem hagyhatta el a többit. Úgy tettek hát, mintha elvesztettek volna valamit, és amíg a padlón kotorásztak, Zsuzsa odasúgta nekik: — A Síró feladott titeket. Meghallotta, mit beszéltek hátul, a kályha mögött. A Karinak át fogják kutatni a zsebeit.

Kari egészen elsápadt az ijedtségtől. Felrohant a lépcsőn. Ferkó utána.

— El kell dobni az égszínkéket, — mondta Kari. — Ha megtalálják nálam, kicsapnak bennünket az iskolából.

— Miért kell mindjárt eldobni? — kérdezte Ferkó. — Hát nem kár érte? Inkább dugjuk el valahol.

— Nem, nem, csak eldobni, eldobni, eldobni! — lihegte Cser Kari és remegett félelmében. Aztán beszaladt a klozetba.

És most jött a vizsgálat. Persze, mindent tagadtak és Cser Kari zsebében csak egy darab drótót, két üveg-golyót, öt márványgolyót, egy darab rágógumit, egy darab kvarckövet, egy törött késpengét és egy fél cigarettát

találtak. Így csak a cigaretta miatt hordták le, de nagyobb baj nem történt.

Ferkó ennek ellenére szomorú volt. Mert ezzel elveszett a legtöbb égszínkép. Most már csak egészen kevés volt az üvegben. És persze az, amit Zsuzsa képére és amit Ferkó az égládára festett rá.

De a Zsuzsi képével is baj történt még aznap. Délután a Zsuzsa szülei elmentek. Ekkor bezárta a gyerekszoba ajtaját és elővette a képet az iskolatáskából. Egymásra rakta a könyveket, úgy, hogy a képet álló helyzetben lehetett hozzájuk támasztani. Ott állt most a ház a három fával és a kerítéssel és a kis darab igazi éggel fölött. Akkor Zsuzsa minden virágot kivett a vázákból, minden gyöngyvirágot és árvácskát és a ház elé szórta őket. Most hát volt egy kiskert is, igazi virágokkal. Ebbe a kiskertbe ültette le a babát, akinek szintén igazi haja volt a porcellánfején.

Most megtekintette az igazi égszínkéket a házacska fölött. Kis, fehér felhők tornyosultak rajta és torlódtak össze. Egyszer olyanok voltak, mint valami jéghegy, máskor mint egy fehér cethal. Parányi fecskék köröztek az ég kékségében, sőt egyszer egy kis repülőgépet is megpillantott Zsuzsi, amely magasan a ház fölött repült az égen. Amikor azonban lassan este lett a képen, és a nap olyan alacsonyan állt, hogy a két kémény a tetőn és a három fa hosszú-hosszú árnyékot vetett át az egész képen, hirtelen elsötétültek a fehér fellegek. S a kép mennydörögni kezdett, akárcsak a cylinder. Nagyon kellemetlen volt. Zsuzsának alig volt ideje, hogy a kis babát, aki csak könnyű ruhában, kalap és ernyő nélkül üldögélt ott, megmentse a kiskertből, amikor tűzpiros, apró, vad villámok cikkáztak át az égen a ház fölött. Zsuzsa rögtön észrevette, hogy nincs a házra villámhárító festve. De már késő volt. Ragyogó fénycsóva a fekete fellegek közt, dörrenés... becsapott! A tető lángba borult. Kicsiny, piros lángokba. A következő pillanatban a rajzpapír tüzet fogott és az egész kép elégett, ott, Zsuzsa szeme láttára.

Zsuzsa az ijedtségtől dermedten mozdulni sem bírt. A fehér terítőbe is jó nagy lyuk égett bele.

Másnapra a titkos társaság megbeszélte, hogy ülésre jönnek össze a városligetben, a szökőkútnál, a törött padon. Mert a helyzet nagyon komoly volt. Kari a klozetba dobta az égszínkéket és most már elégett a kép is. Iskola után tehát, mielőtt hazamentek volna, összeült a titkos szövetség a törött padon. Zsuzsa keservesen sírt, de a Cser Kari még le is szidta őt és így szólt:

— Mind azért történt, mert te olyan gyáva kislány vagy és mindjárt megijedsz. Egy pohár vízzel elolthattad volna az egész tüzet. Én mindjárt megmondtam, hogy lányok nem valók a titkos szövetségbe.

De Ferkó így beszélt: — Tulajdonképen én tehetek róla. Mert én még tegnap megnéztem a ládában az egünket és tudtam, hogy ma rossz időnk lesz. A holdunknak udvara volt. Idejében figyelmeztetnem kellett volna beneteket.

— Igen, igen, te is hibás vagy! — kiabált a Kari. — Te is nagy számár vagy. Nem festettél villámhárítót. Most aztán szerezz nekünk új égszínkéket.

— Megpróbálhatjuk, — felelte Ferkó. — De akkor holnap mindhármunknak lógnunk kell az iskolából, hogy pont délben a réten lehessünk.

— Nagyon jó, — kiáltott a másik kettő. — Kezet rá!

Kezet adtak egymásnak, a titkos szövetség jelét mutatták és hazamentek.

Másnap tizenegy órakor, a szünetben, az egész titkos szövetség kisurrant az iskolából. Kint az eltört padnál találkoztak és Ferkó vezetése alatt azonnal a rét felé indultak. Egymás mellett ballagtak a mezei úton. De nem volt órájuk és senki sem jött arra, akit meg lehetett volna kérdezni, hogy mikor lesz tizenkét óra. Ezért nagyon kellett ügyelniök és nézelődniök jobbra és balra, nem jelenik-e meg valahol hirtelenül az igazi égszínkép?

Ekkor Zsuzsa elkialtotta magát: — Nézzétek csak, ott!

Csakugyan a távolban megláttak egy egész csomó égszínkéket. De ez bizony meglehetősen messze volt. Futottak hát, ahogy csak tudtak, a földeken keresztül. Tudták, hogy a virág csak egy percig virít és azután eltűnik a föld színéről. Elfutottak egy kert kerítése mellett, és akkor meglátták, hogy az igazi égszínkék bent a kertben is virágzik, a többi virágok ágyai közt.

— Gyorsan! — kiáltotta Ferkó. — Át a kerítésen! Nem olyan magas! Egy perc időt sem veszíthetünk.

— Én nem megyek, én nem megyek, — kiabált a Cser Kari, — ott nagy kutyák vannak. Te vagy az égszínkékcsináló, neked kell számunkra égszínkéket csinálnod. Én majd itt megvárlak.

— Gyáva kutya vagy, — mondta Dán Zsuzsa és egészen piros volt a futástól és a lelkesedéstől. — Gyere Ferkó gyorsan. Segíts.

És már fent is volt a kerítésen. De fel könnyebb volt ám, mint le! Mert amikor a Zsuzsi le akart ugrani, a szoknyája fennakadt egy szögön. Ferkó, aki már átjutott, meg akarta szabadítani, de nem tudta a ruhát kihúzni a szögből. Eközben pedig elmúlt a perc és az igazi égszínkék eltűnt.

Az égszínkék eltűnt, de helyette megjelent egy nagy kertész egy nagy bottal. A kertész már messziről kiabált:

— Csakhogy megfogtalak benneteket, virágtolvajok, csakhogy végre megfogtalak!

Ahogy Cser Kari ezt a kerítésen kívül meghallotta, tüstént elfutott. Kalmár Ferkónak is lett volna még ideje, hogy átugorjon a kerítésen, mert jó tornász volt. De nem akarta otthagyni a szegény Zsuzsit, akit a szoknyája ott fogott a kerítésen. Zsuzsi keservesen sírt. Ezért hát Ferkó elébe ment a nagy kertésznek, bocsánatot kért tőle, és azt mondta, hogy nem akartak virágot lopni, csak meg akarták nézni a kertet.

De a kertész csak elkapta a fülét, a Zsuzsát meg leszedte a kerítésről, megfogta a két copfját és úgy hurcolta őket magával, miközben rettenetes hangon bömbölt:

— Most aztán bekerültök a sötét lyukba. És hozom már a rendőrt.

És valóban, a pincéhez vitte őket, ott belökte őket a sötétbe és rájukzárta az ajtót. A pincében pedig olyan sötét volt, hogy semmit sem lehetett látni. Még ha a saját kezüket az orruk alá dugták, azt sem látták.

— Én pedig megyek és hozom a rendőrt! — kiabált kintről a kertész és elment.

Zsuzsa hangosan sírt: — Ferkó, merre vagy? Ferkó, én úgy félek! Itt sötét van és biztosan egerek is vannak. Már hallom, hogy futkároznak az egerek, rám akarnak mászni, és a rendőr is jön és elvisz minket a dutyiba. Mit mond majd az apuka? Ferkó, segíts, jönnek az egerek!

Hangosan visított és a sötétben Ferkó felé tapogatózkodott. Remegő kézzel megkapaszkodott a karjában. De Ferkó megsimogatta Zsuzsa fejét és bátran, mint egy igazi férfi, így szólt hozzá:

— Ne félj, Zsuzsika. Majd mindjárt intézkedem, hogy itt világos legyen. És ha egyszer körül tudunk nézni ebben a lyukban, akkor majd azt is kitaláljuk, hogyan kerüljünk el innen.

Ezeket mondta és a zsebébe nyult a kis palack után, amelyben az igazi égszínkék utolsó csöppjeit őrizte. Azután óvatosan a falhoz tapogatózkodott és ráházolt az égszínkéket. Alig végzett ezzel, hirtelen világos lett a pincében, mintha lámpát gyújtottak volna. Mert a kis festékfolton a falon megjelent egy kis nap és olyan ragyogva és melegen sütött, hogy még Zsuzsa is felhagyott a pityergéssel.

Most hát körülnéztek a pincében. Csúnya és kicsi volt a pince. Egy-két hordó is volt benne, ezeknek borszaguk volt. Egyik sarokban egy köteg száraz szalma feküdt. Mást nem láttak.

Ferkó az ajtóhoz ment és megpróbálta kinyitni. De ez nem sikerült, mert az ajtó jól be volt zárva. Csakhogy régi, korhadt fából volt. — Talán sikerülni fog lyukat vágni bele? — mondta Ferkó. Elővette a tollkését, fúrni-

faragni kezdett. Zsuzsa mellette állt és nézte munkáját. De a penge eltört.

— Végünk van! — sírt Zsuzsi.

Ferkó egy szót sem szólt, de maga sem vélekedett másképen, és szomorúan dugta vissza a zsebébe az eltört bicskát. Ekkor keze a gyujtóüveghez ért, amelyet

... Cincut elvitték ...

Zsuzsikától a képért kapott és azóta a zsebében hordott. Kitűnő ötlete támadt.

— Te Zsuzsi, ha ezzel az üveggel meg lehet gyujtani a papírt, biztosan meg lehet gyujtani vele a szalmát is.

— Igen, igen! — lelkesedett Zsuzsi, — én már meg is gyujtottam vele az új szalmakalapomat.

— No, akkor idetesszük azt a szalmaköteget az ajtó alá és meggyújtjuk. Hiszen itt van a mi napunk a falon. Az égő szalma majd meggyújtja az ajtót, és ha az ajtó elég, akkor megszökhetünk.

— Jaj, Ferkó, hogy te milyen okos vagy! — kiabált Zsuzsa elragadtatással, és sajátkezüleg cipelte oda a szalmát az ajtóhoz. Még egy kicsit várni kellett, mert egy párányi felhő éppen eltakarta a kis napot. De amikor ez elvonult, Ferkó a nagyítóüveget a szalma fölé tartotta. Először is egy ragyogó pont jelent meg egy szalmaszálon, azután ez a pont füstölögni kezdett és egy pillanat múlva fényes lángokkal fellobogott a szalma.

— Zsuzsika, tartsd a zsebkendőd az orrod elé! — kiáltott Ferkó és egészen közel lépett a pattogó tűzhöz, hogy ápolja és igazítsa. Csakhamar tüzet fogott az ajtó is, hiszen öreg, száraz fából volt. De a kis pince már annyira tele volt füsttel, hogy Zsuzsa köhögni kezdett és csaknem megfulladt. Ekkor Ferkó belerugott az egészen elszenesedett ajtóba, és az hamuvá esett össze. Most gyorsan kifutottak a szabadba. A kertben nem volt senki sem. Átmásztak a kerítésen. Amikor már kint voltak a dülőúton, megszólalt Zsuzsi:

— Köszönöm Ferkó, — és egy szép csókot is adott neki. S azután mindketten gyorsan hazafutottak.

Nagyon késő volt már, mire Ferkó ebédhez jutott. Két óra is elmúlt, és a mama biztosan meg is rakta volna ha Cincu nem mentette volna meg. Dehát éppen egy nagy, kövér úr volt a mamánál és húsz pengőt kínált a berlinikék macskáért. Ez nagy öröm volt, olyan nagy, hogy a verés elmaradt. Cincut eladták. Búcsúzóul azt mondta a macska, egészen érthetően: — Miau, miau! Nem baj, nem baj. A mielőbbi viszontlátásra! Majd, majd! Mau, mau. — Szerencsére a nagy, kövér úr nem hallotta meg, mert vatta volt a fülében.

Amikor Cincut elvitték és a mama átment a szomszédasszonyhoz, hogy megfizesse a régi adósságokat, Ferkó mindjárt felmászott az égládához és belefeküdt. Éppen jókor jött. Mert dél felé esőfelhők gyülekez-

tek, de nyugatról közberagyogott a déli nap, úgyhogy egy gyönyörű kis szivárvány tűnt fel a ládatetőn, mind a hét színében. Olyan szép látvány volt, hogy Ferkó nem hallotta meg azokat a súlyos lépéseket, amelyek a padláslépcsőn dübörögtek. Sok ember jött fel a padlásra. A háziúr emberei voltak. Az ócska ládákért jöttek. Mire ezt Ferkó a ládában észrevette, már késő volt. Észrevétlenül elszökni már nem lehetett. Nem volt más hátra, mint csendben meglapulni. Az emberek ládástól fölemelték és levitték a padlásról és szekérre rakták. Érezte, hogy döcög, zökken vele a szekér, de hogy merre viszi, azt nem tudta.

Egy ideig még a város utcáin mentek. Ezt érezte, mert a kerekek az utcaköveken döccentek és hallotta a villamos csöngetését is. De azután kiértek az országútra. Mert a szekér lágyabban haladt és Ferkó azt is hallotta, hogyan futnak a kutyák csaholva a kocsi után. Időnként egy-egy autó zúgott el mellettük, és Ferkó a ládájában is megérezhette a port és benzinbűzt. Később az volt az érzése, hogy kint a szabad földeken haladnak, mert minden elcsendesült. Csak a lovak egyenletes ügetését lehetett hallani és azt a kis kattanást, amellyel a kocsis pipájának fedelét kinyitotta és megint lezárta. Aztán kaszapengést hallott és valahol a levegőben pacsirtaéneket. Már biztosan jó messze jártak a ládával. Így mult el egy óra a másik után. Szegény Ferkónak egyre búsabb lett a kedve. — Biztosan este van már, — gondolta, mert a ládafedél ege elsötétedett már és az ő piciny esticsillaga már felragyogott rajta. — Édesanyám biztosan keres engem mindenfelé, — sóhajtott, ránézett a kis esti égboltjára a ládában és halkán sírni kezdett. De ekkor megint kutyaugatást hallott és esti harangszót egy közeli toronyból. Így tudta meg, hogy egy faluba érkeztek. Nemsokára meghallhatta egy nagy kapu nyikorgását is. A szekér befordult az udvarba és megállt.

— Mi lesz most velem? — kérdezte Ferkó gondtelt szívvel. De a válaszra nem sokáig kellett várnia. Sok ember jött. Ferkó nem láthatta őket ládájából, de hallotta,

hogy valószínűleg béresek voltak. Mert lassú, nehéz lépésük volt. Mintha vassal kivert, nagy csizmában jártak volna. Megragadták a ládákat és egymás után lehajigálták a szekérről. Ferkó attól félt, hogy ládájának a teteje leválhat és akkor felfedezik őt. Ezért még az utolsó pillanatban elkapott egy kiálló szöveget és azzal tartotta a fedelet, mikor sor került a ládájára. Így csak egy kicsit megütötte a fejét, de más baja nem lett.

Most pedig hallgatta, mit beszélnek a béresek egymás közt és hallotta, amint az egyik azt mondta:

— Ezek az ócska ládák már semmit sem érnek. Tüzet rakhattok velük éjszakára.

És rövidesen hallhatta is, amint egyes ládákat felapítottak fejszével. Csakhamar ropogott és pattogott a tűz. Egy résen át a lángok lobogását is láthatta Ferkó.

— Oh, jaj, — sóhajtott. — Most mindjárt ládástól tűzre vetnek.

Már a lépéseket is hallotta. Éppen mellette álltak meg. De a béresek a legközelebbi ládát kapták föl. Ferkó kilefett a résen, látta, hogyan állnak a nagy, sötét férfiak a nagy, vörös tűz körül és hogyan dobják a ládát, így egészben, anélkül, hogy kinyitnák, a lángok közé. És ez volt az utolsóelőtti láda. Most már csak az övé volt hátra.

De azt már nem akarta kivárni Ferkó, míg a béresek visszajönnek és őt ládástól együtt a tűzre dobják. Kezével fölemelte a tetőt, óvatosan kidugta a fejét és megállapította, hogy időközben éjszaka lett. A hold magasan állt az égen és ködös fényt vetett a parasztudvarra. Ferkó ládája egy sötét sarokban állt, egészen a kerítés mellett. Az udvar másik végén lobogott a tűz és a sötét emberek körülállták. Ferkó hallotta, hogy az egyik így szól:

— Ott hátul a sarokban van még egy láda. Hozzátok ide gyorsan, mert kialszik a tűz.

Két ember mindjárt meg is fordult és elindult Ferkó felé. Ez ijedtében gyorsan visszabújt és magára húzta a tetőt. De nagy siettékben fordítva csukta be a ládát. Ugyanis az igazi ég fordult kifelé. Ezt rögtön észrevette és azt gondolta: — Most mindenre rájönnek és azt hiszik majd,

hogy tolvaj vagyok és azért bujtam a ládába. Meg fognak verni és be fognak zárni.

Ahogy így gondolkodott, hallotta, hogy a két béres megáll az udvar közepén s az egyik így szól a másikhoz:

— Te, ez tévedett! Hiszen ott nincs több láda. Csak egy pocsolya van.

— Hogy-hogy pocsolya? — kérdezte a másik.

— Nem látod, hogy a hold tükröződik benne?

— Csakugyan.

Ezzel megfordultak és visszamentek a tűzhöz.

Bezzeg örült most Ferkó, mert az igazi égszínkép megmentette őt. A béresek messziről meglátták a holdat rajta és azt hitték, hogy a fenti hold tükröződik valami vizen.

Most hát Ferkó óvatosan kibujt a ládából és át akart szökni a kerítésen. De az igazi egét nem akarta itthagyni. Így hát leemelte a befestett tetőt, — hiszen az egész ládára nem volt szüksége — és előbb ezt dobta át a kerítésen, aztán maga is utánakapaszkodott. De amikor leugrott, letört egy darabot a kerítésből. Ez reccsent és a béresek a tűznél meghallották.

— Tolvaj, tolvaj! — kiabáltak. Nagy botokat ragadtak és Ferkó után vetették magukat. De amíg nehéz csizmáikban a kapuhoz értek, Ferkó egérutat vett és egy sötét erdőbe jutott. Ott nem tudott gyorsan futni, mert a ládafedél, amelyet mint valami nagy rajztáblát cipelt a hóna alatt, minduntalan a fatörzseknek ütődött. Üldözői pedig egyre közelebb értek hozzá. Hiszen ezek az utat is ismerték. Ferkó már egészen közelről hallotta kiáltásukat: — Fogjátok el, üssétek agyon! Tolvaj, tolvaj! — És ezt gondolta: — Most meg fogják látni, hogy az én kis holdam a hónom alatt ragyog és könnyen rámtalálnak. — De a legeslegutolsó pillanatban eszébe jutott, hogyan fordult meg a két béres, mert a kis eget egy pocsolyában való tükörképnek tartotta, és nagyszerű ötlete támadt. Gyorsan a földre feküdt, térdét álla alá húzta és egészen kicsivé húzta össze magát. Aztán betakarózott a láda fedelével, úgyhogy az igazi égszínkép kifelé került. Alig történt

mindez meg, már recsegték is a bokrok köröskörül az üldözők csizmái alatt. Ordítózva rohantak be nagy botjaikkal. Ferkó csak azt hallotta, hogyan kiáltja egyik a másikkal:

— Vigyázz! Itt pocsolya van! Ugord át!

És a béresek mind átugráltak fölötte és tovább futottak. Nemsokára zajukat sem lehetett hallani.

Tehát Ferkó megmenekült. De azért fekve maradt a földön, mert hiszen a sötét éjszakában úgy sem mehetett tovább az erdőben. — Itt alszom reggelig, — gondolta — aztán megkeresem az utat hazafelé, a mamámhoz. — Még az ágyára gondolt, a lámpa fényére, ahogy esténként a konyhából a szobába hull, mert anyja még vasal kint, késő éjszakáig. És könnyei néha a vasalóra hullanak, ott felforranak és elpárolognak. Ferkó sírt még egy nótát a honvágytól. Aztán elaludt.

Éjszaka egyszer felébredt. Az erdő kísértetiesen zúgott és Ferkó különös kopogást hallott. A láda fedelén kopogtattak. Óvatosan körülnézett és látta, hogy hatalmas éjjeli baglyok üldögnének körülötte. Ezek is azt hitték, hogy víz van itt és inni akartak. A hatalmas baglyok körüliülték Ferkót és csőrükkel a láda fedele felé kapkodtak. De amikor Ferkó megmozdult, rikoitozva és szárnyacsapkodva felrebbentek a sötét fákra.

Ferkó megint elaludt és amikor felébredt, a nap már átsütött a fák lombjain. Ferkó felkelt és útnak indult. Mivel az éjszakától még át volt fázva, kis igazi egét a hátára vette. Ez olyan volt, mint a meleg kályha. Mert időközben felkelt rajta a kis nap. Amellett a kis ég így befelé is volt fordítva és az emberek nem vették észre.

Kalmár Ferkó ment-mendegélt és eljutott egy folyó partjára. Elindult hát a folyó mentén. Jobbra folyt a folyó, balra pedig gyümölcsöskertek voltak. A kerítés fölött pedig ott csüngtek a gyönyörű, érett kajszin-barackok és körték. Ferkónak csak a kezét kellett kinyújtania, hogy a legszebbet leszakítsa. A kísértés is igen nagy volt, mert hiszen Ferkó nem evett tegnap vacsorát aládában és ma reggel sem kapott reggelit az erdőn. Borzasztóan éhes

volt. Mégsem akart lopni. A kapukban ott álltak a kövér parasztok ingujjban, mert éppen vasárnap volt. Ferkó odalépett hozzájuk és egy szem barackot, egy körtét kért abból a sokból, ami a fákon csüngött. De a kövér svábok gették őt és öklüket rázták utána:

— Hogyisne! Majd éppen az ilyen csavargók számára termett az én gyümölcsöm! — kiabáltak. — Jó lesz az még a malacaimnak is.

És Ferkó tovább ballagott a kerítések mellett és már olyan éhes volt, hogy kéket és zöldet látott belé. És éppen egy kis körte volt ott. Az is férges. Ferkó azt gondolta: — Ezt úgyis csak a disznónak adnák. Én pedig ember vagyok, hát miért haljak éhen?

És letépte a kukacos, apró körtét. De a paraszt éppen kilépett a kapun és észrevette. Rögtön kiabálni és káromkodni kezdett förtelmesen. Ferkó pedig kezében a kis körtevel, futásnak eredt. Erre a kövér sváb, mert maga nem tudott utána futni, ráuszította a nagy farkaskutyáját. Ferkó eldobta a körtét, de ez sem segített. A kutya egyre közelebb jött, ugatott és a fogát vicsorította. Ferkó a folyóhoz rohant, mert éppen arra folyt a Duna és mikor a kutya már el akarta kapni, kétségbeesésében a vízbe ugrott.

Ferkó nem tudott úszni. De a láda fedele, amely vele volt, megmentette őt. Az úgy úszott, mint egy tutaj. Ferkó megkapaszkodott rajta, felmászott rája és ráállt a kicsiny égre. Mert a kis ég fölfelé fordult. Így állt hát a Kalmár Ferkó a nagy folyam közepén az ő kis égboltján, amely a láda fedelére volt festve. És a víz lefelé vitte kis tutaját.

A farkaskutya megpróbált utána úszni. De mert nem érte utol, hamarosan visszakapaszkodott a partra.

Most egyelőre nem fenyegette Ferkót semmi. Nézegette a mellette lassan elmaradozó két partot. Tanyák és faluk voltak jobbról-balról és vasárnapra kiöltözött svábok ültek a házaik előtt. És ha Ferkó nem lett volna olyan rettenetesen éhes, mindez igen szép lett volna. Mert kis tutajja Szentendre felé vitte őt. Így rövidesen haza fog majd érkezni.

Ahogy így álldogált a folyam közepén az ő kis egén és a tájat figyelte, hirtelen nagy mozgolódást vett észre mindkét parton. A svábok mind a víz felé rohantak, mutogattak utána és kiabáltak valamit, amit ő nem értett meg. És a tömeg egyre nagyobb lett. A házakból is kirohant mindenki. Egészen öreg emberek, akik már járni alig tudtak. Betegeket hoztak ki derékaljon. S az emberek már olyan sűrűen álltak mindkét parton, mint egy eleven keletkezés és a lárma egyre nőtt.

Ferkó először azt hitte, hogy az emberek attól tartanak, hogy ő a vízbe fullad és meg akarják menteni. De csakhamar észrevette, hogy semmi ilyesfélehez nem kezdenek. Senki nem jött segítségére, bár itt-ott csónakok voltak kikötve, amelyeken könnyűszerrel partravihették volna. De az emberek ezrei, akik a két parton álltak és óriási izgalommal kiáltoztak, nem is gondoltak arra, hogy őt megmentse. Ferkó hirtelen észrevette, hogy mind a térdükre hullanak és keresztet vetnek.

— Mit jelentsen ez? — gondolta Ferkó csodálkozva.
— Megbolondultak ezek a svábok?

Márpedig a dolog egyre cifrább lett. Amerre csak elért vele a láda fedele, mindenütt ott várta őt a tömeg. Úgy látszik, telefonon értesítették a falvak egymást. Mindenütt ott várt már a tömeg. És ahogy kis tutaján elúszott előttük, sokan térdre borultak.

— Azt hiszem, álmodom mindezt — gondolta Ferkó.
— Mert érteni nem értek belőle semmit.

Mikor a víz egészen közel sodorta a jobb parthoz, meghallotta és egyszerre csak megértette Ferkó, mit kiabálnak.

— Nézzétek! Egy szent! Egy kis szent! A vízen áll és jár és nem süllyed el benne. Csoda! Csoda!

Most hát értett mindent a Kalmár Ferkó. A svábok nem látták, hogy ő egy közönséges faláda deszkáin áll. Hiszen ezek a deszkák be voltak mázolva az igazi égszínkével. És ez a partról úgy látszott, mintha csak a felső ég tükröződése volna. Azért azt hitték, hogy Ferkó a vízen áll és nem süllyed el. És szentnek tartották.

... És szentnek tartották.

Ferkó először nevetett ezen a butaságon. Aztán megjedt egy kicsit. Mert a víz közelebb sodorta őt a parthoz. És ha partot ér és kiderül róla, hogy milyen módon állt ő a vízen? Hiszen akkor a feldühödött emberek agyon fogják verni azért, hogy nevetségessé tették magukat. Mitévő legyen?

Ferkó félelme egyre nagyobb lett. Már hallotta az imádságokat és úgy gondolta, hogy most mindjárt észre fogják venni a szöveget, amely kiállt a ládafedélből.

De Ferkónak az utolsó pillanatban megint szerencséje volt. Kis tutajja ugyanis nádas helyen ért partot, ahol ezenkívül még fűzbokrok is álltak. úgy, hogy senki sem látta, mikor a partra lépett és a ládatetőt még gyorsan el tudta rejteni a sás alá, mielőtt az emberek odaértek.

Bezzeg nagy tisztelettel fogadták a svábok, akik az elébb egy körtét se akartak neki adni. Bezzeg most hívták és kérdezték, hogy mit kíván és etették minden jóval.

De Ferkó meghallotta, hogy már küldtek a papért, hogy az is lássa a szentet. Sőt már telefonáltak a püspöknek is és az jön is már autón.

Erre megjedt Ferkó, mert tudta, hogy azok nem lesznek olyan buták, mint ezek a sváb parasztok, gyorsan elbúcsúzott hát. Adatott magának egy hátizsákkal teli jó ennivalót, meg csokoládéval rakatta meg a zsebeit. Aztán megparancsolta, mint szent, hogy senki még csak utána se nézzen, hogy merre megy. Ezután szaladt vissza, oda, ahová az ő ládafedelét rejtette.

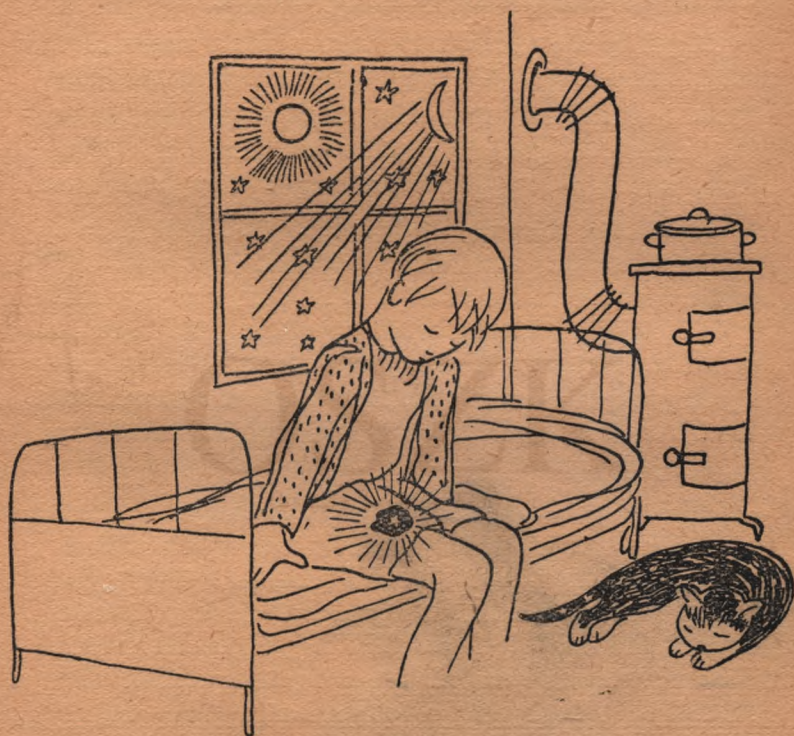
De amikor széthajtogatta a sást, amely alá tutaját rejtette, megtalálta ugyan a ládatetőt, de ég nem volt rajta. Csak fehér, nedves deszka. Amikor a parthoz ért, a víz alányomta a ládat és a hullámok elmosták az igazi égszínkéket. Ennek már mindörökre vége volt.

Ferkó búnak eresztette fejét. De nem volt sok ideje tépelődni, hiszen kereket kellett oldania mihamarabb. Ezért hátizsákjával és csokoládéval teli zsebeivel elindult a folyó partján lefelé.

A város már nem volt messze. Vacsorára hazaérkezett anyjához. Most jön a dolog neheze, gondolta. A szí-

dalom és a verés amiatt, hogy kimaradt. Tegnap délután óta nem volt otthon. De amikor belépett, üresen találta a lakást. Hanem a konyhaasztalon egy levél feküdt számára:

„Kedves Ferkó! — ez állott rajta. — El kellett utaznom Róza nénihez. Elküldött értem, mert nagyon beteg. Csak holnap este érkezem haza. A vacsora a kályhán áll, melegítsd meg és fekjüdj le szépen.“

Megvillant valami a nadrágján.

A mama tehát nem is volt otthon és semmit sem tudott a kimaradásról. Ez éppen jól jött. Most kirakta a hátizsákot. Volt benne egy nagy sonka, egy egész szalámi, egy kerek sajt és egy kuglóf mandulával és mazsolával. Ezt Ferkó mind az édesanyjának szánta. De hogyan érje el, hogy ne kérdezze, honnan van ez a sok jó? Az egészet

összecsomagolta egy nagy papirosba és ráírta tintával: „Kalmárné asszonynak, szívélyes üdvözlettel, az Ismeretlen Jótevő.“ És a csomagot az asztalra tette. De a csokoládébonbonokat titkos rejtekhelyre dugta. Ez a padláslépcső alatt volt. Ott a falból ki lehetett emelni egy téglát. Oda rejtette Ferkó a csokoládét és elhatározta, hogy minden nap csak négyet vesz ki belőlük. Kettőt magának és kettőt a Zsuzsinak. Hogy sokáig tartson.

Alig helyezte vissza a téglát, megjött a mama. Olyan boldog volt a csomagtól, hogy örömeiben sírva fakadt:

— Istenem, milyen csoda! Isten, áldd meg, aki nekünk ezt hozta. Igazán, én már nem tudtam, mit fogunk holnap enni. Most egy pár napra megint el vagyunk látva.

Ferkó csak nosolygott és hallgatott. De titokban nagyon büszke volt. Mert ez az ő szerzeménye volt. Megkereste mint szent. De vacsora után, ahogy az ágy szélén ült és a cipőjét fűzte ki, hirtelen eszébe jutott az igazi égszínkék. Hogy most végleg és teljesen elveszett, pedig milyen gyönyörű dolog volt. Erre nagyon elszomorodott. Csendesesen sírni kezdett és könnyei végigfolytak nadrágján és cipőjén.

Amikor így sírdogált és jobb térdét magasba emelte, hogy kifűzze jobb cipőjét, hirtelen megvillant valami a nadrágján. Sírt és odanézett és azt hitte, egy könnycsepp az, ami megvillan a lámpafényben. De nem volt nedves. Akkor Ferkó megtörölte a szemét és jobban odanézett. De hiszen az egy csillagocska volt, az igazi égszínkék kicsiny kék foltján. Akkor csöppent az a nadrágjára, amikor a virágok levét a pohárba sajtolta. Most hát a nadrágján, a többi foltok között, egy kis ég-folt is volt és azon egy kis csillag ragyogott.

Ferkó gyorsan betakarta tenyerével a helyet, nehogy édesanyja észrevegye. Azután gyorsan levetette a nadrágot és úgy fektette a székre, hogy az ég-folt alulra kerüljön. Mert ezt az utolsó kis maradékát az igazi égszínkéknek magának akarta tartani és egészen titokban, nehogy ez is elvesszen.

Másnap reggel még ágyban feküdtek, mikor a konyhából azt hallották:

— Miau, miau!

Ez Cincu volt, a berlini-kék ritkaság és egészen értetően beszélt:

— Miau, miau! Otthagytam a dagadt fiút, egy-két vételár még kijut. Miau, miau!

Erre a mama nagyon megörült. De Ferkó is boldog volt megint, hiszen megvolt az ég-foltja. Amikor az iskolában a padban ült, csak egy kicsit kellett a fejét lehajtania és bármikor megláthatta a nadrágján a kis darab eget. Éppen ezért ritkán hallotta, amit Novák tanító úr mondott és többnyire a számapadban volt a helye. De így is gyönyörű volt.

Néha persze rossz időjárás volt a nadrágon és nedves lett. De ez igazán csak az igazi égszínkéktől volt!

Igy multak a hetek, a hónapok és egy egész év. Azután egy másik. A mama csodálkozott, hogy Ferkó nadrágja még tart. Máskor mindjárt kilyukasztotta és rövidesen foltozni sem lehetett már és újat kellett venni. De erre a nadrágra nagyon vigyázott Ferkó. Ő tudta, miért.

Három évvel később ő volt az egyetlen az osztályban, aki még rövid nadrágban járt. És ezt is régesrég kinötte már. Mindenki csúfolta őt ezért, de Ferkó nem sokat hederített rá. Hiszen Dán Zsuzsa így is szívesen járt vele sétálni. És ő nem akart megválni gyermeknadrágjától. Ő tudta, miért.

De egy vasárnap délelőtt kiment a sétaterre. Akkor három lány ment arra. Az egyik Zsuzsa volt és két barátnője vele. A két barátnő összedugta a fejét és suttogott valamit és aztán vihogtak. Zsuzsa pedig piros lett a füle tövéig. Azután gyorsan elfutottak.

Ferkó leült egy padra és gondolkodni kezdett, mit jelenthet ez? Egyszer csak észrevette, hogy Dán Zsuzsa áll előtte. Még mindig egészen piros volt.

— Szervusz, Ferkó! — mondta lesütött szemmel, mintha szégyelné magát.

— Szervusz! — felelte Ferkó csodálkozva.

— Te, Ferkó! — kezdte Zsuzsa még mindig lesütött szemmel. — Már régen említetted, hogy a mamád új hosszúnadrágot vett neked. Nézd, Ferkó, te most már nagy fiú vagy. Már nem járhatsz többé gyerek-nadrágban. Vedd fel a hosszúnadrágot.

És mindeközben Zsuzsa nagy, kék szemeivel ránézett Ferkóra. És ezek még sokkal szebbek voltak, mint az ég-szín folt a nadrágján.

— Jól van — mondta hát Ferkó és rögtön hazament.

Ezen a vasárnap délutánon történt meg az, hogy Kalmár Ferkó először vette fel a hosszú nadrágját és a rövid gyermeknadrágnak mindörökre búcsút mondott.

A derék gépfíú, az öreg béka és a nagyegyszeregy

Nekünk, gyerekeknek, nem hisz senki. A nagyok azt képzelik, hogy izgalmas kalandjaik csak nekik lehetnek. De ha mi mondunk valamit, akkor azt mondják: kitaláltuk. Azért a legjobb, ha egyszerűen leteszem elétek Pór Péter barátom levelét, úgy, ahogy megírta, minden változtatás nélkül. Ebben ő maga beszéli el csodálatos kalandjait a derék gépfíúval, a fiatal sassal, aki görbe csőre miatt nem tudott köpni, és az arany-léggel aki összetett szeme miatt csak a nagyegyszeregyet tanulta meg. Katica kisasszony egész szerelmi története is megvan benne és a pókok labdarúgómérkőzése. Itt a levél. Olvassátok magatok, ha akarjátok.

„Kedves Károly barátom!

Már igazán régóta nem írtam neked. De el sem tudod képzelni, mennyi veszedelmes kalandon kellett átesnem ez alatt az idő alatt. Becsület szavamra: ha a céldobásban nem nyertem volna bajnokságot, már rég végem lenne. Persze, úgy is lehetne mondani, hogy éppen a céldobás volt az oka mindennek. Dehát egy fiúnak feltétlenül tudnia kell célba dobni.

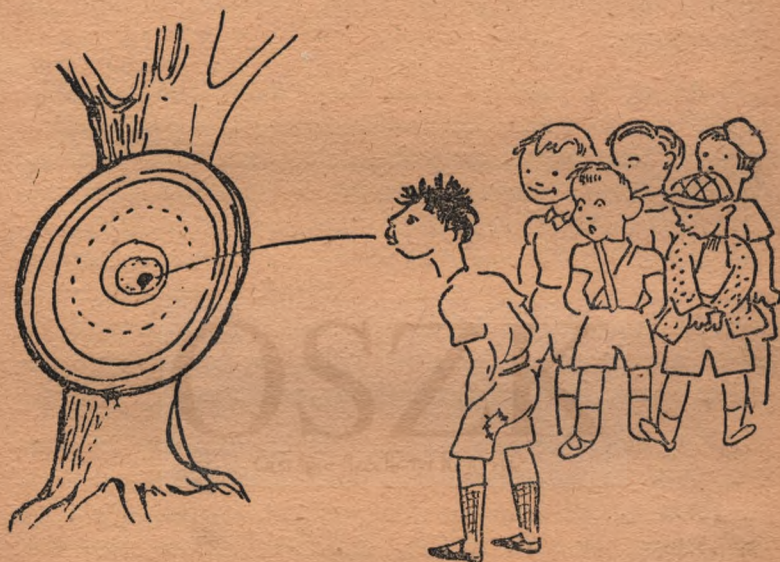
Osztályunk ebben az évben június 7-ére írta ki a céldobó-bajnokságot. Ezt a kenyérgyár mögött, a nagy szemétrakásnál tartottuk meg és kitűnően sikerült. Első volt a kődobás. Egy sörösüveget kellett eltalálni huszonöt méter távolságból. Öt dobásból négyszer találtam, hogy a zöld üvegcserép csak úgy repült. Egyszer meg letörte kövem az üveg nyakát, anélkül, hogy felborította volna az üveget. Ez volt a legszebb dobás. Összesen valami tizenöt üveget törtünk össze és ez csaknem teljes készletünk

volt, amit március óta gyűjtögettünk. Aztán jött a késdobás, hat méter távolságból. Hiszen ismered az én jó zsebkésemet, az agancsnyéllel. A bicskám most sem hagyott cserben. Csak úgy zúgott a levegőben és rengve állt meg a deszkában. Éppen a kör közepén. Csak egyetlen ponttal vezetek Serét Tóni előtt, amikor a célbaköpés következett. Nagyon izgalmas volt. Mert a szám éppen száraz volt és a harmadik fordulóra teljesen kifogyott a nyálam. Serét Tóninak savanyúcukra is volt és rágógumija és folytonosan rágott, lőszergyűjtés céljából. De olyan irigy volt, hiszen ismered, hogy semmit sem akart nekem kölcsönadni. Szurkolóim magukon kívül voltak az izgalomtól. Megpróbáltak adni nekem a saját nyálukból. De ez nem ment. Én kerültem sorra. Az utolsó pillanatban Ferkó talál egy darab ócska radirt a zsebében. Gyorsan a számba vele! Rágtam, rágtam buzgón és csakhamar lett is elég köpnivalóm. Csak úgy loccsant a kör közepén.

Így hát megnyertem a bajnokságot és saját magam írtam és rajzoltam meg magamnak a díszoklevelet. Az egész bizottság aláírta. Nagyon szép darab.

De most halld a szomorú következményeket. Hiszen gondolhatod, hogy egy ilyen bajnokság sok edzést igényel. Már május 20-ika, szerda óta kijárt az egész osztály délutánonként a kenyérgyár mögé és szorgalmasan dobált és köpködött. De ilyenkor tavasszal az az útálatos, hogy mindig jönnek azok a hülye ismétlések. A tanárok mindig a közeledő vizsgákról beszélnek és fél könyveket adnak fel egyszerre. Persze, azt mondják: — Hiszen ezt már úgyis tudjátok, fiúk, ez nem lesz túlságosan sok nektek. — Különösen a számtantanár, a Kárvót, ez a fekete ördög, ez beszél mindig így. A sárga ábrázatával és a kis, szúrós, fekete szemével, amellyel átnéz az irka fedelén és látja, hogy meg van-e írva a házfeladat, vagy sem. — Kedves fiacskáim! — mondja szelíden és közben mosolyog hamisan, édeskésen. És míg mi állunk és nem tudunk felelni, behúnyja a szemét, kezét dörzsöli és vár-vár mosolyogva és halálos csend van mindenütt, hogy az embernek a hideg verejték csorog végig a hátán. Az egész osztály útálja őt.

Fáy tanár úr, az új természetrajz-tanár, akit te nem is ismersz, bezzeg egészen más ember. Egészen fiatal, most tanít először, a mi iskolánkban, képzeld csak. Ez volt az ő próbaéve és ő volt a mi osztályfőnökünk. Ez egész éven át nagyon kellemes volt, de emiatt kellett nekem végül is annyit szenvednem. Mert az egész osztály szerette őt, de elsősorban én voltam az ő fő-kedvence. Ő sohasem

Csak úgy loccsant a kör közepén.

mondta: — kedves fiacskáim! — és soha nem nevetett hamisan. Sokszor volt dühös és akkor ordított. Egy tanárnak ordítania kell. Azt mondta: ökrök vagyunk és birkák és közben borzasztó piros lett az arca. De a haragja nem tartott sokáig. Rögtön nevetnie kellett. Aztán leült közénk az első padba, az én padomba, megsímogatta a fejemet és nagyon kedves volt. Kitűnően tudott a nyelvével csettinteni. Úgy szólt, mint a puska lövés. (A két ujján keresztül füttyülni is tudott és erre tanított is bennünket. De senki sem tudta megtanulni az egész osztályban.) Azt is mondta

néha, ha semmit sem tanultunk, vagy valamit elkövetünk, hogy ne blamáljuk őt. Mert ez az ő próbaéve és ha nem tudja bebizonyítani, hogy rendet tud tartani a gyerekek közt, akkor kinevetik őt az öreg tanárok (ezt úgy hívják, hogy valaki blamálja magát) és nem kap alkalmazást, mert még nagyon fiatal. Erre az egész osztály elhatározta, hogy nem fogjuk blamálni Fáy tanár urat. Mert ha nem kapja meg a tanári állást, akkor nem lesz fizetése, nagyon szegény lesz és nem tudja feleségül venni Katica kisasszonyt.

Az egész osztály tudta, hogy Fáy tanár úr feleségül akarja venni Katica kisasszonyt, de én tudtam először. Mert engem avatott be elsőnek a nagy szerelmi titokba. Katica kisasszony majdnem szemben lakott velünk. A mi ablakainkból látni lehetett az ő ablakait. Reggel, mikor iskolába mentem, mindig a kapu mögött vártam, amíg a portörőruhával az ablakhoz jön. Akkor léptem ki az utcára és köszöntem neki. És miközben ő kirázta a porrongyot, bólintott fejével és mosolyogva köszönt vissza. Mert jól ismertük egymást.

Fáy tanár úr nem lakott ebben az utcában, de ha az iskolából jött, többnyire erre járt. Rendszerint magával hívott és én vele mehettem. És gyakran úgy beszélgettünk egymással, mint két felnőtt. Ha befordultunk az utcára, már dobogott a szívem, mert tudtam, hogy Katica kisasszony az ablaknál van és vár bennünket. Átköszöntünk és ő visszaköszönt. Ez olyan izgalmas és csodálatos volt mindig.

Egyszer más úton mentünk Fáy tanár úrral. Hátról, a Répa-utca felé. Mingyárt sejtettem, hogy ebből kaland lesz. A Répa-utca nagyon kicsi és mindig néptelen. Hát egyszer csak kinyílik egy kis kertajtó és kilép Katica kisasszony. Elállt a lélekzetem. Tovább akartam menni. De... Fáy tanár úr nevetett és így szólt:

— Csak maradj, Péter!

És Katica kisasszony azt mondta:

— Ez a mi Péterünk? — azzal megsímogatta a hajamat azokkal a puha kezeivel és rámnézett, egészen komolyan. — Ez a mi Péter barátunk, — mondta mégegyszer és olyan elmerülten nézett, hogy szinte fájt nekem.

Csak keveset beszéltek egymással. Hogy már itt a tavasz és hogy vajjon a nyár is szép lesz-e? De mindezt olyan gyönyörűen mondták és én tudtam, hogy mit jelent.

Már akkor sejtettem, hogy nagy veszély fenyegeti őket. Mert Kárvót, a számtantanár is feleségül akarta venni Katica kisasszonyt. Katica kisasszony pedig éppen úgy utálta ezt a fekete undort, mint az egész osztály. De ennek már végleges állása volt, Nagyobb volt a fizetése is és Katica kisasszony szüleinek ő tetszett jobban. Ezért aztán a Kárvót gyűlölte Fáy tanár urat, mindig utána is lesett, mert szeretett volna valamit kideríteni róla.

A fekete ördög is elment néha estéknként a ház előtt, mintha véletlenségből tenné. Én mindig észrevettem ezt, mert figyeltem és mindig el is mondtam Fáy tanár úrnak. Erre Fáy tanár úr összehúzta a szemöldökét és megrázta a szőke tincset a homlokán. De megbízhatott bennem. Én poszton álltam! Még éjszaka is kiszálltam néha az ágyamból és át-átnéztem Katica kisasszony sötét ablakaira. Ha ez a Kárvót egyszer eljött volna, hogy elrabolja Katica kisasszonyt, mindjárt észrevettem és útjába álltam volna. Hogyan harcoltam volna jó agancsnyelű bicskámmal és megmentettem volna Katica kisasszonyt! Akkor aztán jött volna Fáy tanár úr, megölelt és megcsókolt volna és Katica kisasszony bekötözte volna a sebeimet. De én így szóltam volna fáradt hangon:

— Szót sem érdemel. Csak kötelességemet teljesítettem.

És ez majdnem így is fordult, de csak a végén. De közben az iskolai ismétlések majdnem mindent elrontotak és sok szenvedést okoztak. Mert vasárnap volt a céllovó-bajnokság.

A rákövetkező hétfőn megint Fáy tanár úrral együtt mentünk haza az iskolából. Nagyon szomorú volt és sápadt az arca. Az iskola előtt szembe jött velünk a Kárvót és gúnyos mosollyal előre köszönt. Erre Fáy tanár úr vérvörös lett és az ajkába harapott. Milyen szívesen hasba-boxoltam volna ezt a fekete ördögöt.

Fáy tanár úr egész úton nem szólt egy szót sem és én sem szóltam. Mindent gyanítottam. Az utca előtt hirtelen megállt, kivett a zsebéből egy levelet és nekem adta.

— Kérlek, kedves Péter, — mondta halkán és gyorsan, — nem tudnád ezt a levelet észrevétlenül átadni Katica kisasszonynak?

— De, tudom — mondtam kemény elhatározottsággal.

Erre Fáy megsímogatta a fejemet és én gyorsan elmentem anélkül, hogy egy szót is szóltam volna. Délután a levéllel a zsebemben, Katica kisasszony ablaka alá mentem és ott sétáltam fel és alá. Észrevettem, hogy félig elrejtőzve ott áll a függöny mögött. Elővettem a levelet és legyezni kezdtem magam vele, mintha nagyon melegem volna, aztán ránéztem a levélre, majd a kisasszonyra és megint csak a levélre. Katica kisasszony intett. Rögtön megértettem és hátul körülmentem a Répa-utcába. A kisasszony már ott állt a félig nyitott kertajtóban. Gyorsan odadugtam neki a levelet és mindjárt tovább is mentem, hogy ne tűnjek fel senkinek.

— Köszönöm, kedves, jó Péter! — mondta Katica kisasszony. Keze reszketett, mikor átvette a levelet és szemei pirosra voltak sírva.

Így avattak be engem a titokba és tudtam, hogy nem-sokára nagy feladat vár rám, mert megkezdődött a döntő ütközet a Kárvóttal, életre-halálra. Ez hétfőn történt. És keddre egy csapással minden odalett.

Kilenctől tízig természetrajzóránk volt Fáy tanár úrral. Ismételni kellett volna az összes ízeltlábúakat. De mivel egészen vasárnapig trenirozni kellett magunkat a céldobó versenyre, ez teljesen lehetetlen volt. Ez Fáy tanár úrnál nem is lett volna nagy baj, ha az igazgató nem jött

volna be az órára. Ijedten bámultunk egymásra. Mert az igazgató csak azért jött, hogy megnézzze, hogyan tud Fáy tanár úr tanítani. És éppen ma, amikor senki sem ismélte át az ízeltlábúakat.

Az igazgató a szakállát szokta símogatni alulról felfelé, mintha meg akarta volna szagolni, azután pedig nem a csontkeretes szemüvegén át szokott nézni, hanem a

Elővettem a levelet . . .

szemüveg fölött, amely alkalomra a fejét előre kell hajtania, mint a bikának, mikor szarvával öklelni akar. És éppen a leghülyébbet hívja a táblához, a kis Sötétet.

— Milyen a légy szeme? — kérdezte Fáy tanár úr.

Sötét hallgat és könnyörögve néz körül az osztályban.

— Összetett, összetett! — súgom, ahogy csak tudom. De Sötét nem hallja. Túlsgagosan messze ülök tőle.

Csak Fáy tanár úr vet rám egy pillantást. Ő meghallotta.

— No, Gereblyés, — mondja Fáy tanár úr, — te biztosan tudod.

A Gereblyés föláll.

— Ősz-sze-tett! — súgom én, ahogy csak kitelik tőlem. Fáy tanár úr dühösen néz rám, de a Gereblyés így sem hallja.

— No, Gereblyés?

Az igazgató csak símogatja a szakállát, alulról felfelé, ceruzájával a tintatartón dobol és egyre csak a szegény Fáy tanár urat nézi.

Erre azt mondja Gereblyés:

— Tanár úr, kérem a légy nem is volt feladva.

— Az izeltlábúak egyáltalán nem voltak feladva — mondta több fiú is hátul.

Az igazgató hangosan dobol és szemüvege fölött néz Fáy tanár úrra, mintha fel akarná döfni szarvaival. Szóval most blamálják Fáy tanár urat és nem fogja tudni elvenni Katica kisasszonyt és a Kárvót most győzedelmeskedni fog fölöttünk, futott át rajtam a riasztó gondolat. Mindez amiatt a marha légy miatt.

Fáy tanár úr füle már vörös volt és felém fordult:

— No, majd a Péter megmondja.

Felálltam és hallgattam. Borzasztó helyzet volt. Az egész osztály rám nézett. Árulójuk legyen-e? Azt mondjam-e: igenis, a légy fel volt adva, összetett szeme van, a többiek pedig hazudnak és nem tanulnak semmit sem? De hiszen a barátaim! Szabad-e Fáy tanár urat blamálnom, aki éppen tegnap avatott be a titkába? Mit fog Katica kisasszony mondani? Milyen szemmel fog holnap a hűtlen barátokra nézni, aki tönkreteszi a boldogságát?

— No, Pór Péter, — mondta az igazgató, — mentsd meg az osztály becsületét.

Az osztály becsületét mentsem meg? Az osztály becsületét és álljak a tanárok pártjára? Az lehetetlen.

— Nem tudom — mondtam. — Az izeltlábúak nem voltak mára feladva.

*Az igazgató hangosan dobol és szemüvege fölött néz
Fáy tanár úrra.*

— De Péter! — kiáltotta Fáy vérvörös arccal, — hiszen az előbb megsúgtad a Gereblyésnek.

— Nem. Csak úgy beszéltem.

A torkom úgy elszorult a fájdalomtól, hogy alig jött ki belőle hang.

Akkor az igazgató fölállt és így szólt szigorúan:

— Köszönöm, tanár úr. Csak azt említeném meg, hogy a Galamb-vendéglős panaszt tett nálam. Üres boros és söröspalackjai tüntek el. A nyomok az ön osztályához vezetnek, tanár úr. Fentnevezett palackokat az ön osztálya mult vasárnap a célbadobálásnál használta el. Ön lesz olyan szíves és kinyomozza a tetteseket s ez alkalmat ad önnek arra, hogy megmutassa, mennyire tartja kezében tanítványait.

Ezzel a direktor elhagyta az osztályt. Fáy tanár úr egészen sápadt lett. Homlokát ráncolta, hallgatagon nézett maga elé, majd kezével eltakarta az arcát. Így maradt egy ideig. Halálos csend volt az osztályban. Akkor Fáy tanár úr hirtelen felállt és rámnézett. Olyan szemrehányóan és szomorúan, hogy én összeharaptam a fogaimat, hogy ne kelljen bógnöm. Így nézett rám, aztán gyorsan kiment az osztályból, bár az órának még nem volt vége.

Mi pedig csendben a helyünkön maradtunk és még sokáig nem szólt senki egy szót se. Akkor azt mondta Galambos:

— Az üvegekről nem beszélünk!

— Az üvegekről nem beszélünk! — ismételték mások is.

— Átok az árulóra! — mondta a Galambos.

— Átok az árulóra! — ismételte az osztály.

— Az osztálynak össze kell tartania — mondta a Galambos.

— A Pór megmutatta, hogyan kell összetartani — szóltak valamennyien.

Csak én álltam ott és nem tudtam egy szót sem mondani. Mert folyton a Fáy tanár úrra kellett gondolnom és sejtettem, hogy a dolog még rosszabbra fog fordulni.

Ebben a pillanatban megnyílt az ajtó és Fáy tanár úr állt ott. Nem jött be. Megállt az ajtóban és olyan arcot vágott, mintha bűzt érezne, mintha utálna bejönni az osztályba. Egyszerre halálos csönd támadt.

— Pór Péter, — mondta Fáy tanár úr, — gyere csak ki.

Máskor csak Péternek nevezett. Sohasem szólított Pórnak. Olyan volt, mintha a szívembe szúrt volna. Utána mentem. A fizikai szertárba vezetett. Míg ott nem voltunk, egy szót sem szóltunk egymáshoz. Akkor becsukta az ajtót és még egy darabig fel és alá járkált. Én az elektromos gép mellett álltam és nem mertem ránézni a tanár úrra. Akkor hirtelen hozzám lépett és kezét vállamra tette. tette.

— Te, Péter, nézz a szemembe — mondta és hangja reszketett.

Feltekintettem, de alig láttam őt, mert a szemem egyszerre tele lett könnyel.

— Te, Péter — mondta. — Hiszen mi jóbarátok voltunk, nem igaz? Hiszen te nem akarsz nekem ártani? Te nem akarsz engem blamálni, nem igaz?

És választ várt. De én egy szót sem tudtam kinyögni. Csak néztem rá, szótlanul. Akkor egyszerre csak elpirult és elvette kezét a vállamról.

— Péter, — mondta egészen száraz hangon, — mondd csak, mi van azokkal az ellopott üvegekkel? Meg kell nekem mondanod, mert sok függ ettől, Péter! Mi volt azokkal az üvegekkel?

Hallgattam. — Átok az árulóra! — ez csengett még a fülemben és egy szót sem tudtam mondani. Csak néztem rá és a könnyek végigfolytak az arcomon.

— Tehát te is cserben hagysz? — kérdezte Fáy tanár úr. — Te is? Pedig én már azt hittem, hogy barátot találtam benned és a szünetekben csinálunk majd együtt egy szép gyalogtúrát. Az ember egyet és mást elhíthet magával. No, jó. Már gyerekekben sem lehet bízni. Oh, pfuj! Milyen undorító az élet. Eredj!

Fáy tanár ún az ablakhoz ment és kibámult rajta. De én állva maradtam, mert el sem tudtam mozdulni helyemről, annyira fájt.

— Menj már, menj! Eredj vissza az osztályba! — kiáltotta türelmetlenül. — Nekem nincs már semmi dolgom veled.

Akkor végre elindultam. Az ajtóban még meghallottam, ahogy ismétli:

— Oh, mily undorító az élet!

Azt hiszem, még soha semmi nem fájt nekem ennyire.

Az osztályban körülvettek engem valamennyien. De csak csendben, minden kérdezősködés nélkül. Csendben várták, hogy én magam fogok az elbeszéléshez. Hiszen tudták, milyen jóban voltam Fáy tanár úrral. De én nem beszéltem. Torkom elszorult. A padomhoz mentem, és megálltam előtte, fejem lehajtottam és a tintafoltokat számolgattam a padon, az ujjammal. Aztán hirtelen olyan düh fogott el, hogy a fogaim csikorogtak. Öklömmel a padra ütöttem.

— És a Kárvót, ez a fekete ördög ne blamálja magát? — ordítottam és öklömmel a padot vertem. — A Kárvót, annak jól menjen minden? Micsoda? No, majd megmutatjuk neki!

— A hármasszabály és az egyenletek, ez volt mára feladva. És az összes közönséges törték — morogták a fiúk. — És még a nagyegyszeregy is. És azt mondta, hogy ma már osztályzatra felelünk, mint a vizsgán. — Így morogtak csüggedten, összeráncolt homlokkal.

— Majd sietünk felelni neki! — ordítottam. — Ezt az órát elszabotáljuk!

— Ezt az órát elszabotáljuk! — kiáltották a fiúk elragadtatva és a padom köré tolongtak.

Átvettem a parancsnokságot. Már nem volt sok vesztenivaló időnk, mert a Kárvót mindig nagyon pontosan jön be. Már csak tíz percünk volt. A rohamesapatokat hamarosan megszerveztük. Volt négy eleven cserebogarunk és egy óriási békánk is, melyet a Vészi a természetrajz órára hozott magával.

— A békát a katedrafiókba, az osztálykönyvre! — adtam ki a parancsot. — A vonalzót tintával bekenni alulról. Első rohamcsapat! Papírzacskók a plafonra, a katedra fölött! Gyorsan!

Néhány perc mulva öt papírzacskót a csücskénél puhára rágtak és a plafonra dobtak, hogy fent megragadjanak.

— A második rohamcsapat toll-hangversenyt csinál! — vezényeltem és az utolsóelőtti sorban öt nagy alumíniumtollat szúrtak a padba.

— A harmadik zászlóalj bögőkoncertet rendez!

E célból a ceruzákat az ötödik sor tüstént a padlóra helyezte. A fiúk ráléptek és a talpuk alatt gurigatták azokat, hogy kipróbálják, hogyan szól. Jól szólt.

— És most lerakjuk az aknát — kiáltottam és kivettem a zsebemből tíz jó nagy márványgolyómat. — Gyertek, emeljük fel a katedrát.

A katedrát felemeltük és a márványgolyókat egyenletesen elosztottuk alatta, úgy, hogy a nehéz asztal mintha tíz kis keréken állt volna. Ha valaki rátámaszkodik, mint egy kis kocsi, megindul.

— Úgy! És most gyorsan a helyünkre! Feleltetésre nem fog sor kerülni. De kell, hogy valamennyien szigorúan a parancsaimhoz tartsátok magatokat. Vigyázat!

Kárvót belépett. Megállt az ajtóban, gúnyosan mosolygott és bölintott a fejével.

— Hát ez az a híres osztály?! Hallom, hogy igen jól tudtok célozni. Majd meglátjuk, számolni is ilyen jól tudtok-e?

— Egy frászt fogod meglátni! — mondtam én olyan hangosan, hogy majdnem meghallotta.

A Kárvót felment a katedrára, de nem ült le, hanem elővette nagy, undok, fekete noteszét hátsó nadrágzsebéből és lassan lapozni kezdett benne. Minden szem rajtam csüngött. De a támadás időpontja még nem érkezett el.

— Hát Vészi és Galambos — mondta a Kárvót és szímatolt hozzá, mint a kutya. — Csak gyertek ki, gyermekeim.

A Vészi és Galambos, már ott is álltak a tábla előtt és a Kárvót éppen fel akarta adni a kérdést:

— Hát vegyünk, kedveskéim egy egyenletet...

Ebben a pillanatban kiadtam az első parancsot. A osztály-távíró kifogástalanul működött. Mindenki továbbadta a szomszédjának, anélkül, hogy arra fordult volna. És egyszerre az egész osztály a plafont nézte. Még a Vészi és a Galambos is fölnéztek

— Mi van ott olyan érdekes, hé? — kérdezte a Kárvót.

— Zacsó! — felelte a Vészi.

— Micsoda?

— Papírzacsó, tanár úr!

— No, nézd csak! — mondta a Kárvót gúnyosan mosolyogva. — És hogy kerültek ezek a zacsók a mennyezetre?

— Azt már nem tudjuk, tanár úr.

— Jó, jó! Fáy tanár úr majd kideríti — vigyorgott a Kárvót. — Hiszen ez az ő derék osztálya. De ez nem fog minket zavarni a számolásban. Hát csak vedd a krétát, Vészi fiam és...

Ekkor kiadtam a második parancsot. Három alumíniumtoll felzengett az egyik oldalon. Csak egészen gyöngéden pengették, úgy, hogy méhzümmögéshez hasonlított.

A Vészi megfordult és a levegőbe nézett.

— No, mi bajod van?

— Egy méh! — mondta a Vészi.

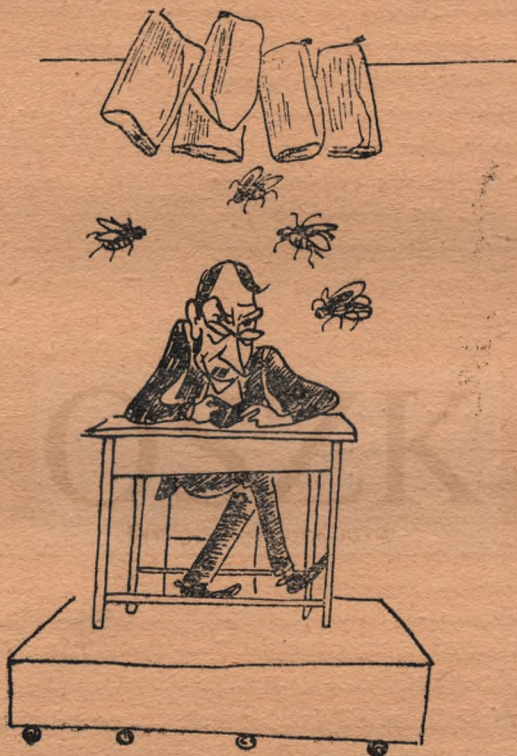
— És mi közöd ahhoz a méhhez? Most nincs természetrajz, most számtanóra van. Csak írd!

Akkor felcsendült a két alumíniumtoll a másik oldalon is.

— Még egy méh! — szólt Gajári az első padból, kissé félénken.

Erre a Kárvót összeherapta a keskeny ajkait és élesen szétnézett az osztályban. (Persze, a tollak már eltűntek.)

— Ejnye, ezek a méhek! — mondta. — Ezek a méhek! No, majd elkapom őket. Én előlem nem fognak elre-

Cserebogár! — kiáltott egyszerre az egész negyedik sor

pülni. De most ne vesztegessük az időt. Vészi, írd fel a következő törtet...

Most telefonparancs indult a harmadik zászlóaljhoz. A ceruzákat erősen görgetni kezdték a talpuk alatt s ez olyan szépen szólt, mint a nagybögő.

A Kárvót idegesen rángatta a fejét:

— Hát ez már megint micsoda?

— Nem tudjuk, tanár úr. Alulról jön.

— Űgy? Alulról? — mondta a tanár. — Kezeket a padra!

Hangos csattanással tettük kezünket a padra és a ceruzák tovább bögtek. Amire a Kárvót kétszer egymás után gyorsan végigment a padok között, oda és vissza. De semmit sem vett észre és egy negyedóra már oda volt. A Kárvót köhögött és nagyot nyelt:

— Írjad, Vészi: tizenhárom per tizenegy...

— Cserebogár! — kiáltott egyszerre az egész negyedik sor. — Tanár úr! Cserebogár!

— Mi az? — dobantott a lábával Kárvót. — Ti szemtelen kölykök! Majd megmutatom nektek!

— Tanár úr! Mi nem tehetünk róla! Annyi cserebogár jött egyszerre!

A négy cserebogár zúgva repült az osztályon keresztül. Mindenki felugrált és csapkodva verdesett utánuk.

— Leülni! — ordította a Kárvót. — Senki ne merjen moccanni! Csak hadd repüljenek. Még beszélünk majd a cserebogarakról. Majd a konferencián. De most feleltetés lesz. Ti szemtelen fickók, azt hittétek talán, hogy majd így átmentitek a bőrötöket ezen az órán? Vészi, felirtad? Tizenhárom per tizenegy...

De a Vészi csak állt ott és bámult a plafonra.

— Mit bámulsz már megint? — mondta a Kárvót és a hangja már rekedt volt és reszketett is.

— A zacskók mindjárt leesnek — mondta a Vészi.

Erre egyszerre el is szabadult egy zacskó és éppen a katedra közepére pottyant.

— No, majd mingyárt leszedjük őket, hogy ne nyugtalanítsanak tovább — kiáltott a Kárvót. És megragadta a vonalzót és megpróbálta a zacskókat a plafonon elérni. De erre megérezte a tintát a vonalzon. Megnézte a jobbkeztét, egészen fekete volt. Amire a Kárvót arca vérvörös lett és így szólt halkán:

— Ki tette ezt? Ti persze nem tudjátok, édes gyermekeim. De talán mégsem fog végleg titokban maradni.

Azt hiszem, ez az év nagyon szomorúan fog végződni a Fáy tanár úr osztálya számára. Egyelőre megjegyezzük az esetet az osztálykönyvben.

Most leült a Kárvót és kihúzta a katedrafiókot. Ebben a pillanatban előbukkant a hatalmas béka és egyetlen ugrással kivetette magát a fiókból és nagy ívben, csatnva a padlóra repült. A Kárvót felugrott.

— Ti alávaló bitangok! — ordította, — majd megmutatom én nektek!

És a Kárvót két ököllel egyszerre az asztalra vágott. Erre az asztal a tíz márványgolyó fölött kocsikázni kezdett. Kárvót tágra nyitotta a szemét. Mi visszafojtottuk lélekzetünket is. Három másodpercig tartott az egész. Akkor a nagy katedraasztal a dobogó széléhez ért, átbillent rajta és bumm! Óriási zörgéssel felborult.

Vastag porfelhő szállt fel és eltakarta egy pillanatig a Kárvótot, aki kővé dermedve, mozdulatlanul állt ott. Amikor a porfelleg eloszlott, még mindig ott állt. De gonosz, kellemetlen mosoly ült az arcán. Mindkét kezét nadrágzsebébe dugta és odabent valami kulcsesomót csörgetett. Aztán nevetni kezdett, mint ahogyan a kecske mekeg.

— He-he! Ezt aztán jól megcsináltátok, édeskéim. No, most én hozom az igazgató urat, aztán valamennyien itt maradtok délutánra és majd ki fog szépen derülni, ki az, aki ludas közöttetek ebben a bájos tréfában.

Nem tudtam magam többé visszatartani. Felugrottam és hangosan kiabálni kezdtem:

— Én voltam! — és egész testemben reszkettem a dühtől. Agyon tudtam volna csapni ezt a fekete ördögöt. — Én csináltam. Mindent. És én loptam el az üvegeket is a Galamb-vendéglőstől. Én. Ötven üveget. Én egyedül!

A Kárvót összehúzta apró szemeit és jól megnézett engem. Megint mekegett, mint a kecske. Nagyon örült. Kezét dörzsölgette és így szólt:

— Tehát te voltál? Szóval mégis csak kiderítettem. De hiszen ezt az ember mindjárt gondolhatta is, hogy biztosan Pór Péter főcsibész úr, Fáy tanár úr kedvence és

barátja. He-he-he — mekegett a szörnyeteg. — No hát, kedves gyermekeim, most vegyétek szépen a könyveket és menjetek haza. Csak a mi Pór Péterünk marad itt. Mert ez rendkívül komoly dolog, s ebbe a rendőrségnek is lesz némi beleszólása.

A fiúk csöndesen csomagolták össze könyveiket. Rám sem mertek nézni, úgy meg voltak ijedve. Csakhamar senki sem volt az osztályban. Akkor a Kárvót megint zörögni kezdett a kulcsokkal és mekegett: — He-he-he, kedves kisfiam, most itt fogsz várni szépen, amíg én az igazgató úrral visszajövök.

Az ajtóban megfordult mégegyszer és borzasztó gonosz pillantással így szólt: — De ha kicsapunk az iskolából, akkor legalább lesz időd, hogy Fáy tanár úr szerelmes leveleit elintézd.

Aztán rázmártta az ajtót. Kétszer is megfordította a kulcsot a zárban.

És most egyedül álltam az osztályban és mintha kábultságból ébredtem volna fel. A katedraasztal ott feküdt a padlón, lábaival felfelé, és félignyitott fiókokkal, mintha fel volna vágva a hasa. Az egyik sarokról a kiömlött tinta csöpögött, lassan, mint a vér. Az egyik cserebogár megint felröppent. Nékiütkezött az ablaküvegnek és hátára pottyant. Aztán megint csend lett. Két papírzacskó eloldódott a plafonról és hangtalanul körözve lebegett a föld felé. Az utca felől, messze lent szép csengőszót lehetett hallani. A fagyaltos volt. Most a többiek az osztályból mind körülveszik és fagyaltot esznek. Vaniliát és málnát. A csengő mégegyszer megszólalt a távolban s én sirva fakadtam. Hirtelen belémdöfött: mit is mondott ez a Kárvót? „Kicsapni“ és „rendőrség“? No, akkor véged van, kedves Péter, gondoltam magamban. És kinek lesz haszna belőle? Hiszen az egészség megint csak Fáy tanár úr ellen fogják kihasználni. Az ő osztálya csinálta az egész rumlit, — fogják mondani — és az ő kedvence és barátja. Hűtlenség és hálátlanság, fogja megint mondani Fáy tanár úr. Oh, milyen undorító az élet!

Torkom úgy összeszorult, hogy már sírni sem tudtam többet. Most mindennek vége van, most minden összeomlik fölöttem. Most mindent terád fognak tolni, kedves fiam, Péter. És mit gondol majd Katica kisasszony? Ki fog előtte védelmezni engem? — Már gyerekekben sem lehet bízni, — mondta Fáy tanár. Miért? Mit értett azon, hogy „sem“? — villant át az agyamon. — Hát kiben csalódott még? Istenem, mi minden történhetett még? — A levél! — kiáltottam fel hirtelen, — a levél! — mert a Kár-vót utolsó szavai jutottak az eszembe. — Legalább lesz időd, hogy a szerelmes leveleket elintézd. — Tehát ezt is tudja. Minden el van árulva! És Fáy tanár úr még majd azt hiszi, én vagyok az áruló. Hiszen úgyminden rosszat rám fognak kenni. No, jó. Hát aki hiszi, az csak higgye. Csak higgye! Oh, milyen undorító az élet.

Kinyitottam az ablakot és lenéztem az utcára (mert a második emeleten van az osztály). Az utca üres volt, csak szemben a sarkon golyózott a kis Hóvári a Vadással a második osztályból. A fagyaltos csengetyúje megint oly hivogatón csendült át a napos levegőn. — Csak gondoljanak rólam akármi rosszat mindnyájan, — kiáltottam, — én leugrom itt és azzal mindennek vége van. Isten veled vanília- és málnafagyalt! Hóvári és Vadas nagyot fognak nézni, ha majd egyszer csak közéjük szakadok és szétmegyek, mint egy tojásos lepény. Hú, mekkorát fognak azok bámulni! És holnap Katica kisasszony is olvasni fogja az újságban. Akkor majd megtudja, ki volt hú hozzá a síríg!

Már fent is ültem az ablakdeszkán és egyik lábbal már kint voltam. Akkor egyszer csak hallom:

— Na-na-na.

A kályhasarokból jött a hang.

— Na-na-na.

Mint ahogy az öreg bácsik mondják, mikor valakinek az arcát veregetik.

Odanéztem, Hát a nagy, zöld béka volt, amelyet a katedrafiókba dugtunk.

Rámmeredt nagy szemével és fehér feje reszketett.

— Na-na-na! — mondta.

— Ugyan, hagyjon engem! — mondtam neki. — Az élet undorító. De Fáy tanár úr egykor még meg fogja tudni, kit veszített el bennem. De akkor már késő lesz.

— Blumbaff — mondta a béka.

— Miért mondja, hogy blumbaff?

— Mert igaz — felelt a béka nagyon nyugodtan és ingatta fehér fejét.

— Ugyan mit! Úgyis minden elveszett. Kidobnak az iskolából és átadnak a rendőrségnek.

— Blumbaff — ismételte a béka mozdulatlan tekintettel, mintha előreálló szeme üvegből lett volna. — Nem eszik a levest olyan forrón, mint ahogy tanítják.

— A közmondás nem így szól.

— Blumbaff, bollo, — mondta a béka nagy nyugalommal. — Én magam is iskolaigazgató vagyok.

— Hát akkor mit lehet még tenni?

— Hármat köpni — mondta a békaigazgató mozdulatlanul.

— Hogyhogy?

— Te már úgyis meg akartál halni, bollo! Tehát eltűnsz innen és eljössz az én iskolámba. Ott befejezheted tanulmányaidat. Baffbollo. Ezalatt a derék gépfíú itt marad és olyan derék lesz, hogy az összes hibáidat jóváteszi és az egész ügyet rendbehozza. Blumbaff! Az én iskolám sokkal jobb, mint az itteni.

— Miféle gépfíú?

— Éppen olyan, mint te és ő lesz helyetted a Pór Péter. Csak éppen hogy ő majd mindig jó és engedelmes lesz, mint egy jó gép. De először egyáltalán meg kell őt csinálnunk. Baff!

— Hogyan csináljuk meg őt?

— Ide köpjük. Figyelj: most háromszor a padlóra köpök. Így. És most te köpsz háromszor ugyanoda. Gyorsan! Nincs időnk! Baff!

Háromszor egymásután odaköptem. Akkor a békadiri felemelte jobb első lábát, kis golyók voltak az ujjai végén, az egyik ujj golyóját a köpetbe mártotta és szétdörzsölte. Aztán ráült.

— Most kiköltjük a fiút. Egy percig rajta kell ülnöm a köpésen. Így. Most neked kell ráülnöd. Csak gyorsan. Egy perc alatt kinő. Tartsd magad jól a fején, nehogy leessél róla.

Alig ültem egy fél percig, már éreztem, hogy valami emelget alulról. Egy egészen kicsi kisfiú volt és én a vállán ültem. De gyorsan nőtt és egyre magasabbra emelt. Nemsokára éppen akkora volt, mint én. Akkor leugrottam róla.

Tartsd magad jól a fején, nehogy leessél róla.

— Blumbaff — szólt a békaigazgató.

Valóban, a gépfíú tökéletes hasonmásom volt, mintha tükröből lépett volna ki. Csak éppen, hogy minden olyan rendes volt rajta. Egyetlen gombja sem volt leszakadva, a zsebei nem voltak agyontömve, körme ki volt tisztítva, sőt, mintha még a füle mögött is meg lett volna mosakodva. Mint egy majom! Alig hogy elkészült, már odament az ablakhoz és becsukta azt. Aztán a padomhoz ment, gyorsan rendbehozta a könyveimet és a füzeteimet,

majd eltakarta az arcát és hangosan bőgni kezdett.

— Miért bög ez? — kérdeztem.

— Bűnbánatból! — mondta a békaigazgató nagy nyugalommal.

Ebben a pillanatban lépéseket hallottunk a folyosó felől. Az igazgató, a Kárvót és Fáy tanár úr jöttek együtt.

— Mi lesz most? — kérdeztem ijedten, — ha most ezek itt duplán látnak engemet.

— Csak ne félj. Egyszerre csak az egyik látható ketőtök közül. Ha őt látják, akkor te láthatatlan vagy.

— Most engem többé senki sem fog látni? Soha? — kérdeztem aggodalmasan.

Mielőtt azonban választ kaphattam volna, belépett a három ember. Éppen előttünk mentek el, mintha levegő lettünk volna s egyencsen a gépfiúhoz léptek. Elöl a diri, mögötte a Kárvót boldog mosollyal és leghátul Fáy tanár úr, lógó fejjel, mintha a legszívesebben elszaladt volna innen.

— Blumbaff — mondta a béka. — Gyere gyorsan. Nyitva hagyták az ajtót.

— Kérem, egy pillanatig még. Szeretném látni, mit csinál a gépfiú.

A gépfiú felugrott. Feszesen állt az igazgató előtt és sírt, miközben ott állt. Mielőtt akárki is megkérdezte volna, zokogva rákezdte:

— Bo-bo-bo-csánatot kérek szépen. Esküszöm, soha többé nem leszek rossz. És megmondok mindent. A vendéglős üvegeit a...

— Kuss! — ordítottam, mert nem tudtam magam már visszatartani.

— Blumbaff — mondta a béka nagy nyugalommal. — Úgysem hallanak téged. Helyetted csak a gépfiú van itt.

— De hiszen ez alávaló, gyáva árulás!

— Bollo! Derék és engedelmes fiú, no.

Mialatt én így beszélgettem a békaigazgatóval, az az útálatos kölyök már be is árulta a Galambost, a Gajáryt és mindenkit.

— Ügylátszik, megtört a dacod — mondta az ember-igazgató és szakállát símogatta alulról fölfelé, egészen az crráig. — Nagyon jól van, Pór Péter. Most pedig mindent szépen el fogsz mondani, amit csak tudsz.

— Igenis, igazgató úr! Mindent, mindent! — mondta a gépfíú szolgálatkészen és vinnyogva.

Nem lehetett kibírni. — Lekenek neki egyet!

— Blumbaff — vélte a béka nagyon nyugodtan.

Akkor ránéztem Fáy tanár úrra. Vajjon mit szól mindehhez? Tetszik neki most az ő Péter barátja? Ilyen gyáva, árulkodó majmot kíván barátjának? Most megvan-e elégedve ezzel a Pór Péterrel?

Fáy tanár úr egészen hátul állt és elfordította arcát, mintha semmi köze nem volna a dologhoz. De most csodálkozva nézett a gépfíúra, mintha nem hinne fülének. Fejét is csóválta. Igen, egészen világosan láttam a rézésén, hogy nem tetszik neki a dolog. Aztán halkan azt mondta s én világosan hallottam:

— Ejnye, de megváltoztál, Péter.

Oh, be jól esett ez nekem. A szívem csak úgy dagadt az örömtől. Igen, Fáy tanár úr meg fog engem ismerni, akármi is történjék.

— Blumbaff — mondta a béka nagy nyugalommal. — Most indulnunk kell.

És azzal kisétáltunk az osztályból . . .“

„Kedves Károly!

Tegnap nem tudtam tovább írni a történetet, mert levelem már nagyon is hosszú lett. Most tovább mondom hát, mi történt azután. De olyan rettenetesen sok történt, hogy a mama máris veszekszik, hogy elírom az összes papírost. Ó ugyanis most rakta be a szekrényeket, mindenhová fehér papírt rakott a fehérenemű alá és azt én már mind elvettem. De mit csináljon az ember, ha egyszer ilyen sok minden történik velem?

Azért csak egészen röviden mondom el neked, mert nem minden érdekes. Mert most olyan csodaféle dolgok

jönnek. Imponálnak neked a csodák? Én mondhatom, nekem nem imponálnak.

Tehát elmentem a békaigazgatóval. De egészen láthatatlan voltam. A kapuban jól a lábára léptem a pedellusnak, de sajnós, nem érezte.

— Hová megyünk? — kérdeztem a békától.

— Az én tanintézetembe — felelte. — Éppen most folynak a vizsgák és én már éhes vagyok, Bollo. Délután nagy labdarúgómérkőzést rendeznek a növendékek.

— Jó, — mondtam, — ez nagyon érdekes lesz.

Tehát kimentünk az erdőbe. Ott a béka egy tóhoz vezetett. Az volt az ő magánlakása. De mellette volt egy hely, ahol kövek feküdtek körben.

— Ez az intézetem — mondta a béka. — Mindjárt összehívom a növendékeket.

És azzal gurgulázni kezdett a pötyögőjével. Jöttek is, Száz légy, vagy még több. Nagyon különfélék voltak. Közönséges kicsi, fekete legyek és egészen nagyok, kövérek és sok aranylégy. Úgy ragyogtak a napfényben, mint a réz sörét. Először karban el kellett zümmögniök egy dalt, aztán kezdődött a számtanvizsga. A békaigazgató a nagyegyszeregyből vizsgáztatta őket. Ez ugyanis a főtárgy a legyeknél. Mert hiszen összetett szemeik vannak. Tehát sohasem látnak egy dolgot, hanem mindig mindjárt huszonötöt és még többet. Ahol egy kő van, ott ők harminckettőt látnak, vagy mit tudom én, mennyit. Hát minek nekik egyáltalán a kisegyszeregy? Már az első osztályban csak a nagyot tanulják. És óriási gyakorlatuk van benne. 17x41! gondold csak! és 29x38! Ilyeneket kérdezett az igazgató és sokan voltak, akik tudták. Ha a legyek felelnek, akkor egymáshoz dörzsölik hátsó lábaikat. Azokat a növendékeket, akik a legjobban feleltek, bekapta az igazgató.

— Miért eszi meg a jó tanulókat? — kérdeztem.

— Blumbaff — mondta a béka nagy nyugodtan. — Hiszen a műveletlen legyek nem jóízűek. Léleknek és testnek harmóniában kell lenniök. Mi a modern pedagógia alapelvei szerint tanítunk.

De mellette volt egy hely, ahol kövek feküdtek körben.

De csak a legkiválóbb növendékeket falta fel személyesen. Ez volt a legnagyobb jutalom. Akik „jó“ osztályzatot kaptak, azokat a pókoknak adta eledelül. Az elégségeseknek és elégteleneknek el kellett repülniök. Azok nem voltak élvezhetők. Nagyon szigorúak voltak ebben az iskolában.

A vizsga sokáig tartott. Amikor véget ért, már sietnünk is kellett a jelzett labdarúgómérkőzésre. Nem messze volt, a pókoknál. A pókiskola ugyanis a főiskola. Amikor odaértünk, a békaigazgató először nagy rumlit csinált. Mert a pókhálókból sok légymaradék csüngött. Szárnyak, leszakított lábak és ilyesmik.

— Micsoda disznóság ez! — kiáltotta a békaigazgató. — Ilyen ízléstelenség. Tisztaság, uraim! A tisztaság a civilizáció első követelménye.

A hálók csakhamar tiszták lettek és mint kapu-hálókat használták fel azokat. A mérkőzés megkezdődhetett. Engem bírói tiszttel bíztak meg, de erről csakhamar le kellett mondanom. Mert a pókoknak annyi lábuk van, hogy két pók egy egész futballcsapatot kitesz. Elképzeld, micsoda briliáns technikájuk van. Amikor nyolc lábbal driblizhetnek! De én nem voltam képes megítélni, mikor áll egy pók nyolc lába közül kettő offszájdra. Amellett a pókok nagyon szeretnek csalni. Így tehát a béka maga vette át a bíróságot és a dolog nagyon izgalmas volt. A győztes csapatot nagy ujjongás és taps köszöntötte és a békaigazgató helyeslőleg felfalta őket. Blumbaff.

Eközben este lett. Éhes nem voltam, a láthatatlan emberek nem éheznek. De elálmosodtam.

— Hát igen, az alvással úgy áll a dolog — mondta a békaigazgató. — Az én internátusomban az ágyak nagyon kicsinyek lesznek neked. De látod ott azt a nagy fenyőt? Fent a tetején van egy üres sasfészek. Innen jól lehet látni. Mássz fel csak, ott elalhatsz. Jó éjszakát! Baffbollo.

— Baffbollo! — feleltem udvariasan és elkezdtem felmászni a fára. Nem volt nehéz egyik ágról a másikra szállni és csakhamar fent voltam. A fészek olyan volt,

mint egy kis árbóckosár és ez nagyon szép volt. Ki volt párnázva tollakkal és bűdös volt, mint egy tyúkól. De a fenyő csúcsa csendesen ringatózott az esti szélben az én fészkeimmel együtt és ez olyan volt, mint a tengeren. Egészen messze lent látni lehetett az országutat. Néha autó száguldott arra. Már meggyújtotta fényszóróját. Mindez nagyon szép volt és én hamarosan elaludtam.

A következő reggel, mikor felébredtem, a nap már magasan állt. Látni lehetett az országúton járó-keelő embereket. Itt a fészekben magasabbról néztem őket, mint az osztályban a második emeletéről. De engem senki sem láthatott meg az ágak között. Nagyon jól le tudtam köpni az emberekre. De ilyen magasról az nem is olyan könnyű. A köpés ugyanis nagyon sokáig repül, míg lent megérkezik. Tehát jól ki kell számítani és már akkor köpni kell, amikor az ember még egészen messze van, hogy egyszerre érkezenek meg és a köpés és az ember találkozzanak. Negyedszerre már rájöttem, hogyan kell csinálni és akkor vidám dolog volt.

Akkor egyszerre csak azt mondja valaki közelemben:

— Te! Hogy csinálod te ezt?

Akkor vettem csak észre, hogy a fán még egy sasfészek van és abban egy fiatal sas ül.

— Hogy csinálod ezt? — kérdezte mégegyszer.

— Csak figyeld meg és akkor megtanulod — feleltem neki és tovább pöktem.

A fiatal sas természetesen rögtön utánam akarta csinálni. De a csőre görbe volt, úgy, hogy a köpés mindig saját magára hullott vissza. Már az egész mellét bemocskolta vele. Ez olyan vicces volt, hogy borzasztóan kellett nevetnem.

De csakhamar elmúlt a nevető kedvem, mert a sas-mama hazaérkezett. És mindjárt kiabálni és szitkozódni kezdett:

— Te szutykos malac! Mi van veled már megint? Ki tanított ezekre az új neveletlenségekre? Te is mindenféle bandával állsz össze!

Nahát, a folytatást már egyáltalán nem volt kedvem bevárni, hanem óvatosan kimásztam a fészekből és három perc alatt lent is voltam.

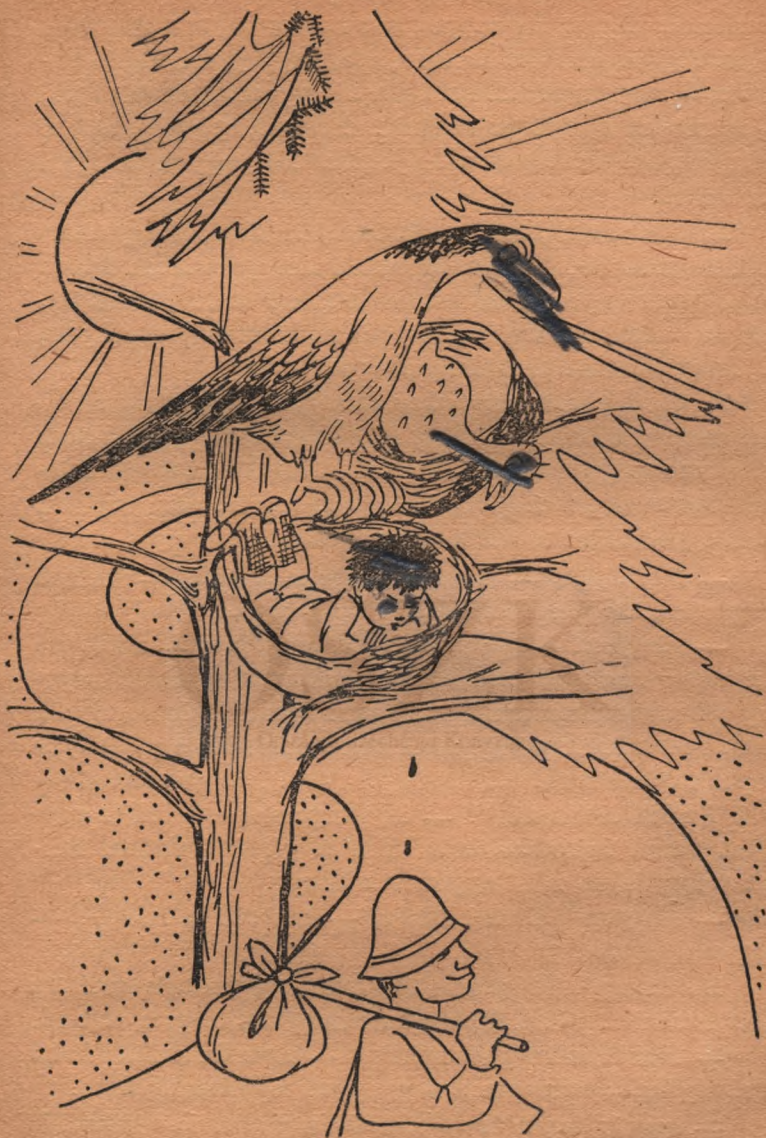
Kerestem a békaigazgatót, de ez nem volt sehol. Egy darabig vártam rá. De a légyiskolában valószínűleg már nyári szünet volt. A kőpadok üresen álltak. Nem lehetett zümmögést hallani és a pókhálókban nagytakarítás volt.

De akkor eszembe jutott: mi közöm van tulajdonképpen ehhez a békához? Haza fogok menni. Az emberek nem láthatnak engem, így semmi sem történhetik velem. De meg kell tudnom, mit csinál helyettesem, a derék gépfíú. És Katica kisasszony ügye is gondot okozott nekem. Tehát azt gondoltam: blumbaff — és hazamentem.

Otthon semmi sem történt. A papa az irodában volt, a mama főzött. Ma szilvásgombóc lesz, gondoltam szomorúan, és a gépfíú eszi meg a részemet. Ez bosszantó volt, de hát nem lehetett semmit sem csinálni, utolsó percben még el akartam csórni a szilvákat, hogy a mama azt higgye én voltam és felpofozza helyettem a gépfíút. De nem lett volna tisztességes dolog őt így orvul befeketíteni. És mindjárt egy másik nehézséget is láttam. Ha ugyanis a szomszédságban ezek a szilva-nyaklevesek is hír szárnyára kerülnek, kinek a híret rontják ezek is? Nyilván csakis az enyémet. Mert mindenki azt fogja hinni, hogy én magam voltam. Tehát óvatosnak kell lenni. Fogunk mi még egymással nyíltan is szembenállni, gondoltam és elmentem az iskolába, hogy megnézzem, mit csinál ott a helyettesem.

Éppen a szünetre érkeztem és alig léptem az osztályba, máris látnom kellett, sajnós, hogy áll a dolog velem. Egészen egyedül ültem a padban. Természetesen nem én, hanem a derék gépfíú, de a többiek csak azt hitték, hogy én vagyok az és mindenki széles körben kikerülte őt, azaz hogy engem. Senki sem áll szóba Pór Péterrel.

Rosszat sejtettem és szétfüleltem az osztályban. No, szép véleményt hallottam magamról. — A Pór Péter, a gyáva áruló, — mondták, meg: — az a becstelen stréber.

A fiatal sas természetesen rögtön utánam akarta csinálni.

Tehát ez a dcrék gazember, hogy engem megmentsen, mindenkit elárult! És engem, Pór Pétert szidnak ezért! És rólam fogják beszélni iskolaszerte, hogy gyáva áruló vagyok. — Nem, nem, — kezdtem kétségocsetten kiabálni, — hiszen ez nem is én vagyok! Ez csak egy gép, akit a békaigazgató varázsolt a helyembe. Én vagyok az igazi Pór Péter!

De hiszen kiabálhattam és tombolhattam, ahogy akartam. Nem láttak és nem hallottak. Levego voltam nekik. De a dcrék gépiu a szunet alatt is az en helyemen ult, mintha csak a tanar az osztalyban lenne és magoit-magoit, fel sem pillantott. O mar ilyen volt!

Akkor bejött a Kárvót az osztályba (éppen számtanóra volt) és elkezdte a fiukat úgy kinezni, hogy örültem a léthatatlanságomnak. Ezért egészen közel lepnettem a felölköz és direkt a fülükbe sugnattam. De nem segített, mert egyáltalán nem hallottak engem.

— No, Péter, — mondta akkor a Kárvót, — mutasd meg nekik, hogy kell felelni.

— Hogyan? — gondoltam elszörnyedve, — a Kárvót azt mondja neki bizalmasan, hogy Péter, Fáy tanár úr pedig azt mondta nekem: Pór Péter. Fáy tanár úr haragszik rám, ez a Kárvót pedig jóban van velem? Ez a gépkölyök képes rá és átment a Kárvót pártjárta. Mit gondolat rólam Katica kisfesszony? — Ilyen gondolatok úzték egymást vadul fejemben, miközben a gépfü minden kérdésre úgy felelt, mint egy eleven könyv.

— Nagyon jól van, Péter, — mondta a Kárvót, — nagyon jól van!

De én egyáltalán nem örültem az egyesnek, amit ez alkalommal kaptam. Ámbár már nagy szükségem volt rá.

— Nohát, édes gyermekeim, — mondta a Kárvót az óra végén, — holnapra a nagyegyszeregy lesz feladva.

— Igenis, tanár úr — mondta a gépfü és odaszaladt a Kárvóthoz, hogy felsegítse rá a felöltöt. Azután kétszer mélyen meghajolt a fellete ördög előtt.

Hát megtettem volna ezt én valaha is?! A Kárvót röhögött és megveregette a gépfü arcát. Oh! Kárvót meg-

veregette az arcomat! Természetesen, nem én magam voltam. De Fáy tanár úr és az összes fiúk bizonyára azt hitték, hogy én vagyok. Milyen borzasztó volt! Akkor aztán a Kárvót úr, meg az én hasonmásom súgdolózni kezdtek. Későn értem oda, hogy meghalljam, miről van szó. De volt valami dolguk egymással, az biztos. Végül is csak nem a Fáy tanár úr ellen? Rettenetes sejtelmem támadt.

És most jött a következő óra. Fáy tanár úr lépett az osztályba. Mintha szomorú és sápadt lett volna. Szép szőke haja kócos volt. Aggodalmasan figyeltem, hogyan fog viselkedni velem azaz a gépfiúval szemben. Odamegy majd és megcirógatja? Ez keserves volna. Helyettem a másikat. Vagy nem teszi meg, mert nem szereti többé Péter barátját? De hiszen az megint én vagyok! Ez is keserves volna. Igazán nem tudtam már, mit kívánjak.

Öt perc alatt világos lett a helyzet. Fáy tanár úr rá sem nézett a gépfiúra. Ennek örültem. De mindjárt belém is nyilalt. Hiszen én vagyok az, akire igazságtalanul haragszik. Hiszen a gépfiúról nem is tud semmit. Én vagyok az, akire rá sem néz! Oh, nem hinné az ember, milyen nehéz dolog, ha ilyen helyettesünk van. Ha Fáy tanár úr a gépfiú felé közeledett, szívem az örömtől és a félelemtől egyszerre dobogott és ha elment mellette, akkor boldog voltam, de sírnom is kellett. Ezt nem lehetett már kibírni. Amikor a Galambos jelentkezett, hogy ki kell mennie, én is kisurrantam mögötte az ajtón. De az iskola előtt tovább várakoztam, mert gonosz sejtelmek gyötörtek. Miért volt Fáy tanár úr olyan sápadt és a Kárvót olyan elégedett?

Nemsokára hallom, hogy a csengő szól. A fiúk jönnek kifelé. Most jön a gépfiú. Egészen egyedül. A Pór Péterrel nem megy senki együtt. Mindenki elhagyott engem. A gépfiú a kapu előtt megáll és vár. Csak nem a Fáy tanár úrra vár? Hát mégis vele fog hazamenni Fáy tanár úr, mint régebben velem? Legalább ennek nincsen vége? Már nem is tudtam, mit érzek, hogyan gondolkozzam. Akkor egyszer csak jön Fáy tanár úr. A gépfiú köszön. Fáy tanár úr megáll egy pillanatig, szomorú pillantással ránéz,

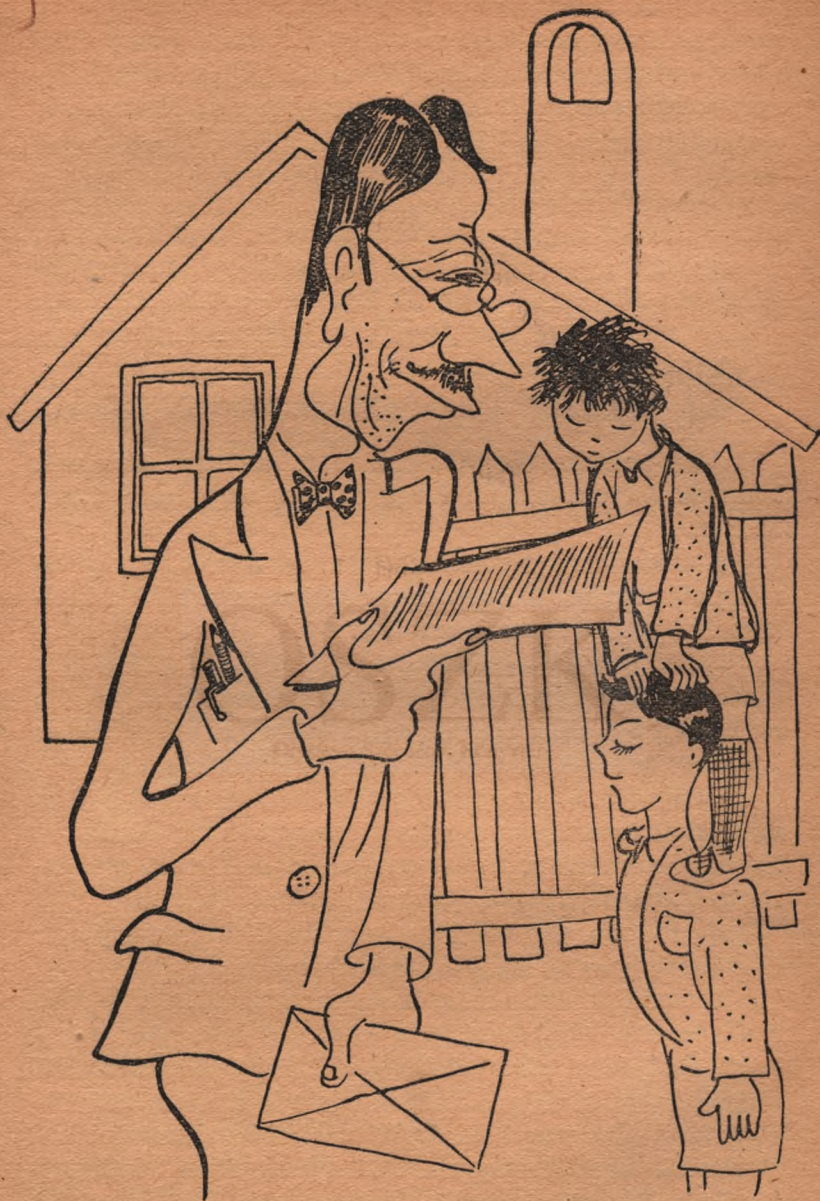
aztán elsímit egy fürtöt a homlokából és továbbmegy. Egyedül. Utánafutok, hogy megnézzem, melyik úton indul el. Mert attól függ minden. A sarkon jobbra fordul. Tehát nem megy el a Katica kisasszony ablaka alatt. Itt történt valami, az már biztos. Gyorsan megfordulok, hogy megnézzem, mit csinál a gépfiú, hát látom, hogy jön a Kárvóttal. Tehát vele, vele, az ellenséggel! A Kárvót súg valamit a fülébe, nem hallom, hogy mit és a gépfiú meghajol és gyorsan elhalad mellettem. Természetesen nem lát meg, mert láthatatlan vagyok.

— Aha! — gondolom. — Tehát van valami dolgotok egymással. De ilyen könnyűvé nem teszem nektek. Ha levegő vagyok is, de itt vagyok!

Láthatatlanul a gépfiú után mentem. Milyen nagy volt csodálkozásom, amikor észrevettem, hogy hátrafelé került, a Répa-utcába. Mit kereshet a mi titkos utunkon? A szívem verése majd elállt, mert a kertajtó félig kinyíltott, ch, éppen úgy, mint akkoriban és Katica kisasszony kilesett rajta. A gépfiú elég szemtelen volt odamenni és Katica kisasszony átadott neki egy levelet. Hiszen nem tudhatta, hogy nem én vagyok az. De a levél még kezében sem volt a gépfiúnak, amikor az utca másik végén gyanus árnyat vettem észre. Néhány lépést teszek arrafelé, hogy jobban lássam. Hát a Kárvót! Ott állt lesben az utca másik végén és várt.

— Árulás! Árulás! — kiabáltam kétségbeesetten, de hiába. Mert levegőből voltam és senki sem hallott meg. Katica kisasszony eltűnt a kertben, a gépfiú pedig egyenesen odasétált a Kárvóthoz. Én pedig mögötte. De mit használt az?

— Gyorsan, mutasd a levelet — susogta a fekete dög és kitépte a borítékot a gépfiú kezéből. Sajnos, nem volt jól leragasztva. Könnyen kinyithatta és gonosz nevetéssel olvasni kezdte. Most rájön a titkunkra, gondoltam megborzadva. Mit lehet tenni? Legalább annyit tudnék, mit ismer az ellenség a mi terveinkből, hogy védekezhessünk. De hogyan csináljam?

És most én is elolvashattam.

A Kárvót nagyon hosszú és olyan magasan tartotta a levelet, hogy nem tudtam belenézni. Ekkor gyors elhatározással ráugrottam a mellettem álló gépfíú hátára. Hiszen levegő voltam! Nem érezhetett meg. És most én is elolvashattam:

„Kedvesem!!

Miért hagysz egyedül ebben a bajban? Esküszöm neked, hogy inkább meghalok, semhogy Kárvótné legyek. Jöjj holnap este tíz órára a kertü lugasunkhoz. Az ajtó nyitva lesz. Beszélnem kell veled. Élet vagy halál forog a kockán.

Mindörökre a Te Katicád.“

Alig tudtam végigolvasni, mert szemem tele volt könnyel. Szívem mélyén éreztem: Élet vagy halál forog kockán.

A Kárvót mégegyszer elolvasta a levelet, egy pillanatig elgondolkodott, aztán visszatette a levelet a borítékba és gondosan leragasztotta.

— Itt a levél, — mondta a gépfíúnak, — vidd el Fáy tanár úrnak, ahogy Katica kisasszony mondta neked. De ne beszélj ám neki semmit, mert különben kicsapnak az iskolából és átadnak a rendőrségnek. Megértetted?

— Igenis! — mondta a gépfíú, kétszer engedelmesen meghajolt és amilyen egy ilyen gépsrác, már futott is, hogy végrehajtsa a tanári parancsot. A Kárvót egy darabig utánanézett, aztán így szólt ördögi vigyorral:

— Jól van, jól van, Fáy tanár úr. Szóval holnap este tízkor. Nagyon jó. Majd én is pontosan ott leszek.

Szóval így! Csak most értettem meg, miért adta vissza a levelet. Meg akarj őket ott lepni és le akarja leplezni. Embereket akar odahívni, mindkettőjüket blamálni akarja az egész világ előtt. Oh, micsoda elvetemedett, ördögi terv! Ezt meg kell akadályozni. Figyelmeztetni kell Fáy tanár urat. De hogyan, de hogyan? Hiszen láthatatlan és hallhatatlan vagyok. Ez borzasztó. A béka megint láthatóvá kell hogy tegyen, még ha az életembe kerül is. Egy percet sem veszíthetek.

Rögtön visszamentem az erdőbe. De, amint már mondtam, a légyiskola türes volt, a békaigazgató sehol sem volt található. Hiába kerestem estig. Most el sem mondhatom neked a sok kalandot, amit át kellett élnem. Én nem vagyok hencegős. Ha érdekel, egyszer majd elmondok neked, hogyan sikerült indiánmódszerrel felfedeznem a békaigazgató nyomait, hogyan követtem, hogyan szálltam le a fekete tó mélyébe, a békavárosba, míg végre sok veszély után megtaláltam az én békadirimet és megkértem őt, hogy tegyen megint láthatóvá. Sírva mondtam el neki az egész történetet. — És Fáy tanár úr azt fogja hinni, én követtem el az árulást! — kiáltottam kétségbeesve.

A béka, mintha részvétet érzett volna és így szólt:

— Na-na-na. Blumbaff.

— Magának könnyű azt mondani, blumbaff — kiáltottam. — De ez már a baffballonál is több. Mert: Élet vagy halál forog kockán.

— Hát igen, igen — mondta a béka és egyik ujjgolyójával elgondolkodva vakarta remegő fehér állát. — Hát igen, igen. De erről már magadnak kell gondoskodnod. Háromszor le kell győznöd a gépfíút. Egyszer jobban kell felelned, mint ő. Egyszer jobban kell rajzolnod. Egyszer pedig a boxolásban is le kell győznöd. De arra viszont figyelmeztetek, hogy egy ilyen gépfíú mindenben tökéletes. A boxolásban is.

— Jól van — mondtam. — Életre-halálra, sikerülnie kell.

— Várj még egy pillanatig — mondta a béka. — Neked adom a legjobb legyemet és a legjobb pókomat. Azok majd segíteni fognak.

A két kis állatot gyorsan zsebrevágtam és útnak eredtem hazafelé.

A nap felvirradt már. A nagy küzdelem napja. Életem döntő napja megkezdődött.

Én voltam az első az osztályban, az órarendet tanulmányoztam és azt mérlegeltem, melyik tárgyban próbáljam meg legyőzni a gépfíút. A nyelvtan semmi esetre sem megy. A földrajzban is bizonytalan vagyok. Természet-

rajz? Ott talán mennék valamire. Mert a békáról, a légyről, a pókról és a sasról is bizonyára többet tudok, mint az egész társaság együtt. Saját élettapasztalatból tudok többet. De ha az emlézőket kérdezik? Ez a gépfiú bizonyára tudja az összes emlézőket. A legjobb, ha rábízom magam a légyre, akit a béka adott nekem. Számtanból úgyis a nagyegyszeregy van feladva.

Türelmetlenül vártam a harmadik órát. Isten bizony, ilyen nagyon még sohasem vártam a Kárvótot. Végre bejött és rögtön el is kezdte a fiúk kínzását. 17x13 és 21x19 és e fajta lehetetlen kérdések röpködtek fel és alá, csak úgy. A fiúk verejtékeztek a félelemtől és mind rosszul feleltek. A légy a zsebemben hangosan zümmögn' kezdett. Borzasztóan kellett nevetnie és ez olyan hargos volt, hogy kezdtek rá figyelni.

— Na, Pór Péter, — mondta a Kárvót jóságosan, — mutasd meg, mit tudsz.

A gépfiú a táblához ment. Eljött a pillanat. Láthatatlanul melléje álltam. A légy a vállamra repült, hogy közel legyen a fülemhez. Készen voltunk.

— No, Péter, mondd meg gyorsan, mennyi 17x13.

De olyan gyorsan még a derék gépfiúnak sem ment. Jól tudta, de egy pillanatig mégis gondolkodnia kellett. A légy eközben már megsúgta nekem.

— 221 — mondtam és örömteli ijedelemmel fedeztem fel, hogy a hangom hallható.

A Kárvót rámnézett. Mert ebben a pillanatban láthatóvá váltam és a gépfiú eltűnt.

— Jól van — mondta a Kárvót. — De miért nem maradsz ott állva, ahol megálltál? Hát akkor mennyi 21x29?

Ezt megint a gépfiútól kérdezte, mert láthatóságom csak egy pillanatig tartott. De mivel a legyem és én hamarabb voltunk készen a felelettel, hamarosan megint láthatóvá is lettem.

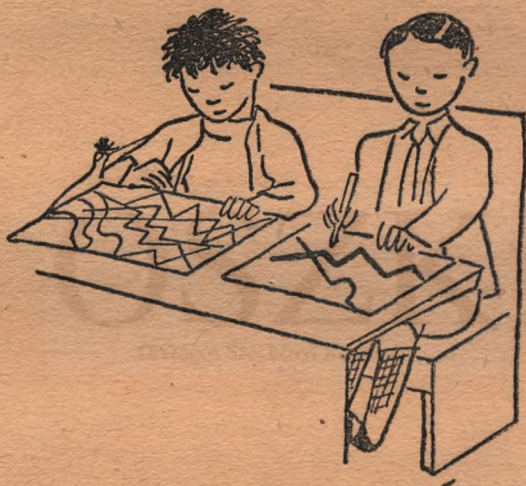
— Helyes, — mondta a Kárvót, — de miért ugrálsz mindig össze-vissza?

— Nem ugrálok össze-vissza — mondtam hallható hangon.

— De hiszen egyszer itt állsz, másszor ott. Talán ki kell menned? No, hát akkor igyekezz!

Így a gépfíúnak, aki rögtön megint láthatóvá vált, ki kellett mennie és az első menetnek vége volt Nagy szerencse volt ez rám nézve, mert a légy időközben elrepült.

Az első győzelmet tehát kiharcoltam. De a rajzóra csak délután volt, három és négy között és a boxmérkőzésnek csak azután kellett jönnie. Bizony, még ha minden sikerül is, lesz-e időm rá, hogy Fáy tanár urat idejekorán figyelmeztessem a veszedelemre? Hiszen már este lesz a találka.

A rajz olyan finom, mint a pókháló.

Izgatottságomban akkor sem tudtam volna ebédelni, ha nem lettem volna levegőből. Mert azt sem tudtam világosan elképzelni, hogyan segítsen nekem a kicsi pók a rajzolásban. Végül mégis három óra lett és én ott ültem a gépfíú mellett. Ez levette a legfelső lapot a rajztömről, mert nem volt neki elég tiszta és maga mellé tette. Ez éppen jól jött nekem, mert különben igazán nem tudtam volna, mire rajzoljak. A rajztanár mindenféle csillagokat és szalagmintákat rajzolt fel a táblára. — Szent

Isten, — jutott az eszembe, — hiszen nekem egyáltalán nincs is ceruzám. Mit csináljak?

— Csak bízd rám — mondta a kis pók, aki éppen akkor mászott ki a zsebemből. — Nekem nem kell ceruza.

Ezzel gyorsan fel és alá kezdett futkározni a papíron és egészen vékony szálakat húzott rajta keresztül-kasul. Ezek mint finom vonalak feküdtek a papíron és egy perc alatt készen volt a rajz. A rajztanár éppen elment melletttem és így szólt:

— Idenéztek csak! Ez aztán szép! Jól van, Pór Péter. De miért nem ülsz a helyeden?

Erről a kérdésről vettem észre, hogy győztem. Megint láthatóvá váltam, a gépfiú pedig levegővé lett. Olyan szívesen kiáltottam volna: hurrá! De ezt nem lehetett. Hiszen minden kiderült volna.

— Mint a pókháló, olyan finom — mondta a rajztanár, még mindig bólogatva fejével. — A rajz olyan finom, mint a pókháló.

— Blumbaff, — gondoltam magamban. — Erre megvan minden oka. — De szólni egy árva szót sem szóltam. Minek annyit beszélni? Ez el van intézve. Most gyerünk tovább! Fel a boxmérkőzésre, hogy Fáy tanár urat még időben figyelmeztethessem.

De ez nem volt olyan egyszerű. Ehhez egészen egyedül, négy szemközt kellett volna állnom a gépfiúval. Mindenütt a nyomán haladtam, lépésről-lépésre, mint valami láthatatlan árnyék. De nem volt lehetséges egyedül találni őt. Úgy látszik, megérezte a veszélyt. Mert két győzelem után már nem voltam annyira láthatatlan. Mások számára még igen. De ő már megérezte közelléteimet. Azért az utcán mindig a többiek mellett ment, otthon pedig a mama után futott. S egyik óra mult a másik után. Már hat óra lett, már hét óra. Lassan besötétedett és én még mindig nem figyelmeztethettem Fáy tanár urat. Meg kellett ebbe bolondulni!

Nyolc óra lett. Vacsorához ültek. A csibész még mindig nem maradt egy pillanatra sem egyedül. Szorosan

mellette álltam. De megérezte és gúnyosan mosolygott. A mama meg is kérdezte:

— Mit mosolyogsz?

— Csak úgy, — felelte — mert múlik az idő.

— Ostobaság, — mondta a mama, hiszen nem tudhatott semmit.

Az órára néztem. Félkilenc! Most mindjárt késő lesz és minden elveszett!

Akkor azt mondta a papa, pipatömés közben:

— Eredj, Péter, hozz nekem egy pohár sört.

— Hollá! — ujjongtom fel. — Eljött a várvavárt pillanat!

— Inkább nem, papa, — mondta a gépfiú lassan, vonakodva.

— Mi az? mi bajod? — lobbant fel papa.

— Kenj le nekem egyet! — kiáltottam. Nem mondhattam, hogy „neki“, hiszen a papának nem volt szabad tudnia, hogy duplán vagyunk. Dehát úgysem hallotta.

— Fé-félek! — hebegett a gépfiú.

— Azt meghiszem! — kiáltottam, ha hallhatatlanul is. Mert nem tudtam magam visszatartani.

— Félek a sötétségtől, — makogta.

— Egyre szebb lesz! — mondta a papa és a gépfiú kezébe nyomta a söröskancsót. — Tüstént szedd a lábad és indulj!

Végre elindult a gépfiú. Én pedig a nyomában. Az óra háromnegyedkilencet ütött. Éppen a legfőbb ideje!

Alig lépett ki a gépfiú a kapun, futni kezdett. Én meg utána. Az ő léptei kopogtak a kövezeten. Az én lépteimet nem lehetett hallani. Csak egészen halkán, mint a szél, úgy suhogtam utána.

Nagyon jól futott. De én könnyű voltam, mint a levegő és utolértem őt. Éppen az új háznál, ahol építkeznek, elálltam az útját. Az építkezés deszkakerítéssel volt körülvéve s egy ember sem volt arra. Csak az utca felől világított be halványan egy lámpa. Ez volt a megfelelő hely számunkra.

— Blumbaff — mondtam neki. — Tudod ki vagyok?

E pillanatban hallható és látható lettem.

— Te vagy a Pór Péter, — mondta ő. — De én is Pór Péter vagyok. És én vagyok a jobbik.

— Azt majd meglátjuk. Most boxolnod kell velem, életre-halálra.

— És mi hasznod van belőle? Ha le is győzöl engem, akkor is csak a Pór Pétert győzted le.

— De ha győzök, akkor a Pór Péter győzött. Tedd csak le azt a kancsót.

— Figyelmeztetek, hogy mindent jobban tudok, mint te. Boxolni is.

— Jól tudni, az még nem minden. Én meg kell, hogy verjelek. No rajta! Nincs vesztenivaló időnk.

S így megkezdődött a küzdelem az elhagyott építkezésnél, a gyöngé és imbolygó lámpafény mellett. Boxoltam a gépfiúval, hasonmásommal. Pór Péter Pór Péterrel verekedett.

Keservesen nehéz harc volt. Mert a gépfiú mindent jobban tudott. Boxolni is. Ezt hamar megérezhettem. Már kaptam egy egyenes ütést a jobbszememre és egy rövid horogütést a számra, hogy vért éreztem a nyelvem alatt és aztán egy egyenest kaptam a hasamba is. Összegörnyedtem. Nem jutottam levegőhöz. Le kellett feküdnöm. És a gépfiú számolt: egy-kettő-három-négy-öt...

Akkor, még a földön fekve, megláttam, hogy a kerítésen túl az utcán, éppen a lámpa alatt Fáy tanár úr megy el. Már a találkára siet, gondoltam, és te itt fekszel és nem tudod őt figyelmeztetni. Fel kell állnod, kell, kell!

És „hét”-nél álltam már. Minden művészetemet összeszedtem. Vigyáztam. Védekeztem és ugrottam.

De hiába. A gépfiú jobban értett hozzá. Egy horog az államra és én ott feküdtem lehúnyt szemmel, knock-out. — Egy-kettő-három-négy — hallottam a gépfiú hangját, aztán: — öt-hat-hét...

Akkor hirtelen ismerős köhécselést hallottam az utcáról. Felvettem szememet. Éppen a Kárvót ment el a lámpa alatt. Hát a Kárvót már megy utánuk! Tehát itt a

legeslegutolsó pillanat. Ha most nem kelek fel, ha most nem verem meg a géphiút,, akkor mindennek vége, vége, vége.

De most már mindegy volt nekem.

De akkor már talpon is álltam. Hogyan csináltam, nem tudom. Csak azt tudom, hogy nem védekeztem többet. Mivel fölényben volt velem szemben, eddig annyira védekezésre szorítkoztam, hogy nem jutottam ütéshez. De most már mindegy volt nekem. Üss csak, gondoltam, üss csak. És rárohantam. Kaptam még egyet a balszememre.

A szemfogam megingott, az orrom vérzik. De mit tesz ez? Fogat összeszorítani és kibírni! De te is megkapod a magadét!

És a következő pillanatban már a földön is feküdt. Az ütés nem is volt különösen jó. De éppen az az, hogy az ilyen gépművek jól tudnak ugyan boxolni, de a fájdalmakat elviselni, azt nem bírják.

— Egy-kettő-három — számoltam. A gépmű nem mozdult. Igen, ez az, amit nem tudnak: a fájdalom ellenére felállni és félholtan tovább küzdeni. Mert ehhez nem elég a tudás és az erő, ehhez szív kell.

— Négy-öt-hat . . .

Hétnél és nyolcnál a gépmű a földön egyre vékonyabb kezdett lenni. Kilencnél eltűnt. Ami előttem feküdt, a tulajdon árnyékom volt. Egyedül álltam az építkezésnél. A toronyóra éppen tizet ütött.

Ez félzavart gondolataimból. Tíz óra! Talán már el is késtem. Futottam, ahogy csak kitelt tőlem, a Répa-utca felé. Hiszen nem volt messze. Lihegve érkeztem meg. A kertajtó nyitva volt. Tehát a Kárvót már a kertben van. Beosontam. Sötét bokrok suhogtak a szélben. Akkor mintegy negyven lépéssel előttem hirtelen egy villamos zseblámpa fényét pillantottam meg. Egy fekete alak tartotta a kezében. A kerítés mellett tapogatózott előre. A Kárvót volt. Már egészen közel jutott a lugashoz. Behozni az előnyét már lehetetlen volt. Mit tegyek? Lehajoltam és keresgélni kezdtem a földön. Csakhamar megtaláltam, amire szükségem volt. Egy szép kerek kavicsot. Céloztam és dobtam. A zseblámpa a Kárvót kezében darabokra tört. Még hallottam, amint a sötétben halkán szitkozódik. Aztán láttam, hogy egy kis viaszgyertyát gyujt meg. De akkor már tíz lépésnyire megközelítettem. És alig hogy a gyertya lángragyúlt, már ki is köptem neki. Hát mégsem hiába gyakoroltam a távköpiést.

Most tehát gyorsan, még a Kárvót előtt el kellett érnem a lugasba. Az utolsó pillanatban jutott eszembe, hogy az előnyöm kevés. Még mielőtt Fáy tanár úrnak megmagyarázhatnám a dolgokat, meg fog érkezni a Kár-

vót és akkor mégis elveszett minden. Mit tesz az ember ilyen esetben?

Zsebembe nyúltam. Ott volt az én jó bicskám. Most nagy szolgálatot tehetsz nekem, derék, öreg bicska, gondoltam, és céloztam, amilyen gonddal csak tudtam, aztán dobtam. A bicska zúgott a levegőben, átfűrődött a Kár-

Láttam, hogy egy kis viaszgyertyát gyujt meg.

vót kabátjának ráncain és beleszaladt a kerítésdeszkába. A Kárvót oda volt szögezve!

No most rajta, mielőtt kiszabadítja magát. Még hallottam, hogyan káromkodik, de mit érdekelt ez már engem? Odafutottam a lugashoz és felszakítottam az ajtót. Ott ültek ketten a padon csendesen és szomorúan.

— Tanár úr, — kiáltottam elfúló lélekzettel, — áru-lás, áru-lás! Én vagyok az, a Péter. Meneküljön gyorsan. Mindjárt itt lesz a Kárvót.

Azonnal felugrottak és egy perc múlva már kint is voltunk. Katica kisasszony egy mellékúton kivezetett bennünket.

Amikor már túl voltunk a veszedelmen, megálltunk. Fáy tanár úr megfogta kezemet és így szólt:

— Hát mégis barátok vagyunk, kedves Péterkém? Köszönöm neked. Megmentettél bennünket.

És Katica kisasszony azt mondta: Köszönöm, kedves Péter, köszönöm. Sohasem fogom neked elfelejteni.

És lehajolt és megcsókolta homlokomat és éreztem, hogy egy könnycsepp hullik szeméből az én arcomra. És akkor így szóltam:

— Szót sem érdemel. Csak a kötelességemet teljesítettem.“

Jancsi az áruházban

Néha az is jó, ha az embernek nagymamája van. Mert ha az ember nincsen otthon, akkor a mama azt hiszi, hogy a nagymamánál van és ezért nem is keresi őt és nem aggódik érte.

Igy volt ez Jancsinál is. Ő szombat estétől hétfő reggelig a nagy áruházban bujkált. És senki sem kereste. Mert a mama azt hitte, a nagymamánál van, a nagymama meg azt hitte, otthon van a mamánál. Tehát éppen jól jött neki, hogy volt egy nagymamája is.

Ez három héttel karácsony előtt történt. Szombaton délután. A nagymama átjött kávézni. Jancsi kávéját már előbb megitta és kinézett az ablakon, az udvarra. Mert lent az udvarban a házmester éppen kis utakat lapátolt a hóba, hogy a víz ott le tudjon folyni, amikor olvadt. És Irma, a házmester leánya mellette állt. Irma is tízéves volt, mint Jancsi. Kint már sötétedni kezdett. A mama és a nagymama az asztal mellett ültek és halkán beszélgettek. De Jancsi mindent hallhatott.

— Elmentem az áruház előtt, — mondta a nagymama. — Mi mindent lehet látni a kirakatokban! Már minden kész karácsonyra. Csodálatos játékszerek! Milyen szívesen hoztam volna valamit Jancsikának. Dehát az ilyesmi drága nekünk.

Amire a mama lehajtotta a fejét, mert szeme tele volt könnyel és nem akarta, hogy meglássák. — Ezidén semmit sem adhatok Jancsinak karácsonyra, — mondta még halkabban. — Nincs munkám és nem keresek semmit. Örülök, ha enni tudok neki adni. A szegény fiúnak

úgy kellene már egy meleg kabát. Még megbetegszik ebben a vékony kiskabátban.

Jancsi mindent pontosan hallott, de nem fordult meg. Nem akarta, hogy anyja meglássa, milyen szomorú lett. Mert akkor a mama még sokkal szomorúbb lett volna. Jancsi fütyürészni kezdett, hogy a mama azt higgye, jókedve van.

Mama és nagymama hallgattak egy kis ideig és le-
hajtott fejjel néztek kávéscsészéjükbe. Később azt mondta a nagymama:

— El fogjuk Jancsit vinni az áruházba, hogy legalább megnézze a sok szép játékot. Azt hiszem, tetszeni fog neki. Hiszen az áruházban szabad csak úgy fel és alá sétálni. Nem kell mindjárt vásárolni is.

— Menjünk mindjárt, — felelte a mama. — Az áruház hétig van nyitva. Még majdnem két óránk van. Azután, kérlek, vidd magaddal Jancsit haza. Aludjon nálad. Mert nekem holnap már egészen korán el kell mennem hazulról, még ha vasárnap van is. Egy helyen jelentkez-
nem kell takarítónőnek és lehet, hogy mindjárt ott is maradok. Akkor pedig holnap egész nap nem törődhetem Jancsival.

— Jól van, — mondta a nagymama. — Jancsi nálam maradhat vasárnapon át, egészen hétfő reggelig. Nem kell, hogy gondod legyen rá. És most mind együtt elmegyünk az áruházba. Gyere, Jancsi, öltözz fel.

Jancsinak sem kellett a dolgot kétszer mondani, hiszen mindent hallott. Villámgyorsan felkapta kabátját. Ezt a kabátot a papa régi katonakabátjából varrta neki a mama, mert Jancsi apja már meghalt. A kabátnak nem volt bélése.

A nagymama még fel sem állhatott az asztal mellől, Jancsi már fel is volt öltözve. Mert a nagymamánál lassan ment az ilyesmi. Eközben az asztalra támaszkodott és sóhajtozott: Bizony, bizony, az én öreg csontjaim, hja bizony, az én öreg csontjaim. — Végül ő is fölvette kabátját és elindultak. Már egészen sötét volt és az utcai lámpák fénye gyönyörűen szikrázott a havon. Jancsi fel-

markolt egy kevés havat, hogy megvizsgálja. A legfinomabb minőségű hó volt, hólabdacsinálásra való, mert egy kicsit nedves volt. Az ilyen jól tapad és kemény labdákat ad, amelyek csípnek és sajognak. De az nem tesz semmit.

Ahogy a sarkon befordultak, hirtelen meglátták az áruházat. Jancsi kiejtette a markából a havat és csak az áruházat bámulta. Tízszer akkora volt, mint más rendes ház. Az egyik sarkától a másikig az egész utcán végig kellett menni. És a nagy, magas falakra csupa villanylámpából óriási karácsonyfákat raktak ki. Minden águk égő villanylámpából volt, mintha tűzből-való karácsonyfák lennének. Mindegyik olyan nagy, akár egy torony. Az egész csak úgy ragyogott és tündökölt.

— Most majd meg fogod látni az áruházat belülről is, — mondta a mama. — Ebben az áruházban van minden, ami csak eladható. Minden, ami csak kell az embereknek. Mi szegények vagyunk és nem tudunk semmit sem venni, de legalább megnézzük ezt a sok szép dolgot.

Az ajtónál várniok kellett egy kicsit. Mert annyi ember tolongott a bejáratnál, hogy csak lassan jutottak előre. Nagy forgóajtó volt. Egyik oldalon beforgatta az embereket az áruházba, a másik oldalon kiforgatta őket, miközben mindig forgott, mint a kerék. De megfordítva nem lehet bemenni ilyen forgóajtónál.

Egy nagy, kövér ember állt előtte, vicces, hosszú kabátban. Ez csak állt ott és egyáltalán nem akart bemenni.

— Hát ez miféle ember? — kérdezte Jancsi.

— Ez az áruház portása, — felelte a mama.

— Miért áll ez itt? — kérdezte Jancsi.

— Vigyáz a rendre, — felelte a mama. — Ha valaki rendetlenséget csinál, akkor a portás elkergeti.

Jancsi még egy pillantást vetett a hatalmas portásra, aztán elsőnek ment át a forgóajtón. Még nem volt egészen benn, mikor a háta mögött meghallotta a nagymama sóhajtását: — Óh, az én öreg csontjaim!

Jancsi hátranézett és látta, hogy az emberek, akik kimentek, olyan gyorsan forgatták az ajtót, hogy a nagymama fájó lábaival nem tudott elég gyorsan szaladni vele. A forgóajtó szárnya már taszította őt hátról, úgyhogy az öreg néni majdnem elesett. És egy hölgy hátról még rá is szólt: — Kérem, tessék sietni!

— Csak nyugodtan, — mondta Jancsi magában és széleseben hátrarúgta az egyik lábát, úgy, hogy a sarka beszorult az ajtó és a padló közé. A forgóajtó hirtelen megállt. Senki sem tudta, miért. Az emberek tolongtak és lökték az ajtót. A hölgy meg folyton kiabált: — No mi az, no mi az?

De Jancsi csak nyugodtan állt, fölfelé nézett, mintha mi sem történt volna, és senki sem ügyelt rá, hol van a lába.

— Portás úr! — kiabált már mindenki. — Az ajtó nem forog! Nézze csak meg!

Akkor odadöcögött a nagy darab portás, de időközben a nagymama és a mama már bejutottak az áruházba és Jancsi gyorsan visszahúzta a lábát.

— De hiszen forog az ajtó, — dörmögött a portás. — Igazán nem tudom már, mit akarnak az emberek.

Mikor végre bent voltak, Jancsi azt sem tudta, hova-merre nézzen, annyi volt a látnivaló. Óriási-nagy terem volt ez, olyan nagy, mint a város legnagyobb tere. Száz, vagy még több hatalmas lámpa égett itt, hogy csak úgy ragyogott és szikrázott minden. És telisteli emberekkel. Alig lehetett továbbjutni a tömegben.

Hosszú pultok mellett kisasszonyok álltak és mindenfélét árusítottak. Az egyik pult mellett urak álltak és selyemárut adtak el. Piros és zöld és sárga és kék, csillogó selymet. Ez mind a pulton feküdt. Mindenki megtapinthatta, megsímogathatta és megnézhetette, hogy milyen finom és lágy a selyem és nem is kellett mindjárt megvenni.

Jancsi, a mama és a nagymama tovább mentek és eljutottak a férfiruhaosztályra. Ott álltak a próbaemberek. A próbaemberek éppen akkorák, mint a rendes embe-

rek és éppen olyanok is. De nem élnek, mivel fából és viaszból készültek. Csak a ruhák miatt vannak. Az új ruhákat rájuk húzzák, hogy lássák, hogyan fognak állni. De aki nem tudja, hogy csak próbaemberek, az azt hiszi, igazi, eleven embereknek kell lenniök, annyira hasonlítanak hozzájuk. Csak éppen mozogni nem tudnak. Amikor megnézegették a próbaembereket, azt mondta a nagymama:

— Nézzétek csak ezt a próbababát! Mennyire hasonlít a Jancsira!

És a nagymama egy kisfiúra mutatott, amely mellette állt.

— Csakugyan, egészen olyan, mint az én Jancsim, — mondta a mama. — És ez a szép kabát is egészen jól állna Jancsin.

Ezt meghallotta egy eladó és mingyárt odasietett:

— Érdekli a hölgyeket a kabát? — kérdezte. — Nagyon olcsón megszámítom. Mindössze százötven pengő. Teljes szőrmebéléssel. Kérem, tapintsák csak meg. Kérem szépen.

A nagymama félrenézett, mert szégyelte magát, hiszen ők nem akartak semmit sem venni. A mama sem tudta, mit mondjon. De Jancsi megtapogatta a szőrmebélést és azt mondta az elárusítónak:

— Még előbb körülnézünk. Megnézünk más kabátokat is. Hiszen olyan sok minden van itt az áruházban. Addig kell válogatni, míg az ember a legjobbat találja meg — mondta, éppen úgy, mint anya szokta.

És tovább mentek a nagy áruházban és megnézték a sok-sok szép holmit, amit nem tudtak megvenni, mert túlságosan szegények voltak.

Most a sport-osztályra értek. Hát ott minden volt. Futball-labdák, legalább ötven, vagy még több! És kézi-labdák, mind csillogó és vadonatúj és szép, színes ingek, amelyeneket a futballesapatok viselnek, hozzájuk való kis sportsapkákkal.

A nagymama nem is tudta, mi ez mind és mire használják. De Jancsi meg tudott neki magyarázni mindent.

Megmagyarázta a hokki-botokat is és hogyan kell játszani velük. És a teniszütőket és a teniszhálókat és a boxkesztyűket és az összes tornaszerszámokat. Volt ott kerékpár és korcsolya és szánkó és síléc és síbot. És nagy hátizsákok, amikbe mindent bele lehet csomagolni. Evezőscsónakok és kajakok. És sátrak! Ezek voltak talán a legszebbek! Volt ott egy egészen kész, felállított sátor, csak be kellett menni. Ebben a sátorban már élni is lehetett volna. Mert abban minden volt. Egy pici ablak, amin ki lehetett nézni. Egy kicsi lámpa, estére, amikor besötétedik. Egy kis gumi-derékalj, alvásra. Még egy kis spirituszfőző is volt ott, amin meg lehetett főzni az ebédet. Az ilyen sátor mégis a legszebb dolog.

Jancsi nem is akart tovább menni. De akkor azt mondta a mama: :

— Nézd, Jancsi! Ilyen játékot még nem is láttál soha!

Jancsi arra nézett, amerre a mama mutatott és egy pillanatra egészen megdermedt a csodálkozástól. Mert amit ott látott, az mégis csak a legislegszebb volt. Ott voltak a játékok. De nem csak öt, vagy tíz, vagy húsz, hanem legalább ezer játék. Egy óriási szoba egészen tele volt velük, a padlótól a mennyezetig. Ez volt a nagy Játékcország. Minden játékszer, ami a világon csak létezik, az itt mind együtt volt. Mert itt laktak.

Jancsi odafurakodott és anyját is magával húzta. Elöl babák voltak. Egy egész leányiskolára való. Jancsi nem érdeklődött irántuk különösebben. De aztán ott voltak az állatok. Nyulak és kutyák és mackók és elefántok. De nem csak egészen kicsinyek, némely állat akkora volt, hogy rá lehetett ülni. Egy hosszúnyakú zsiráf magasabb volt, mint Jancsi. Mellette egy erős oroszlán állott, tátott szájjal. Egy almát lehetett volna a szájába dobni, akkora tátotta. Ezek igazi vadállatok voltak.

Az állatok mellett egy nagy hegy, csupa gumilabdából. Apró labdákból és nagy labdákból. Pirosak voltak, zöldek és aranycsíkosak. Mennyi labda! Rá lehetett volna feküdni a labdahegyre.

És sátrak! Ezek voltak talán a legszebbek!

De aztán volt ott valami, ami még sokkal szebb volt. Egy igazi kis vasút. Két mozdonyal! Ezek olyan magasak voltak, hogy az ember térdéig értek. Villany hajtotta őket és két hosszú vasúti szerelvényt húztak. Szinte rá lehetett volna ülni, annyi erő volt a kis mozdonyokban. És annyi sín volt ott, hogy egy egész utcán végig lehetett volna utazni rajtuk.

A pályaudvarokon égtek a pici lámpák és a váltók be voltak állítva, hogy ne történjék vasúti szerencsétlenség. A jelzőharangok szóltak, ha közeledett a vonat és a sorompókat leengedték, hogy senki ne tudjon átmenni a síneken.

— Gyere, Jancsi, tovább kell mennünk — mondta a mama. — Mingyárt hét óra lesz és bezárják az áruházat.

De Jancsi egyáltalán nem akarta otthagyni a szép vasutat.

— Nem vagy kíváncsi a mozgólépcsőre? — kérdezte a mama.

— Hol van a mozgólépcső?

— Látod ott azt a sok embert? Azok mind fölmennek az első emeletre, de egyáltalán nem kell menniök. Csak ráállnak az első lépcsőfokra. Látod? És a lépcső mozog és felszalad velük. És mindig új lépcsőfokok jönnek és új emberek állnak rájuk és mindet magától felviszi az emeletre. Ez a mozgólépcső.

— Hogy mozog a mozgólépcső? — kérdezte Jancsi.

— Lent a pincében van egy villanygép. Ott csak meg kell húzni egy fogantyút és a lépcső elkezd gördülni.

— És ha fordítva húzzák meg a fogantyút?

— Akkor a lépcső fordítva megy, felülről lefelé. És az embereket, ahelyett, hogy felvinné, lehozza. De arra ssha nincs szükség

Jancsi a mamával odament a mozgólépcsőhöz, hogy felvitesse magát. Ekkor meghallották, hogy a nagymama letről utánuk szólt.

— Én már nem megyek tovább. Késő van. Mindjárt bezárják az áruházat.

— Akkor mi sem megyünk tovább — mondta a mama. — Eredj, Jancsi, fuss oda a nagymamához és menj vele haza. Nála fogsz aludni. Látod a nagymamát, Jancsi? Ott áll a pénztárnál. Eredj!

Sok ember tolakodott közéjük, de azért Jancsi mégis jól látta a nagymamát. Nem volt messze. Elengedte hát a mama kezét és ügyesen keresztülfurakodott a sok nagy ember között. De amire odaért a pénztárhoz, ahol az előbb a nagymamát látta, egy egészen más öreg néni állt ott. Jancsi megint az emberek közé furakodott és tovább keregett. De a nagymamát nem látta sehol. Már éppen hangosan kiáltani akarta: nagymama! De akkor eszébe jutott, hogy itt annyi öreg néni van és azok mind azt fogják hinni, hogy őket szólítják. Jancsi tudta, hogy a nagymamát Sinkáné asszonynak hívják. De szégyelte volna, hogy Sinkánének szólítsa a nagymamáját. Visszafurakodott hát oda, ahol a mamáját elhagyta. De a mama már nem volt ott. Ahová csak nézett, csupa idegen ember.

Jancsi nem ismert senkit és Jancsit sem ismerte senki. De most már félni kezdett. Egy kicsit elgondolkodott és aztán így szólt: — Visszamegyek a játékokhoz. Mert ha a mama keres, akkor bizonyára azt hiszi, a játékoknál leszek, mert az tetszett nekem a legjobban.

Jancsi tehát visszament a játékokhoz és várt. Egy elárúsítónő meg is kérdezte:

— Hát te meg mit ácsorogsz itt?

— A mamámat várom — felelte Jancsi. De az elárúsítónő mindig csak ránézett és a többi elárúsítónők is haragosan néztek rá. Félt, hogy el fogják kergetni. És akkor hol találja meg a mama? Hiszen Jancsi hazamehetett volna egyedül is. De azért mégis csak szebb volt itt várakozni, ahol még jól meg lehetett nézni a játékokat. Jancsi elbűjt és egy pult alá rejtőzött. Ott nem látta őt az elárúsítónő és senki más sem, de ő mindent látott. De Jancsi egyszerre csak olyan álmos lett, hogy a szemei leragadtak. Csakhamar el is aludt ott a pult alatt, a sarokban. És senki sem vette észre.

Hirtelen felébredt. Gyanus csend volt mindenütt. Ré-
mülten kandikált ki a pult alól. Egészen sötét volt. Kimá-
szott és feltápáskodott. Az egész nagy áruház üres volt.
Egyetlen embert nem lehetett látni. Minden sötét és halot-
tian csendes. Jancsi egészen egyedül volt.

— Úgy látszik, elaludtam itt, — gondolta át a helyze-
tet, — késő lett és bezárták az áruházat és engem ittfelej-
tettek. Most mit csináljak?

Szeme lassan hozzászokott a sötétséghez és a nagy ki-
rakatokon keresztül a nagy utcai lámpáknak valami ke-
vés fénye be is szűrődött. Jancsi kezdte megkülönböztetni
a dolgok körvonalait a félhomályban. Ott álltak a
mackók, az elefántok és az összes többi állatok és egészen
feketék és csöndesek voltak az éjszakában. — Most talán
elevenek? — gondolta Jancsi.

A vasút is csendes és sötét volt. Most egészen egye-
dül volt és talán magától mozgott is?

Valamivel messzebb nagy, fekete golyókat látott Jan-
csi. Ezek a futball-labdák voltak. Ott azok a fekete, he-
gyes rudak bizonyára sílécek lesznek — gondolta. Hama-
rosan felfedezte az utat, amely a kijáráshoz vezetett. Jan-
csi gyorsan odafutott. De a forgóajtó elé egy nagy rácsos
vasajtót toltak és ezt elzárták nagy lakattal. Jancsi
hiába próbálta rázogatni. Egészen reménytelen volt a
helyzet. Be volt zárva éjszakára az áruházba.

Jancsi szomorúan rátámaszkodott a rácsos kapura és
először arra gondolt, hogy a mama aggódni fog. De akkor
eszébe jutott, hogy a mama azt hiszi, a nagymamánál van,
a nagymama meg azt fogja hinni, hogy a mama mégis
csak hazavitte. Megkönnyebbülten sóhajtott fel:

— Mégis csak jó néha, ha az embernek nagymamája
van.

Most már egészen jókedvű volt Jancsi és fütyörészni
kezdett éppen, amikor hirtelen megpillantott valamit,
amitől elment a füyülhetnékje. Feje fölött a falon vöröses
fénykör jelent meg. A fénykarika fel és alá mozgott.
Egyik falról a másikra ugrott. Aztán egyre nagyobb lett
a fénykarika, lassan lefelé csúszott a falon és mindig kö-

zelebb jött Jancsihoz. Jancsi a sarokba húzódott. A fénykör pedig egyre közelebb jött feléje.

— Ez a fény nem kintről jön — mondta magában Jancsi. — Ez lámpafény. A lámpa itt van az áruházban. De mozog. Valaki bejárja vele az áruházat. Ha rámesik a fény, akkor megláthat engem. Akkor pedig fel vagyok fedezve.

A fénykarika már egészen közel járt. Jancsi villámgyorsan meglapult és négykézláb óvatosan előrecsúszott, hogy megfigyelje, miféle veszély vár rá. Mikor a bőröndosztályon a koffer mögül kikandikált, a folyosó végén, a játékok mögött egy nagy, kövér embert pillantott meg, kócos szakállal. Ennek nagy villanyzeplámpa volt a kezében, egyre közelebb jött és jobbra-balra, mindenhová odavilágított. Ezért mozgott a fénykarika és ezért ugrált egyik falról a másikra.

Jancsi gyorsan visszabújt egy nagy utazóbőrönd mögé. Mingyárt eltalálta, hogy ez az éjjeli őr, aki most a lámpával keresi, hogy nem lopózott-e be valami tolvajféle az áruházba. — Ha megtalál, — gondolta Jancsi, — biztosan azt hiszi, hogy tolvaj vagyok. Az elalvást és a mamárvárását bizonyára nem fogja nekem elhinni. Mert sohasem hisznek az embernek.

Az éjjeli őr a lámpával egyre közelebb jött. Elfutni már nem lehetett. Elbújni sem lehetett itt sehová. Hol van menekvés?

Akkor észrevette Jancsi, hogy egy nagy kirakat közvetlen közelében guggol. Ebben a kirakatban csupa próbababa állt. Nem csak nagyok, hanem kisfiúk is, egészen olyanok, mint ő.

— Ha oda beállok — gondolta Jancsi — és nem mozdulok meg, akkor az éjjeli őr nem fog tudni engem a próbababáktól megkülönböztetni.

Sok időt már nem veszíthetett, mert az éjjeli őr egyre jobban közeledett. Jancsi beugrott a kirakatba. De csak ott vette észre, hogy nagy különbség van közte és a próbababák között. Ezeknek ugyanis mind egészen új, finom ruhájuk volt és prémes kabátjuk. Az éjjeli őr mindjárt rá

fog jönni Jancsi ócska, béleletlen kabátjáról, hogy nem a kirakatba való.

Mit lehet tenni ilyenkor? Az éjjeli őr lépései már a közelben kopogtak. Akkor Jancsi megpillantotta maga mellett azt a próbababát, aki úgy hasonlított hozzá.

— Hiszen itt vagy, barátocskám, Jancsi Kettő — susogta Jancsi. — Most egy kis időre kabátot cserélünk, ha nincs ellene kifogásod. Én már tudom, miért. Az eláruló is megmondta, hogy éppen jó lesz neked.

Jancsi villámgyorsan lehúzta a szép prémes kabátot Jancsi Kettőről és a prémes sapkáját is fölvette. Jancsi Kettő megkapta helyette a régi katonakabátot és a kalapot, amely szintén nem volt valami nagyon szép már.

A prémes kabát kitűnően illett. — A mamának igaza van, — gondolta Jancsi, — addig kell válogatni, amíg az ember meg nem találja a legjobbat.

Aztán megállt és még lélekzetét is visszatartotta. Éppen itt volt a legfőbb ideje. Mert a kócos szakállú éjjeli őr éppen elvonult a kirakat előtt. Jancsi nem láthatta őt, mert hiszen, akár a többi próbababáknak, neki is az utca felé kellett fordulnia, úgy, hogy az éjjeli őr a háta mögött állt. Jancsi hallotta, hogyan prüsszöl és szuszog. Aztán hallotta, hogy tovább megy és azt hitte, hogy már túl van a veszélyen.

De ekkor valami váratlan történt. Az öreg éjjeli őrnek tüsszögni kellett. Olyan nagyot tüsszentett, hogy megállt közben és előre hajolt. Lámpája, amely a nyakában lógott, meglendült és a fény a kirakatra esett. Éppen Jancsira és Jancsi Kettőre, aki mellette állt. Jancsi megérezte, hogy az éjjeli őr észrevett valamit, mert nem ment tovább. Ellenkezőleg. Dörmögött valamit és közelebb lépett a kirakathoz. Jancsi visszatartotta lélekzetét. Akkor hallotta az éjjeli őr beszédét:

— Hát ez itt meg miféle idegen próbababa?

— Na most fölfedezett — gondolta Jancsi.

— Ez mégis csak hihetetlen rendetlenség! — morogta az éjjeli őr éppen Jancsi mögött. Ne hívjanak Szabónak, ha ezt a koszos fickót nem rakom oda, ahová való.

És az éjjeli őr kinyújtotta kezét.

— Most végem van — gondolta Jancsi. A következő pillanatban látta, hogy az éjjeli őr keze megragadja Jancsi Kettőt és kiemeli a kirakattól. Hallotta, amint Szabó bácsi tovább ment zsákmányával és mentében ezt dünyögte:

— Hiszen ilyen ronda, vacak kabátot mégsem visel-

Ez mégis csak hihetetlen rendetlenség!

het úriember. Szégyen ilyesmit a kirakattba tenni. Ne hívanak Szabónak, ha nem igaz.

Jancsi mély lélekzetet vett és nyújtózott egyet, mert már egészen megmerevedett, olyan sokáig állt csendesen s azt mondta magában:

— Ha az én régi kabátomat már nem lehet viselni, úgy meg kell tartanom ezt a prémes kabátot. Hiszen nem

adhatom vissza, mert az én régi kabátomat elvették. Ne hívjanak Jancsinak, ha nem így van.

Akkor hirtetlen egy különös hang szólalt meg:

— Egészen jó cserét csináltál — mondta a hang. Úgy hangzott, mint a halk ugatás.

Jancsi meglepetten nézett körül. Ki szólhatott itt? A próbababák mozdulatlanul és némán álltak a kirakatokban.

Azok nem is tudtak beszélni.

Ekkor újra megszólalt az ugató hang:

— A kabát, ami rajtad van, a legfinomabb fiúkabát az egész áruházban.

Jancsi ugyan nem látott senkit, de azért udvariasságból felelt a hangnak:

— Addig kell válogatni, míg az ember meg nem találja a legjobbat.

Ekkor sajátos nevetést hallott. Pontosan úgy hangzott, mint az ugatás. Jancsi lefelé nézett és egy kis tacskozó kutyát pillantott meg, görbelábút, hosszú, lógófülűt. A tacskozó nevetett.

— Ezt aztán ügyesen csináltad — ugatta nevetve a tacskozó. — Az öreg éjjeli őr nem vett észre semmit és megint lefeküdt. Ne hívjanak Pullmannak, ha nem igaz.

— Engem meg Jancsinak hívnak — mondta Jancsi. — De hogy van az, hogy te beszélni tudsz?

— Minden kutya tud beszélni, — felelte Pullmann, — csakhogy nem minden ember érti meg.

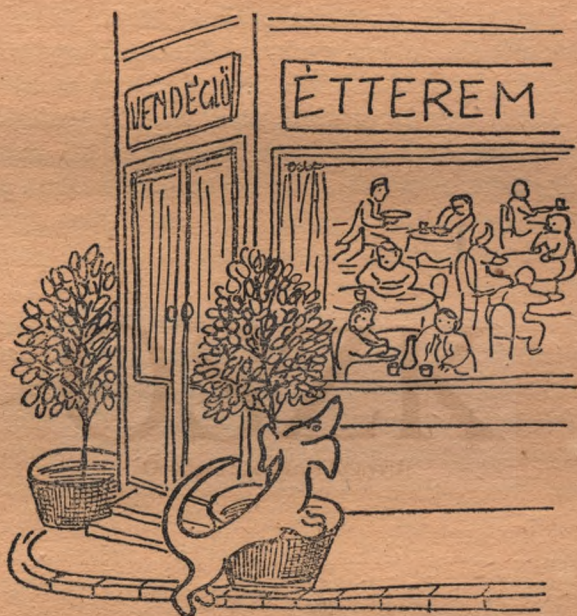
— Ez nem igaz — mondta Jancsi. — Mert csak szavakkal lehet beszélni, a kutyák meg csak ugatnak.

— Láttad már, hogy sürgönyöznek? — kérdezte Pullmann, a tacskozó. — Csak egy gombon kopog az ember és a postatiszt mindent megért, amit egy más városból sürgönyöznek, habár nem is hall szavakat. Csak kopogást hallani. Egyszeri kopogást, kétszeri kopogást, hosszú és rövid kopogást. Ez a kopogó beszéd. És ebből mindent meg lehet érteni. Akkor miért ne lehessen megérteni az ugatást is? Csak jó fül kell hozzá, hogy az ugató beszédet megértse valaki. Te, Jancsi, neked nagyon jó füled van. Nagyon hamar meg is fogod tanulni az ugató beszédet.

Jancsi örült hogy olyan jó füle van és azt mondta:

— Elaludtam a pult alatt és nem vettem észre, mikor becsukták az áruházat és azért maradtam itt. De hogy kerülsz te az áruházba, mikor a kutyák még nappal sem jöhetnek be?

Akkor a Pullmann, a tacszó nagyon szomorú lett és így sóhajtott:

Elmentem az éttermek elé.

— Mindig azt hallottam, hogy egy áruházban mindig eladnak, ami csak van. Azért azt hittem, hogy kutyákat is eladnak. El akartam itt adni magam.

— Ugyan miért? — kérdezte Jancsi.

— Jaj, — sóhajtott Pullmann, — nagyon jó gazdám volt és minden nagyon finom és szép volt nálunk, de három nappal ezelőtt nem jött haza az én gazdácskám. Kiszaladtam az utcára, hogy ott várják rá. Egész nap nem

jött. Este vissza akartam menni a lakásba, mert már éhes voltam. Hát látom, hogy az ajtó be van zárva és hogy még a névtáblánkat is levették. Lefeküdtem az ajtó elé fejemmel az elülső lábaim között és sírtam. Akkor jött a házmesterné egy söprűvel és kikergetett a házból.

— Eredj! — kiáltotta, — keresd meg a gazdádát, azt a csirkefogót, és mondd meg neki, hogy fizesse meg a lakbért.

— Egész éjjel az utcán szaladgáltam. Elmentem az éttermek elé, ahol olyan gyakran étkeztünk együtt és ahol annyi boldog órát töltöttünk. De sehol sem tudtam rátalálni. Aztán egy kapu alatt aludtam. Kutyahideg volt. Amikor felébredtem, majdnem belepett a hó. Senki sem adott egy falat ennivalót. Már olyan éhes voltam és olyan fáradt és olyan agyonfagyott, hogy azt hittem, nyomorultán el kell pusztulnom, ha nem talállok egy új gazdát, aki enni ad nekem. És akkor eszembe jutott az áruház. Úgy gondoltam, hogy itt kutyákat is eladnak. Hiszen pedigrés tacsó volnék. Füleim olyan hosszúak, hogy az orrom hegyéig érnek. Hátha megvesz valaki? Besompolyogtam hát az áruházba és mindent végigkutattam. Kutyákat azonban nem árulnak itt. Más minden egyebet. De éppen kutyákat nem. Most hát újra ki kellett volna mennem az utcára. De láttam, hogy kint hogy havazik és hogy fúj a szél. Hát inkább ittmaradtam. Mert ottkint biztosan megfagytam volna. Itt még két éjszakát és egy napot eltölthetek.

— Annyi időt? — kérdezte Jancsi.

— Hiszen szombat van és holnap vasárnap lesz. Vasárnap pedig nem nyitják ki az áruházat. Így hát hétfő reggelig itt kell maradnunk, ha tetszik, ha nem.

— Hát ez igaz, Pullmann — vélte Jancsi. — Nem marad más hátra számunkra, mint valahol lefeküdni és aludni.

— Szó sincs róla — mondta Pullmann az ugatónyelven. — Hát te vacsora nélkül szoktál lefeküdni?

— Csak ritkán — mondta Jancsi. — Amikor anyámnak már semmi ennivalója nincs.

— De az áruházban van elég ennivaló — ugatta Pullmann. — Előbb tisztességesen bevacsorálunk. Gyere az élelmiszerosztályra. Én tudom, hol van. Első emelet balra.

— De onnan nem vehetünk el semmit — mondta Jancsi. — Nem a miénk.

— Hát inkább éhenhaljunk itt? — felelte Pullmann. — Gondold el, hogy az áruháztulajdonos mennyire meg lesz ijedve, ha hétfőn reggel bejön és bennünket holtan talál itt a földön. Milyen kínos! Ez még sokkal kellemetlenebb volna neki. Nagyon lekötelezzük őt, ha eszünk.

— Ami igaz, az igaz — gondolta Jancsi. — De nem fog észrevenni minket Szabó bácsi?

— Szabó bácsi alszik, ne hívják Szabónak, ha nem igaz — volt a válasz.

Felmentünk tehát az első meletre. A mozgólépcső most állt és egészen olyan volt, mint egy közönséges lépcső.

— Nem érzel semmit? — kérdezte Pullmann, amint felértek. Orrát magasan a levegőbe tartotta és szimatolt. — Erre balra menjünk.

A kirakatokon keresztül némi fény derengett be az utca felől, éppen annyi, hogy útjukat láthassák. Pullmann előre kacsázott görbe lábain.

— Itt vagyunk — morogta és izgatottan szaglászott. — Ez itt sonka, ez májas és finom debreceni és gyulai szalámi és cserkészkolbász és hideg sertéssült és marhasült és libamáj.

— Én nem látok semmit — mondta Jancsi. — Itt nagyon sötét van.

— Megbízatsz az orromban — ugatta Pullmann. — Mondd meg hamar, hogy mit akarsz. Akarsz ementálit vagy eidámit, vagy pálpusztait, vagy trappistát, vagy kvárglit? Mit akarsz? Mellette fekszik a vaj és ott a kosárban van zsemlye. Hamar válassz, mert nagyon éhes vagyok.

Jancsi sonkát vett, hideg sertéssültet, trappistát, vaját és zsemlyét.

— Ott van banán, narancs és datolya csemegének — ugatta Pullmann. — Na, vedd el már. Addig kell válogatni, amíg az ember megtalálja a legjobbat.

— És magadnak, Pullmann? — Mit vegyek neked?

— Magamról már gondoskodtam.

Jancsi letekintett és látta, hogy Pullmann négy pár debrecenit húzott maga után. Maga szedte le a pultról.

Most aztán Jancsi felült a pultra, mert nem volt ott szék és egy szelet sonkát tömött a szájába. Így akarta megkezdeni vacsoráját.

— Pfuj, Jancsi! — mondta Pullmann az ugatónyelvén és elfordította a fejét. — Nem is tudom nézni. Csak nem akarsz itt a pulton ülni és kézből enni, mint egy kis malac? Hát illik ez?

— Hát honnan vegyek elő terített asztalt? — kérdezte Jancsi bosszankodva.

— Száz terített asztalra tehetsz szert egy áruházban, ha akarod. Egy áruházban minden van.

— De éhes vagyok — dörmögte Jancsi. — Szeretnék már enni.

— Talán még tudsz magadon egy kicsit uralkodni — felelte Pullmann.

— Miért nem uralkodol te magadon? Hová lett a te négy pár debrecenid? — kérdezte Jancsi, mert észerevette, hogy Pullmann időközben megevett két pár debrecenit.

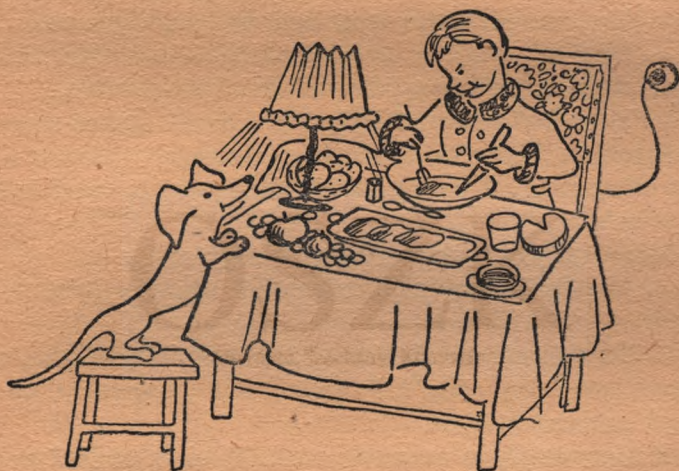
Pullmann a fejét csóválva ugatott.

— Én csak kutya vagyok és máskor sem szoktam terített asztalnál enni. De finom házból való vagyok és hozzászoktam, hogy az emberek mindig csinosan és tisztán esznek, ha meg van rá a módjuk. Úgy-e, mi kutyák, viselkedjünk rendesen, szolgáljunk szépen és adjunk pacsit? És az emberek nem? Ez igazságtalan volna. Gyere a bútorosztályba. Keressünk magunknak egy szép kis asztalt, hozzáillő székekkel.

Pullmann előrement, mert már ismerte az utat. Görbe lábain úgy kacsázott, mint egy igazi finom tacsókó. A bútorosztályon kikerestek egy kis kerek asztalt és egy párnázott széket hozzá. Mindez vadonatúj volt. Aztán szerezt

tek egy pompás asztalterítőt és egészen új szalvétát egy másik osztályról. Aztán elmentek tányért válogatni a porcellános tályra. Ott volt ötszáz tányér és tálak és csészék és kancsók és vázák. Fehérek és sárgák és pirosak és olyanok is, amelyekre szép virágok voltak festve. Pullmann kiválasztotta a legszebb tányérokat. Jól értett hozzá, mert egy finom kutyának finom ízlése van.

Már csak kés és villa kellett és az asztal végre meg volt terítve. Jancsi rátette a sonkát és a sertéssültet a tálra, banánt, narancsot és datolyát egy másik tálra és

Nem kell nekem fogpiszkáló!

végrevalahára neki akart látni az evésnek, mert nagyon éhes volt.

Ekkor azt mondta Pullmann:

— Még egy kis asztali lámpa is kell.

— Nem kell nekem asztali lámpa. Így is eleget látok!
— ordította Jancsi dühösen. — Hadd egyem végre.

— Asztali lámpára pedig szükségünk van — mondta Pullmann szigorúan. — Mert az ember nem látja, mit vesz a szájába.

Jancsinak a lámpaosztályról még egy lámpát kellett hoznia. Kapcsoló volt a falban és nemsokára világításuk is volt. A kis vörös selyemernyős lámpa bevilágította az asztalt. A szép porcellántányérok csillogtak, a fényes ezüst evőeszköz csillogott, a vadonatúj abrosz csillogott. Ezt mind ők maguk válogatták össze az áruházban.

— Nagyon szép — mondta Jancsi, de most végre enni fogok!

— Állj! — kiáltotta Pullmann és összeráncolta a homlokát.

— Hagyj enni! — kiáltotta Jancsi.

— Állj! Még hiányzik valami! — ugatta Pullmann.

— Te, Pullmann! Ha most nem hagysz végre enni . . .

— Még hiányzik a fogpiszkáló! — morogta Pullmann. — Az asztal nincs kifogástalanul megterítve.

— Nem kell nekem fogpiszkáló! Hadd egyem meg a sonkámát! — kiáltotta Jancsi és enni kezdett. Minden nagyon ízlett neki. A narancsok és datolyák is csodálatosak voltak.

Mikor mindent megevett Jancsi, így szólt:

— No, Pullmann, most megyünk aludni. Hova fekszünk?

— Természetesen: ágyba — felelte Pullmann. — Van az áruházban ágy elég, kikeresünk egy jó ágyat. Gyere, Jancsi, az ágyosztályra.

Az ágyosztályon csupa ágy állt. Kicsi és nagy ágyak, fából és rézből, sok párnával és selyempaplannal. Rácsos gyerekágyak is voltak ott és mennyezetes, függönyös ágyak. Jancsi kiválasztott egy ilyen függönyös és mennyezetes ágyat, merthogy ilyen szép ágyat még sohasem látott.

— Én is ezt választottam volna — mondta Pullmann elismerően és bólintott a fejével. — Most még egy hálóinget kell kiválasztanod, vagy egy szép pizsamát. Láttam én, hogy itt nagyon szép kis pizsamák vannak, éppen ilyen kisfiúknak valók.

Végre mindene megvolt Jancsinak. Levetette ruháit és fölvette a szép selyempizsamát. Ilyen finom holmija

még sohasem volt. Aztán befeküdt a mennyezetes ágyba.

— Hát te hol alszol, Pullmann? — kérdezte Jancsi.

— Én már gondoskodtam magamról — mondta tacsó és megmutatta a csinos kutyaházikót, amit egyik osztályról felhozott magának. Puha párna is volt benne és minden, amit egy tacsó csak kívánhat magának.

— Nagyon szép — mondta Jancsi. — De tudod, Pullmann, ha akarsz, feljöhetsz az ágyra is.

Aztán lecsavarta az éjjeliszekrény-lámpát és azonnal elaludt.

Arra ébredt, hogy valami nedves és hideg dolog bök-dösi a kezét. A Pullmann orra volt az.

— Felkelni, felkelni! — mondta a tacsó az ugatónyelven. — Már eleget aludtunk.

Jancsi kidugta a fejét az ágy függönyei közül és látta, hogy a nagy kirakatablakokon át ömlik be a reggeli napfény és megvilágítja a sok-sok holmit, a százmilliófajta különböző holmit, ami az áruházban van.

— Öltözz föl, Jancsi! — ugatta Pullmann. — Ma egész nap nagyszerűen játszhatunk, mert megfigyeltem, hogy Szabó bácsi, az éjjeli őr elment és nem jött helyette más. Mi ketten most egyedül vagyunk ebben az egész nagy áruházban és egész nap azt tehetjük, amit akarunk. Hát siess, Jancsi!

Jancsi kiugrott az ágyból és hamar elkezdett öltözni.

— Hohó! — ugatta Pullmann. — És mi lesz a mosdással? Gyere, már kiválasztottam neked egy szép mosdót. A többi mind magadnak kell kiválasztanod.

Jancsi keresett magának szappant és mosdókesztyűt, fésűt és fogkefét. Mert minden volt ott. Jancsi csakhamar megmosakodott és felöltözködött.

— Most szeretnék reggelizni — mondta Jancsi az ugatónyelven, amelyet időközben megtanult.

— Látod, Jancsi, — örült Pullmann, — már te is tudod az ugatónyelvet. Most már úgy beszélhetünk egymással, hogy senki más meg nem érthet bennünket.

— Hozunk kávé az élelmiszerosztályról — ugatta Jancsi, mert most már ő is kiismerte magát.

— De honnan veszünk tejet? — kérdezte Pullmann aggodalmasan. — Hiszen nincsen tehén az áruházban.

— Minek nekünk tehén? — nevetett Jancsi. Mert most már okosabb volt. — Az élelmiszerosztályon a legfinomabb sűrített tejet találjuk. Gyere csak!

A kávét megtalálták, de előbb meg kellett örölni. A konyhaszerszám osztályról felhozták a legislegjobb kávédarálót, ami csak volt. És egy pillanat alatt már meg is volt örölve a kávé. Akkor aztán vizet forraltak a legjobb villamosforralón s amíg Pullmann arra ügyelt, hogy a víz ki ne fusson, azalatt Jancsi gyorsan felhozott az edényosztályról egy kávéskannát és egy csészét. Nemsokára készen volt a reggeli. Jancsinak még életében nem ízlett így. Pullmann megkapta az egész tejet, ami a konzervdobozban maradt. Egy egész tányérral teli. Meg is volt elégedve, de nagyon.

— És most — kiáltotta Jancsi, — most lemegyünk a játékszobába, hurrá!

Amikor már lenn voltak, de még nem egészen a játékszobánál, Jancsi megállt az egyik kirakat előtt. A női ruhaosztály volt. A kirakatban próbababa-asszonyok és próbababalányok voltak. Ezek között Jancsi megpillantott egy kislányt, aki alig valamivel volt kisebb, mint ő, és szebb volt, mint minden más kislány. Nagy, kék szeme volt, hosszú pillákkal. Szőke, göndör haja volt, az orcái fehérek és édesen mosolygott. Kék bársonyruhácskát viselt és vállai körül nagy csipkegallért. Fehér selyemharisnyás lábán fekete lakkcipő csillogott. Csodálatos! Olyan volt, mintha élne! És nagyon hasonlított Irmához, a házmester lányához. Ha Irmának ilyen ruhái volnának!

— Talán ő is úgy maradt itt, mint én — gondolta Jancsi és kezével megérintette, hogy kipróbálja, vajjon él-e. Akkor a kislány bólogatni kezdett, mert a feje lazán állt. Bólintott, mintha azt akarná mondani: Igen, igen, igazad van.

— Hát ez csak próbababa, — morogta Pullmann, — még akkor is, ha bólogatni tud a fejével. Kutya azonnal

megérzi az ilyesmit az orrával. Csak az embert lehet becsapni.

— Kár — mondta Jancsi és egészen elszomorodott.
— Velünk játszhatott volna.

Szégelyelte, hogy annyira tetszik neki, mivel hogy az Irmához hasonlít és azért csak ennyit mondott:

— Azt hiszem, Idának hívják.

— Na és? — ugatott Pullmann és előreszaladt a játékokhoz. Jancsi meg mögötte.

Ott volt minden játék, ami csak létezik a világon. Egyetlen gyereknek sincs annyi játékszere, még a leggazdagabb gyereknek sincs. Mert az ő szülei is legfeljebb két, vagy három, vagy öt játékszert tudnának megvenni egyszerre, hogy hazavigyék, nem is volna otthon elég hely minden számára. De az áruházban minden együtt van és minddel egyszerre lehet játszani. Hát nem sokkal szebb ez, mintha az embernek otthon csak két-három játékszere van? Hogyha egy nagy házban mind együtt volnának a játékok és mind a gyerekek odajöhetnének és mind együtt ott játszhatnának, mivel a játék egyiké sem volna, az volna a legszebb.

— Utazzunk a vasúton! — mondta Jancsi ugatónyelven. — Mert ez az afrikai vasút és mi oroszánvadászatra utazunk az afrikai őserdőbe.

— Jó — mondta Pullmann. — Végre is pedigrés vadászkutya vagyok.

És végigfektették a síneket a pultok közti úton. Két sínpart, mert két villanymozdonyuk volt. Ezek a sínek tíz szobán keresztül tudtak volna futni, olyan hosszúak voltak. Azután felépítették a pályaudvarokat. Azután a jelzőket, lámpákat és sorompókat, amelyeket le kell engedni, ha arra jön a vonat. Azután beállították a vonatot. Csak hat vagon, mivelhogy ez volt az afrikai gyors. Négy személykocsit, első, második és harmadik osztályt és két tehervagont a fegyvereknek, mert azt is kellett vinniök. Akkor felhúzták az egyik lokomotívtól hátulról. A mozdony füttyölni is tudott. Talán még egy igazi vonatot is el tudott volna húzni. Pullmannt bakterré nevezték ki és a szájába

kapta a kis, vörös jelzőzászlót, Mindig előre kellett futnia, hogy megnézzze, szabad-e a pálya.

Jancsi csengetett és így kiáltott:

— Nincs már beszállás! Visszamaradni!

A mozdony füttyült. Pullmann előrerohant, úgy, hogy vörös zászlója és két füle versenyt lebegtek a szélben. Az Afrika-vonat mozgásba jött és olyan gyorsan szaladt, hogy Pullmannt majdnem elérte.

— A mi két mozdonyunk olyan erős, — mondta Jancsi, — hogy akár rá is ülhetnénk. Bizonyára elvinne minket.

— És ki fogja a vonatot dirigálni? És ki vigyáz a pályára? — kérdezte Pullmann. — Én nem vállalok felelőséget, ha vasúti szerencsétlenség történik.

— Ida is velünk jöhetne — mondta Jancsi.

A szép Idát karjába vette és az Afrika-vonathoz vitte. De nem lehetett jól elhelyezni rajta. Túlságosan nagy volt a kis vasúthoz képest.

— Hagyd azt a hülye Idát! Indulunk — csaholta Pullmann. — Már vagy félóra késésünk van emiatt az Ida miatt.

— Hát nem lehet mindjárt faképnél hagyni egy lányt — ugatta vissza Jancsi. — Majd csak találunk valami megoldást.

Gondolkozni kezdett. Aztán a homlokára ütött és örmében felkiáltott:

— Megvan! Megvan! Idefigyelj, Pullmann! Fogunk egy szőnyeget. Rákötjük mind a két mozdonyra. Majd mind a két mozdony húzza a szőnyeget. És a szőnyeg majd utánuk fog csúszni a padlón. Igaz-e ez, vagy nem?

— Ez igaz — morogta Pullmann.

— Ha már most az Idát ráállítjuk a szőnyegre, akkor ő is velünk utazik. A mozdonyok húzzák a szőnyeget és a szőnyeg viszi Idát. Igaz ez, vagy nem?

Ida bólintott fürtös fejével és édesen mosolygott.

Jancsi pedig azonnal keresztülvitte új ötletét. Oda-hozott egy keskeny szőnyeget. Apró láncokkal megerősítette a szőnyeget a mozdonyok mögött, mint egy kocsit.

Éppensak, hogy nem voltak kerekei. Idát ráállították, kezdődhetett az afrikai utazás. Ida megingott néha az utazószőnyegen és hevesen bólogatott fejével, de mégis szilárdan állt fehér selyemharisnyás, lakkcipős lábán.

Már húsz állomásnyit utaztak, vagy az is lehet, hogy harminckettőnyit, amikor Pullmann morogni kezdett.

— Azt hiszem, ideje hogy ebédeljünk.

Az ebédelés aztán hamar ment. Mert most már kiismerték magukat. Az élelmiszerosztályról Jancsi elhozott mindent, ami a sültéhez kellett. A konyhaosztályon talált egy jó villanykályhát. Talált ott elég serpenyőt meg fazekat a krumpli számára. Mindent pontosan úgy csinált, ahogy a mama szokta. És nemsokára készen volt az ebéd. Pullmann egész idő alatt körül táncolta a tűzhelet és szimatolt.

Aztán újra szépen megterítették az asztalt, de most két személyre. Ida állt alá is kötöttek egy asztalkendőt, de nem akart enni. Csak bólogatott és mosolygott és nagy kék szemekkel nézte Jancsit.

Ebéd után Idát lefektették, mert álmos volt. De Jancsi és Pullmann felderítőútra indultak. Egészen a pincéig hatoltak előre. Ott Jancsi egy nagy fogantyút fedezett fel a falon. Arra rá volt írva: „Mozgólépcső.“ Jobbra az állt, hogy: „Előre!“, balra pedig az, hogy: „Hátra!“.

— Érted te ezt, Pullmann? Majd megmagyarázom. Ha ezt a fogantyút lehúzzák, megindul a mozgólépcső. Ha jobbról húzzák le, akkor előregördül, felfelé, úgy, ahogy

A szép Idát karjába vette és az Afrika-vonathoz vitte

kell. Ha pedig balra, lefelé rántja az ember a fogantyút, akkor visszafelé gördül a lépcső, tehát lefelé.

— De hiszen akkor senki sem tud felfelé menni a lépcsőn — mondta Pullmann és tovább kutattak.

A legfelső emeleten felfedeztek egy kertet. Abban nemcsak virágok voltak, hanem nagy fák is. Csupa igazi, afrikai fa. Kaktuszok voltak ott és pálmák, pálmabokrok és pálmafák.

— Te, Pullmann, — mondta Jancsi, — ez itt az afrikai őserdő. Itt lesz az oroszánvadászat. Hozzuk a fegyvereket.

Jancsi ijjat keresett meg nyillakat. Talált is egyet, mégpedig nem is játéksert, hanem igazi ijjat, amely a sportkirakatban állt. Aztán talált két régi pisztolyt, amelyekből fadugót lehetett kilőni. A lövedéknek gumi volt a végén és megragadt a célban. Úgy, hogy mindig pontosan láthatta az ember, hová talált.

— Szükségem van még egy jó vadászkeszre is, — mondta Jancsi, — mert az ember nem tudhatja, hogy mi éri.

Jancsi csakhamar fel volt szerelve. Akkor Pullmann morogni kezdett.

— Micsoda vadászat lesz ez? Egy erdőben, ahol nincsenek állatok? Mit hajtsak én ott fel? Nézd ezt a sok állatot. Vigyük fel az erdőbe, oda valók.

Ez jó gondolat volt. Jancsi felcipelte a mackót, az oroszánokat, a zsiráfokat, az elefántokat és a majmokat a pálmaerdőbe. Most aztán igazi, veszélyes afrikai őserdő lett belőle. Minden nagy pálmalevél mögött veszély leselkedett a vadászra. A bokrokban az állatok zöld szemei villogtak. Elővigyázatosnak kellett lenni. Pullmann morgott és fogait vicsorította és orrával a földön követte a vad nyomát. Már előre akart rohanni, amikor azt mondta Jancsi:

— És a szegény Idát, a mi vendégünket otthon hagyjuk?

— Mindig ez az Ida! — ugatott bosszusan Pullmann.
— Mi keresnivalója van egy lánynak az oroszánvadászaton?

— Vadászni természetesen nem tud, — mondta Jancsi, — de el fog tévedni az őserdőben, vadállatok támadják meg, nagy veszélybe kerül, mi pedig megmentjük őt. Különben is, ok nélkül ne lőjjön az ember állatokra.

Ez megint jó gondolat volt. Idát, aki még mindig ott feküdt, ahová Jancsi ebéd után fektette, ünnepélyesen felvitték az erdőbe. Odafektették egy pálmabokor mögé. Akkor jött egy oroszán és már fel is emelte a nagy mancsát, hogy Idát megölje. Ida bólintott a fejével és édesen mosolygott.

Most aztán legfőbb ideje volt, hogy Idát megmentésék. Ez volt az utolsó pillanat. Pullmann vad ugatással rohant be az erdőbe és felriasztotta az oroszánt. Körülráta a nagy állatot és hátsó lábába harapott. Amíg Pullmann így harcolt az oroszánnal, addig Jancsi óvatosan közelebb kúszott. Amint lőtávvolba ért, megfeszítette ijját és célzott. De a nyíl nem talált. Akkor Jancsi előhúzta mind a két pisztolyát az övéből és egymásután rálőtte az oroszánra. Az egyik lövedék a nyakán érte az oroszánt, de a találat nem volt halálos. A második lövés Pullmannt találta a hátsó combján és ott meg is ragadt. Pullmann felüvöltött. De nem volt veszíteni való idejük, mert Ida halálos veszedelemben volt. Jancsi előrántotta vadászkesztését és rárohant az oroszánra. Vad harc kezdődött. Jancsi földhözvágta az oroszánt és oldalába dőfte a kést. Aztán Idához rohant és felemelte. Ida meg volt mentve. Csak a kék bársonyruha lett egy kicsit piszkos. Ida bólintott fejével és édesen mosolygott.

Pullmann egyáltalán nem törődött azzal, hogy Ida már meg van mentve, örült ugatással rázta és húzta az oroszánt.

— Nézd csak! — kiáltott végre Jancsi. — Úzd, Pullmann, úzd! Ott, azt a nagy medvét! Most az akarja megenni Idát!

Akkor Pullmann otthagyta az oroszlánt és a vadászat folyt tovább.

Addig vadásztak a pálmaerdőben, míg le nem terítették az összes veszélyes vadállatokat. Jancsi egyenkint odahozta őket Idához és az egész vadászsákmányt lábai elé tette. Ida bólintott és mosolygott. A dolog nagyszerű volt.

Lassanként sötét este lett s a vadászatot abba kellett hagyni.

Visszamentek az asztalukhoz és jó vacsorát készítettek maguknak.

Vacsora után azt mondta Jancsi:

— Most aztán vigyáznunk kell, mert Szabó bácsi, az éjjeli őr mingyárt visszajön és körbejár a lámpájával. Felfedezi ezt a terített asztalt és az afrikai őserdőben az állatokat és a lefektetett vasúti síneket és kitalálja majd, hogy van itt valaki az áruházban és majd keresni fog minket.

— Az igaz — ugatta Pullmann és nagy gondban ráncolta össze homlokát. — Ebben a szép mennyezetes ágyban nem alhatunk ma éjszaka, mert Szabó bácsi, az éjjeli őr ránktalál.

— Te! Eszembe jutott valami! — kiáltott Jancsi. — A sportkirakatban áll egy sátor, abba belefekszünk. A sátorban minden megvan, amire csak szükségünk lehet. Még az Ida is elfér benne.

— Jó, — mondta Pullmann. — A sátorba nem néz be majd Szabó bácsi, még akkor sem, ha keres bennünket. Csak azt az Idát ne cipelnéd mindig magaddal. Hiszen az csak egy buta próbababa és még veszélybe dönt bennünket. Ida meg van mentve és most mehet haza.

Pullmannak igaza volt. Idát visszaállították kirakátaba, ők ketten pedig hamar bebujtak a sportkirakatbeli sátorba. Éppen elérték benne. Az ajtót egészen behúzták. Aztán meggyújtották a kislámpát, ami lelógott a mennyezetről. Igazán meleg és otthonos volt a kis sátor. Kint csendes és sötét volt minden. Csak az utcáról hallatszott

Jancsi földhözvágta az oroszlánt és oldalába dőfte a kést.

be néha egészen halkan egy autó dudája. Így ültek ketten együtt a sátorban.

A kis lámpa a fejük fölött ingadozott egy kicsit, mozgott az árnyak a sátorfalon.

— Nem hallasz valamit? — suttogta Jancsi. — Azt hiszem, egerek vannak az áruházban.

Pullmann hallgatózott és szaglászott.

— Ezek nem egerek. Ez a zaj távoli. Valahonnan a föld alól jön.

— Ez tehát az utolsó éjszakánk az áruházban — sóhajotta Jancsi. — Szép időt töltöttünk itt együtt. De holnap vége van. És el kell távoznunk. De hogy jutunk ki holnap észrevétlenül az áruházból? Azt még nem tudom — morogta Pullmann. — A legnehezebb kaland még előttünk van.

— Mi ketten továbbra is együtt maradunk, Pullmann, bármi történjék velünk, mi hű barátok maradunk.

Pullmann Jancsi térdére fektette a fejét és alulról nézett rá jóságos, hű szemeivel.

— Bármi történjék is velünk, — felelte, — mindig hű barátok maradunk.

A sátorban takarók voltak és párnák. Jó ágyat lehetett vetni. Csak levetkőzni nem lehetett, mert a sátorban csak turisták és vándorok és vadászok hálnak meg, mégpedig mindig felöltözve.

— Jó éjszakát! — mondta Jancsi és kinyújtózott.

— Jó éjszakát! — felelte Pullmann és orra hegyét kidugta a sátor alól, mert valakinek őrséget kellett tartani. Nem lehetett tudni, mi történik még ezen az éjszakán.

— Jó éjszakát! — mondta Jancsi mégegyszer és lecsavarta a kislámpát.

— Jó éjszakát! — mondta Pullmann is újra.

— Hallod? — suttogta Jancsi a sötétben. — Az a zaj.

— Igen, hallom, — suttogta vissza Pullmann. — Furcsa zaj.

— Mi lehet az, Pullmann?

— Aludj csak nyugodtan, Jancsi. Én őrködöm.

Jancsi el is aludt rögtön. Idáról álmodott. Azt álmodta, hogy a próbababa kinyitotta a száját és éppen beszélni kezdett. Akkor felébredt, mert Pullmann meghúzta a kabátujját.

— Jancsi! — morogta Pullmann egészen halkan. — Kelj fel! Nagy veszély közeledik. Mindenre el kell készülnünk.

Jancsi hamar felült. Kitörölte szeméből az álmot és kilesett a sátorablakon.

— Fénykarikát látok a falon, — susogta Jancsi. — Ez bizonyára Szabó bácsi, az éjjeli őr, a lámpájával.

— Te csak egy fénykarikát láatsz? — kérdezte Pullmann.

— Nahát! Igazán! Most három... nem, már öt nagy fénykört látok. Itt több ember van.

— Persze, hogy több van — morogta Pullmann. — Nem hallod a hangjukat? Te csak maradj nyugodtan, Jancsi. Én majd először kikémlelem, hogy mi van itt.

Pullmann óvatosan kimászott a sátorból. A pultok alján kúszott végig és nemsokára eltűnt a sötétségben. Jancsi a kisablakon át utána nézett és várakozott.

A furcsa fény a falakon egyre fényesebb lett. A hangok mindig hangosabbak. Durva férfihangok voltak. Közben olyan is, amelyik jajgatott és sírt... Mit jelenthetett mindez?

Pullmann még mindig nem ért vissza. Jancsi a sátorablakon át kibámult a sötétbe és várt. Ekkor valami megérintette a karját. Hamar megfordult és meglátta Pullmann. Behúzott farokkal állt ott és egész testében reszketett.

— Mit láttál, Pullmann? Beszélj!

De Pullmann egy hangot sem tudott kinyögni. Csak lihegett és remegett.

— Hát mi történt, Pullmann? Beszélj már!

— Borzasztó! — zihálta Pullmann. — Borzasztó!

— No, nyögd ki végre, mit láttál!

De Pullmann csak azt zihálta, hogy: borzasztó! És többet nem lehetett belőle kihozni.

Akkor Jancsi elhatározta, hogy maga néz utána. Jó vadászkesztést zsebrevágta, kimászott a sátorból és négykézláb, macskamód abba az irányba kúszott, ahonnan a fényt látta és a hangokat hallotta. Amint a selyemosztályra ért, egészen kivehetően hallotta a hangokat.

Egy férfi azt mondta:

— Elhallgass, mert hidegre teszünk!

És valaki jajgatott:

— Jaj, ne bántsatok, szegény öreg ember vagyok.

Jancsi óvatosan előremászott néhány lépést. Most túllátott a sarkon. És ott az illatszerosztályon valami borzalmat látott. Tíz revolveres betörő állt ott és éppen akkor kötözték Szabó bácsit, az éjjeli őrt kötelekkel a kaszszához. Revolverrel fenyegették és Szabó bácsi nagy félelmében sírt.

Mindegyik betörőnek zseblámpája volt és ezért volt annyi fény. Jancsi látta a rettenetes rendetlenséget, amit az illatszerosztályon csináltak. A szappanok a földön feküdtek, a betörők rátapostak a fogkefékre, a szivacsok meg szanaszét heverték.

Az egyik betörő felvett egy gumiszivacsot a földről és szegény Szabó bácsi szájába tömte, hogy ne tudjon kiabálni. Szabó bácsi szivaccsal a szájában és orra előtt kendővel alig tudott lélekzeni és az a veszély fenyegette, hogy megfullad.

Jancsi megfordult és négykézláb hamar visszamászott a sátorba.

— Hamar bújj be! — morogta Pullmann, aki még mindig egész testében reszketett. — Ha egészen csöndben maradunk, nem találnak meg minket a betörők. Aztán majd, ha eleget raboltak, úgylis elmennek. Mi közünk hozzá?

— Te, Pullmann, — mondta Jancsi, — itt nem csak rólunk van szó az áruházban. Itt emberéletéről van szó. Egy szegény ember veszélyben van. A betörők szegény Szabó bácsinak a szájába dugtak egy gumiszivacsot és kendőt kötöttek az orra elé. Alig tud már lélekzeni. Ha nem szabadítjuk meg hamar, akkor megfullad.

— Dehát hogyan tudjuk mi megszabadítani? —
vinnyogta Pullmann. — Tíz revolveres betörő van elle-
nünk.

Pullmann behúzta farkát lábai közé és reszketett a
félelemtől.

Nagyon nehéz volt, de Jancsi mégis hurcolta.

— Szégyeld magad, Pullmann! Arra gondolj, hogy
fajtszta vadászkutya vagy, aki Afrikába jár oroszlánva-
dászatra. Szedd össze magad! Segíteniünk kell! Emberélet
van veszélyben! Hidegvér! Most tiszta fej kell!

Jancsi ujját a homlokára tette és gondolkodni kez-
dett.

— Mi ketten nem számítunk a betörők előtt. Tőlünk
nem félnek.

Pullmann összeráncolta a homlokát és hangosan gondolkodott.

— Ha a betörők azt hinnék, hogy felnőtt férfiak jönnek, akkor elszaladnának.

Jancsi folytatta:

— A próbababák a kirakatban igazi felnőtt embereknek látszanak. Ha a próbababák mozogni tudnának, akkor a betörők megijednének tőlük.

Pullmann tovább törte a fejét:

— De hogyan mozogjanak a próbababák? Ha én azt tudnám!

Jancsi hirtelen felkiáltott:

— Tudom már! Pompás tervem van! Hurrá!

— Micsoda terved van? — kérdezte Pullmann.

— Majd meglátod! De most egy pillanatot sem veszíthetünk. Szabó bácsinak gumiszivacs van a szájában és kendő van az orra előtt. Megfullad.

Jancsi odaszaladt a sportkirakathoz. Sötét volt, de annyi fény ezért még beszűrődött, hogy Jancsi mindent megtalált. A sportkirakatban ott álltak a természetes próbababák sportruhájukban. Gyapjúkabátban és sapkában álltak ott, bottal a kezükben. Igen erős izmaik voltak. Jancsi vállára vette az első próbababát. Nagyon nehéz volt, de Jancsi mégis hurcolta.

— Hova cipeled? — kérdezte Pullmann.

— Mingyárt meglátod — felelte Jancsi. A vasúthoz vitte a sportembert. A vasút még ott állt, úgy, ahogy délelőtt felépítették. A szőnyeg még ott volt a két mozdony mögé kötve. Jancsi ráállította a sportembert elől a szőnyegre.

— Látod, Pullmann — mondta Jancsi ugatónyelven. — Úgy, ahogy Ida délelőtt állva utazott a szőnyegen, ugyanúgy utaznak most majd a nagy próbababák. A betörők a sötétben nem látják majd a mozdonyokat és azt fogják hinni, hogy igazi, erős férfiak jönnek.

— Hát ez pompás gondolat — örvendezett Pullmann. — Kár, hogy nem tudok benne segíteni.

— Megesinálom magam — mondta Jancsi, miközben máris a második sportembert cipelte. — Te eredj addig és figyeld a betörőket és jelentsd, hogyha jönnek.

Pullmann odaszaladt a selyemosztályra és a pult mögül leleskedett. Láta, amint a betörők Szabó bácsit már egészen megkötözték és éppen elkezdtek rabolni. Mindegyiknél nagy zsák volt, abba dugtak bele mindent. Egy zsák már tele volt fésűkkel és hajkefékkel. Egy második zsákba fogkeféket és körömollókat dobáltak bele.

— Körömollónk most már elég van — kiáltotta a betörők vezetője. — Most a sportosztályra megyünk. Lámpákat elsötétíteni, ne lássanak minket az utcááról.

Amint Pullmann ezt meghallotta, villámgyorsan megfordult és rohant Jancsihoz vissza, ahogy csak bírt.

Messziről látta már, hogy Jancsi közben alapos munkát végzett. Tizenkét hatalmas sportember állt egymás mellett a szőnyegen. Majdnem mindegyiknek Jancsi botot adott a kezébe. Kettőn boxkesztyű volt. A sötétben úgy néztek ki, mintha igazi csapat közeledne.

— Jönnek, Jancsi! — zihált a Pullmann. — Jönnek a sportosztályra. Egyenesen felénk.

— Hiszen az kell nekünk! — suttogta Jancsi. — El vannak sötétítve a kézilámpáik?

— Igenis — jelentette Pullmann.

— Akkor sikerülni fog a tervünk! A mozdonyok fel vannak húzva. A pálya rendben van. Minden készen áll.

— Ott jönnek, Jancsi! Jönnek!

— Hidegvér, Pullmann! Most jön a nagy pillanat!

A selyemosztály felől a sötétben lépések hallatszottak. Nemsokára a félhomályban fel lehetett ismerni a betörőket. Jöttek mind a tízen, előreszegezett revolverekkel.

— Vigyázat! — suttogta Jancsi alig hallhatóan.

Megindította mind a két mozdonyt. A szőnyeg egy kis rázkódással megindult és a mozdonyok mögött csúszni kezdett. A szőnyegen pedig ott álltak a sportférfiak.

A betörők meglepetten álltak meg. Mert a homályban csak azt látták, hogy egy sereg erős férfi jön velük szembe. Majdnem mindegyiknél nagy bot volt. Kettőn pe-

dig boxkesztyű. Akkor a betörők felemelték revolvereiket és rálőttek a sportemberekre.

— Bújj le! — kiáltotta Jancsi és földrevetette magát.

A következő pillanatban lövések dördültek. De a sportemberek nem érezték a golyókat. (Hiszen csak fából és viaszból való próbababák voltak.) Feltarthatatlanul, sűrű csoportban mozogtak előre.

De a betörők még mindig nem szaladtak el és Jancsi észrevette, hogy a pályának mingyárt vége van és hogy a mozdonyoknak meg kell majd állniuk. Akkor az én sportembereim is megállnak és a betörők mindenre rájönnek — gondolta Jancsi. — Hamar ki kell valamit találni, hogy jobban megijedjenek.

Odaszaladt, ahol a gumilabdák nagy halomban hevertek.

— Nekünk is lőnünk kell — mondta és nagyot dobantott a lábával egy gumilabdára, úgy, hogy az kipukkadott. Akkorát szólt, mint egy lövés.

Jancsi szétpukkasztott még egy labdát és még egyet. Csak úgy dördültek a lövések. Akkor a betörők megijedtek és elszaladtak.

De legfőbb ideje volt, mert a mozdonyok éppen megálltak. Szerencsére, a betörők nem vették észre, vad menekülésben rohantak el.

Pullmann üldözni akarta őket és lelkesedésében ugatni kezdett.

— Kuss! — kiáltott rá Jancsi. — Hallgass, mert még elrontasz mindent. Most hamar Szabó bácsi után kell néznünk.

Az illatszerosztály felé futottak. Jancsi zseblámpájával világított és meglátta Szabó bácsit, aki a pénztárhoz volt kötözve. Már egészen kék volt az arca, közel volt a megfulladáshoz. Jancsi a gumiszivacsot kirántotta a szájából, orra elől elvette a kendőt, aztán vadászkésével átvágta a köteleket és Szabó bácsi szabad volt. Meg volt mentve.

Akkor a betörők megijedtek és elszaladtak.

— Köszönöm, kisfiam, — és felcsavarta a nagy lámpát. — Köszönöm. Megmentetted az életemet. Ki vagy? És hogy kerülsz ide?

Jancsi éppen mindent el akart mesélni, amikor Pullmann ugatása még nagyobb veszélyt jelentett. Villámgyorsan megfordult és még idejében észrevette, hogy a betörők közül egy, a legnagyobb és legveszélyesebb, visszasettenkedett. A betörő most a fényben látta, hogy nincs itt tizenkét sportember, hanem csak egy tízéves kisfiú. Akkor dühös lett és meg akarta Jancsit fogni. Jancsinak még éppen annyi ideje volt, hogy Pullmannak ugató-nyelven kiadja az utasítást: Hamar a pincébe, a mozgólépcső fogantyújához!

Aztán futni kezdett, ahogy csak bírt. A betörő utána. Jancsi felszaladt a lépcsőn. A betörő utána.

Pullmann nem tudta ugyan, hogy Jancsi miért parancsolta meg neki, hogy szaladjon a pincébe a mozgólépcső fogantyújához, de úgy gondolta, hogy Jancsi tudja, mit miért mond és hamar leszaladt. Alig, hogy odaért, már hallotta is Jancsit ugató-nyelven utánaszólni:

— Mozgólépcső-fogantyút hátrafordítani! Különben végem van.

Pullmann felugrott, a fogával kapta el a fogantyút és elkezdte húzni, de a fogantyú nem akart mozogni. Pullmann ráakaszkodott és úgy lógott a fogantyún. De az nem mozgott.

Időközben Jancsi felért a legmagasabb lépcsőfokig. Most már nem tudott tovább szaladni és a betörő csak jött mögötte, már nem volt kiút, már nem volt menekülés, a betörő egyre közeledett. Már csak egy lépcső volt közöttük. A betörő már kinyújtotta kezét Jancsi után és akkor! — a lépcső a betörő lábai alatt hirtelen hátrafelé kezdett gördülni és egy pillanat alatt egészen lent volt a lépcső alján.

Az utolsó pillanatban ugyanis sikerült Pullmannak, hogy lehúzza a fogantyút. Az összes fogai fájtak, de gázdúcskája meg volt mentve.

A betörő, aki nem értette meg az ugatóbeszédet, nem volt erre elkészülve és csak lenn vette észre, hogy mi történt vele. Újra felfelé rohant a lépcsőn, azaz csak rohant volna, mert a lépcső mindig visszafelé futott lábai alatt, úgy, hogy futhatott, amennyit akart, a lépcső mindig újra lefelé vitte. Jancsi pedig egészen fönn állt és kinevette. Akkor a betörő olyan dühös lett, hogy elővette a revolverét és rá akart lőni Jancsira. De egy percre lefelé nézett és látta, hogy Szabó bácsi, az éjjeli őr éppen befutott a telefonfülkébe, hogy a rendőrséget felhívja. Akkor hamar zsebrevágta a revolvert és elrohant.

Most aztán tiszta volt a levegő és Jancsi lefelé rohant a mozgólépcsőn. A pincébe ment és megállította a mozgólépcsőt. Aztán megveregette Pullmann hátát és odamorogta neki:

— Ezt jól csináltad, vén Pullmann. Látod, most aztán vége minden bajnak.

— Nincs is már szükség a rendőrségre, — mondta Jancsi. — Mind elfutottak a betörők.

— Mind elkergetted őket, ne hívjanak Szabónak, ha nem igaz.

És az öreg éjjeliőr megölelte Jancsit.

— Most mondd meg, hogyan csináltad? És hogy kerülsz egyáltalán az áruházba?

Jancsi aztán elmondott Szabó bácsinak mindent, hogyan is történt és megkérte, hogy ne árulja el senkiének, hogy ettek az élelmiszerekből, és hogy a labdákat szétpukkasztották.

Viszek magammal még egy pár debrecenit.

— Hogyan is árulnádak el, — kiáltotta Szabó bácsi, — hiszen megmentetted az életemet. De még ha tudná is az áruháztulajdonos, csak hálás lenne, hogy az áruházát megmentetted a betörőktől. Még sokkal finomabb enniválókat is készíttetne neked és neked adná az egész vasutat, hogyha tudna a dologról.

— Azt hiszem, mégis jobb, ha nem tud róla, — morogta Pullmann.

— Én is azt hiszem, — morogta vissza Jancsi, aki az urak hálájával kapcsolatban már rossz tapasztalatokra tett szert.

Szabó bácsi nem értette meg, mit beszélnek ezek ketten össze és azt mondta:

— Nyugodtan hazamehettek. Azt fogják hinni, hogy mindent a betörők csináltak. Hogy azok ettek, azok terítették meg az asztalt, és hogy ők pukkasztották ki a labdákat. Mindent a betörők! Nagyon boldog lesz a tulaj, hogy ilyen olcsón úszta meg.

— Most pedig adja vissza a kabátomat, Szabó bácsi, — könyörgött Jancsi, — különben nem tudok hazamenni.

— Sajnos, sajnos, azt nem tudom neked visszaadni, — sóhajtott Szabó bácsi, — mert azt kidobtam a szemétre.

— Sajnos, sajnos, — sóhajtotta Jancsi, — akkor el kell vinnem Jancsi Kettő prémés kabátját. Azt fogják hinni, hogy ezt is a betörők csinálták és az áruháztulajdonos majd nagyon fog örülni, hogy nem vittek el nagyobb kabátot.

— Én is szeretnék az áruháztulajdonos úrnak örömet szerezni, — morogta Pullmann. — Viszek magammal még egy pár debrecenit. Majd örülni fog, hogy nem egy egész sonkát vittem el.

Szabó bácsi mindenbe beleegyezett.

— Mindent becsületesen megszolgáltatok, — mondta. És titokban kiengedte őket az áruházból, mielőtt még bárki is észrevehette volna őket. Mert már kezdett világosodni és már tejeskocsik csörömpöltek végig az utcákon.

Amikor Jancsi Pullmannal hazaért, a mama éppen a kávéét főzte.

— Jó reggelt, Jancsi — örült a mama. — Már ilyen korán hazajössz a nagymamától? Miféle kutyát hozol itten?

— Ez egy fajtiszta tacskó, — felelte Jancsi. — Pullmann a neve és hú barátok vagyunk. Engedd meg, mama, hogy nálunk lakjon! A fülei olyan hosszúak, hogy egészen az orra hegyéig érnek.

— Itt maradhat, fiam. De hogyan jutottál ilyen pompás télikabáthoz?

— Az ember addig válogat, míg meg nem találja a legjobbat, — nevetett Jancsi. — Ez az én karácsonyi ajándékom. Később majd mindent elmondok, mama, mert ez igen hosszú történet.

Délután aztán Jancsi meg Pullmann először mentek el együtt sétálni. Egy kirakat előtt nagyon sok ember állt. Jancsi és Pullmann is odamentek. Egy ujság volt a kirakatba kitéve, az ujságban óriási betűkkel ez állt:

— Az éjjeliőr hőstette. Szabó úr egyesegyedül elkergetett tíz betörőt és megmentette az áruházat!

Az ujságban látható volt Szabó bácsi fényképe is.

Jancsi és Pullmann olyan hangosan nevettek, hogy minden ember megfordult utánuk. De senki sem tudta, miért nevetnek, mert senki sem tudta, hogyan is volt valójában az az áruházi dolog.

A hét királyfi meséje

Volt egyszer, hol nem volt, volt egyszer egy király meg egy királyné és azoknak hét gyerekük volt, hét aranyhajú királyfi. Ez a hét királyfi a királypapával meg a királymamával egy gyönyörű szép arany palotában lakott. Nagyon boldogan éltek ők ottan, mert bizony gyönyörű dolgok voltak abban az arany palotában.

Hát először is az a palota körhinta-palota volt. Úgy ám, körhinta-palota, amely körbe-körbe tudott forogni. Vasárnap délutánonkint az öreg király elővette hegedűjét az aranytokból, a királynémama pedig az aranyzongora elé ült és muzsikáltak. Olyankor aztán az egész nagy palota forogni kezdett a muzsikára körbe-körbe valamennyi arany tornyával, ezüst balkonjával együtt. És a királyfiak csak ültek bent a szobában és néztek ki az ablakon és úgy forogtak, mint az igazi körhintán a városligetben. Hát ez nagyszerű volt!

Aztán meg labdafák voltak a kertben. Istenbizony, labdafák. Olyanok voltak azok, mint az almafák, csak-hogy éppen nem alma, hanem labda nőtt rajtuk. Szép, nagy, kerek gumilabdák, mindenféle színűek. Pirosak, meg zöldek, kékek meg csíkosak és olyanok is, amelyeken képek voltak. És szabad volt tépni róluk. Csak oda kellett menni, kicsit felágaskodni és letépni egy labdát. Vagy százat, amennyit akart az ember. Mert azok a fák telistele voltak labdákkal. Ha a szél megrázta őket, hát csak hullott le peregve a sok labda és nagyot ugrott a földről, olyan nagyot, hogy megint el is tűnt az égben.

No az természetes, hogy cukorfák is voltak a kertben, meg csokoládéfák is. Azt nem is kell mondani. Meg azt se, hogy az istálló tele volt gyönyörű hintalovakkal. De az egyik istállóban volt ám hét igazi, eleven kis ponyló. Minden királyfi számára volt egy. Azon lovagolhatott.

Sok szép játéka volt a hét aranyhajú királyfinak, de meg is érdemelték. Meg ám, mert ilyen engedelmes, jó hét kisfiú az egész világon se volt több. Ezek a királyfiak sohase veszekedtek, de Istenbizony, egyetlenegyszer sem. Olyan nagyon szerették ők egymást, hogy csak kedves testvérkémnek szólogatta egyik a másikat. Ha pedig reggel az iskolába mentek, hát szépen kézenfogták egymást, úgy ballagtak az utcán szépen egy sorban, hogy az emberek már messziről kiáltották: „Nézzétek csak, ott jön a hét jó kis királyfi!” Ha az egyik ajándékot kapott, mindjárt odaadta a másiknak csupa szeretetből, úgyhogy egyik se játszott soha a saját játékával.

Hát mondom, így éltek, éldegéltek ők békességben és boldogan, mikor aztán egyszer csak kitört a borzalmas háború. Az öreg királynak is bizony el kellett mennie. Öreg volt ugyan, de mivelhogy király volt, hát mégis behívták. Mert király kell a háborúban. Akkor ő búcsút vett családjától és a hét fiát felállította egy sorba. „Igazodj!” — kiáltotta. Aztán meg: — „Vigyázz!” — De álltak is ám olyan egyenesen és csendesen, mint a katonák, mert királyfiaknak úgy kell.

Akkor beszélni kezdett az öreg király és így szólt:

— Kedves jó királyfiaim, tudom én azt, hogy ti engedelmes, jó gyerekek vagytok, és hogy nagyon szeretitek egymást meg az édesjó anyátokat, de hát, hogy énnekem most el kelletik mennem a háborúba és a mama egyedül marad veletek, hát még százszor jobban kell viselkednetek. Mert a mama most majd nagyon szomorú lesz és sok gondja és bánata lesz neki. Hát hogy legalább ti könnyítsetek a dolgán. Bennetek legalább öröme teljék. Hiszen elég nagyok vagytok már, azt a teremtetét?

Mikor ezt a hét királyfi meghallotta, hát csak elkiáltotta magát; egyszerre mind a hét, hogy: „Becsület-

szavunkra megigérjük, hogy segítségére leszünk a mámnak és jól viselkedünk.“

Akkor hát leakasztotta a király nagy aranypuskáját a falról, a vállára vetette és elment a frontra.

De amit a hét királyfi megígért, azt meg is tartotta szépen. Mindnyája csak arra gondolt, hogy mivel könnyítené a szegény királyné nehéz életét abban a szomorú időben. Mert nehéz ám úgy egyedül, mikor a papa nincs

Akkor leakasztotta a király nagy aranypuskáját a falról, a vállára vetette és elment a frontra.

otthon és a hadisegély is nagyon kevés. A hét kis királyfi nagyon vigyázott, hogy nadrágját egyik se szakítsa el, az asztalterítőre sem ejtettek foltot, mindig megmosták szépen a kezeiket, bizony, és a vendégeknek udvariasan köszöntek. Még százszor jobban viselkedtek, mint annak előtte és még százszorta jobban szerették egymást.

De hát ott lakott a szomszédságban egy gonosz bozorkány. Annak olyan hosszú körmei voltak, hogy nem tudott kesztyűt húzni kezeire és olyan hosszú fogai vol-

tak, hogy a földig értek. Ez a gonosz boszorkány borzasztó irigy volt a királynére. Irigyelte tőle a szép arany körhinta-kastélyt, de még sokkal jobban irigyelte a hét jó kis királyfit tőle, akik sohasem veszekedtek, mert neki csak egy fia volt, de az is olyan rossz, hogy nem lehetett vele kibírni. Az bizony mindennap verekedni kezdett az utcán, rongyos ruhával jött haza és otthon is mindent eltört és elrontott. Igazi boszorka-fiú volt.

Hát ez a gonosz boszorkány egyszer csak beállított a királynéhez.

— Jónapot, kedves szomszédasszony, — fogadta barátságosan a királyné — foglaljon helyet nálunk. Üljön velünk asztalhoz, mert éppen abban vagyunk, hogy ebédeljünk.

Úgy is volt, hogy szépen asztalhoz terített a hét királyfi. Az egyik hozta a terítőt, a másik a szalvétákat, a harmadik az aranytányérokat, a negyedik az aranyvillákat, az ötödik az aranykéseket, a hatodik a poharakat és a hetedik vizet hozott szép aranykorsóban. És egyik sem ejtett ám a földre semmit.

Látta ezt a gonosz boszorkány és csupa sárga lett az irigységtől és váltig azon gondolkodott, hogy mit lehetne tenni, hogy a hét királyfi ne legyen többé olyan jó, hanem hogy ők is rosszak legyenek és veszekedjenek egymással. Gondolkodott hát és gondolkodott és egyszer csak kitalált valamit és így szólt a királynéhez:

— Milyen engedelmes, jó kis fiúk a maga királyfiai és milyen nagyon szeretik egymást. Bizony.

— Az már igaz, — felelte a királyné. — Ezek, kérem, még sohasem verekedtek és sohasem is fognak verekedni, pedig hát édestestvérek.

— Kár, kár, kár, — sóhajtott a gonosz boszorkány, — hogy egyszer mégis csak veszekedni fognak. Bizony, verekedni fognak, talán még majd meg is ölik egymást.

Na de hogy megijedt erre a királyné asszony.

— Az Isten szerelmére, — mondta — mért veszekednének már?!

Most pedig üljön az asztalunkhoz és ebédeljen velünk.

— Hát bizony kérem, kedves királyné nagysád, — felelte a boszorkány — ha maga majd egyszer meghal, ezt a szép arany körhinta-palotát ugyan melyik fiának hagyja majd örökségül, mondja csak? Mert ugye hét királyfia van nagysádnak, de csak egy palotája, azt pedig nem lehet hétfelé vágni, mint a tortát. No hát ezen fognak hajbakapni a hét királyfiak, ha egyszer kedves királyné nagysád meghal. Bizony talán még majd meg is ölik egymást. Kár, kár!...

El is fakadt sírva a királyné asszony, mikor ezt hallotta és így szólt: Istenem, Istenem, hát most már mitévő legyek? Mit csináljak, ha hét fiam van, aztán csak egy palotám. Szegény uram a fronton van és senki sem segíthet rajtam — és nagyon sírt szegény.

Akkor megszólalt a boszorkány és földig érő hosszú fogai kopogtak a padlón. — Tudnék én királyné nagysádon segíteni, ha hallgatna rám. Mert nézze csak: ha nincsen is hét palotája, hogy mindegyik édes gyerekének adhatna egyet, de arra az egyre, ami van, tudnék én hét kaput varázsolni. Tudja-e, úgy, mint ahogy az átjáróházaknak két kapujuk van két különböző utcára, úgy a maga palotájának hét kapuja nyilna hét különböző utcára. Akkor aztán azt mondhatná a királyfiaknak: Neked, te első, azt a palotámat adom, amelyik a magyar utcában van az első szám alatt, neked, te második, az orosz utcait adom, az ötös számút, te meg a franciautcabeli palotát kapod. No és valamennyinek odaadhatná így a palotáját és mind a hét azt hinné, hogy saját külön palotája van, pedig csak kapuja volna külön, de a ház ugyanaz a ház volna. És így aztán nem is veszekednének soha és egymást mindig nagyon szeretnék.

Nagyon megörült ennek a királyné, mert hitt a csúnya boszorkány szavának. — Nagyon szépen köszönöm a jó tanácsot, kedves szomszédasszony, — hálálkodott a királyné — és majd ha érzem a halálom óráját, akkor majd elhívom a szomszédasszonyt. Most pedig üljön az asztalunkhoz és ebédeljen velünk.

Hát akkor a gonosz boszorkány is kapott két aranytányért meg egy aranykést meg egy aranyvillát és ő is evett a jó királyi ebédből. Bizony az nagyon finom jó ebéd volt. Mert ott úgy volt szokásban, hogy a leves után torta ött, a hús után megint torta és a főzelék után megint torta.

Hanem a gonosz boszorkány cseppet sem volt hálás ezért a nagyszerű ebédért. Irigykedve nézte, hogy milyen szépen esznek a jó kis királyfiak (nem olyan csúnyán, mint az ő rossz fia), hogy semmit sem fognak meg a kezükkel, hogy nem vették a kést sem a szájukba és ebéd után szépen megtörölték a szájukat és sorba odamentek a királynémamájukhoz és egészségére köszönték a jó ebédet.

— Várjatok csak ti jó kis fiúk, — mormogta haragosan — lesztek ti még rossz kis fiúk is! — Aztán egy fekete skatulyát húzott ki a köténye zsebéből, melyben fekete cukorkák voltak és így szólt: — Kedves királyné nagysád, nem parancsol ebből? No kóstolja meg, ezek kitűnő gyomorerősítők, az ilyen bőséges ebéd után segíti az emésztést.

A királynénak úgyis gyenge volt kicsit a gyomra, hát evett két szemet a fekete cukorkákból. Nem tudta szegény, milyen nagy bajt csinál magának. De a gonosz boszorkány nevetett magában és ugatott, mint egy kutya. Földig érő hosszú fogai kopogtak a padlón. Ő bizony tudta, hogy ebből milyen nagy baj lesz.

Hát másnap csakugyan beteg is lett a királyné aszszony. Görcs állt a gyomrába és megfájdult a feje. Úgy szédült szegény, hogy alig tudott menni. No ezt a gonosz boszorkány cselekedte a cukorkával.

— Kedves mama, feküdjön le, — mondták aggódva a hét kis királyfiak — feküdjön le az ágyba.

— Hogy feketném már az ágyba, kedves gyermekeim, mikor nincs aki gondotokat viselje? Ki főz majd helyettem, ki takarít majd helyettem?

— Mi, mi, mi! — kiáltották a királyfiak. — Mi főzünk, mi takarítunk, mi ellátunk mindent.

Aztán úgy is történt. A királyné szegény lefeküdt az ágyba és a hét királyfi ellátta a háztartást szépen, rendezesen, békességesen.

Az első elment a piacra vásárolni, nagy aranykosárral a karján. A második az söpört aransöprűvel és törülgetett. A harmadik tüzet rakott a konyhában, a negyedik hámozta a krumplit és vágta a paszulyt, az ötödik kavarta és sózta az ételt, a hatodik a kenyeret vágta és terített, a hetediknek, a legfiatalabbiknak pedig az volt a dolga, hogy minden reggel friss virágot szedjen a kertben és azt a királynémamája éjjeliszekekrényére állítsa vázába és hogy az asztalt is virággal díszítse. De hiába gondoskodtak a királyfiak olyan kedvesen a mamájukról, az mégis egyre betegbb és betegbb lett. Jaj, már egészen fehér és sovány volt a királyné. Már olyan sovány és fehér volt, hogy már egészen közel az ágy mellé kellett állni, hogy az ember meglássa őt a fehér párnák között. És bizony néha már úgy volt, hogy jó ideig kereste a hét királyfi, míg megtalálta a vékony királynét a párnák között. De akkor sírtak is ám, hogy csupa víz lett az ágytakaró.

Egy nap aztán így szólt a királyné a hét királyfihoz:

— Kedves, jó gyermekeim, ha azt akarjátok, hogy még egyszer életre kövéredjem, akkor küldessetek el Pipirity városába és hozassatok onnan nekem bajbajó orvosságot, mert az az egy talán még megmenthet engem, ha idejekorán megérkezik, mielőtt még úgy elvékonyodom, hogy egészen el is tűnök.

No szaladtak, futottak erre a királyfiak! Szaladtak a postára és rögtön sürgönyöztek Pipirity városába és sürgönyileg rendeltek a bajbajó orvosságból egy egész ládával. Azt sürgönyözték, hogy tüstént automobilra kell rakni és elhozni az aranypalotába, amilyen gyorsan csak az automobil menni tud. Mikor ez is megvolt, hát visszaszaladtak a mamájukhoz, hogy megkérdezzék, van-e még kívánsága? Nézték az ágyat, de nem láttak benne senkit. Megrázták a lepedőt, a paplanokat, végre aztán egyórai keresés után megtalálták a királynét két párna közé szo-

rulva olyan vékonyan és fehéren, hogy alig vették észre. Hát sírtak is a királyfiak. Olyan nagyon sírtak, hogy a könnyük kis patakká futott össze. A kis könnypatak kifolyt a kapun az utcára és elfolydogált a gonosz boszorkány háza előtt. Hét kis arany kacsza úszott rajta és szomorúan énekelt:

Hét királyfi jó mamája
Fehér mint a nyoszolyája
Vékony mint a cérnaszál
Hét királyfi jaj sokáig
Keresi míg rátalál.

Hét kis arany kacsza úszott rajta.

Így énekelt a hét kis arany kacsza. Meghallotta ezt a gonosz boszorkány is és kijött a házából.

— Ha-ha-ha, — örvendezett nevetve és a földön kopogott hosszú fogaival. — Beteg a királyné, elmegyek hozzá, mert most bizonyosan belekerül a csapdába.

És el is indult, fel az arany körhinta-palotába. — Ó, Istenkém, szegény királyné nagysád, — sóhajtott — azt hallottam, betegnek tetszik lenni, hát csak mondom, felnézek egy kicsit, hogy hogy van?

— Jaj, bizony, kedves szomszédasszony, lássa-e, milyen fehér és sovány vagyok és napról-napra soványodom még. Bizony attól félek, hogy ha nem jó meg ideje-

korán a bajbajó orvosság Pipirity városából, hát egészen elfogyok a föld színéről. Jaj, mi lesz akkor az én drága jó gyermekeimből? Jaj, jaj, attól félek én, hogy hajbakapnak az örökségen, az arany körhinta-palotán, jaj, mert hiszen nem vághatom nekik hétfelé, mint a tortát?

Felelt akkor a gonosz boszorkány: — Hát kedves királyné nagysád, legyen-e úgy, amint ígértem? Varázsoljak-e hét ajtót, hét külön utcára nyílót a kastélyra, hogy azt mondhasa mindegyik fiának, hogy ráhagyta az egészszet?

— Bizony az jó is volna, — kérte a királyné — mert az én gyermekeim mindig olyan nagyon szerették egymást, hát ne viszálykodjanak ezentúl sem.

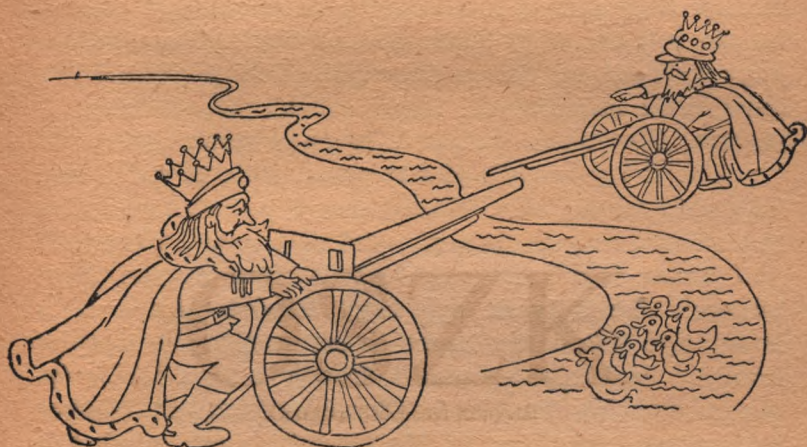
Hát akkor a gonosz boszorkány körüljárt a házban. Körüljárt, körülforgott, mint egy motolla. Körülforgott és nagy varázst mondott.

Jertek, jertek
Hét kis ördög
Szép palotán
Ajtót törtök
Hét utcára
Hét kis ajtó
Szeretetet
Szétszakajtó.

Hát uram bocsá', alig hogy ezt kimondta, nagy roppanás hallatszott és az aranypalotának egyszeribe hét kapuja volt. Hét kapuja volt, hét utcára és mindegyik felett másik házszám lógott. Úgy volt ez, mint az átjáróházaknál. Akármelyik kapun ment be az ember, ugyanabba az udvarba jött, csakhogy a másik oldalról. De kívülről mégis úgy nézett ki, mintha hét különböző ház lett volna.

Akkor odahívta a királyné a hét fiát az ágyához, hogy köréje gyülekezzenek és így szólt egész vékony hangon:

— Kedves gyerekeim, én napról-napra vékonyabb leszek. Az is lehet, hogy megjön még idejekorán a bajbajó orvosság Pipirity városából, az is lehet, hogy nem. Azért is én most szét akarom osztani köztetek az örökséget mindenkinek egyformán, hogy össze ne vesszetek rajta, ha én mégis elfogynék a föld színéről. Hát mindegyikre marad egy palota. Az első kapja a magyar utca 1-ső számút, a másik azt a palotát, amelyik az orosz utcában áll,

A király éppen borzasztóan harcolt az ellenséges királlyal.

a harmadiknak a franciautcabelit, negyediknek az olaszutcait...

És így valamennyinek adott egy-egy palotát. Mind más és más utcában volt és a ház száma is egészen más volt és ezért nem vették észre a királyfiak, hogy voltaképpen ugyanegy házat kaptak örökségül.

Megköszönte szépen a hét királyfi az örökséget, de nem örültek neki. Hogy is örülhettek volna, mikor a májuk olyan vékony volt, mint a fehér cérnaszál. Mindegyik csak azt kérdezte a királynétól:

— Azt mondd meg, kedves mama, hogy ha mindnyájunknak külön palotát adtál, akkor te melyikünkénél fogsz lakni, kinek a házában?

Akkor a királyné odahívta az elsőt és a fülébe súgta: — Nálad fogok lakni, fiam, de ne mondd meg a testvéreidnek. — Aztán a másodikat hívta oda és annak súgta a fülébe: — Nálad fogok lakni, kedves gyermekem, csak a testvéreid meg ne tudják. — És éppen ugyanezt súgta a harmadik királyfi fülébe is, és a negyediknek, az ötödiknek és mind a hétnek ugyanazt súgta a fülébe és valamennyi nagyon meg volt elégedve és valamennyi nagyon büszke volt rá, hogy éppen őt választotta ki a mamája, hogy nála lakjon. És valamennyi, mikor a saját külön kapuján át hazajött, ott találta édesanyját, a beteg királynét. Mert hiszen tudjátok, hogy ugyanaz a ház volt.

Hát ez így egészen jó lett volna, csak az volt a baj, hogy még mindig nem érkezett meg Pipirityből az autó a bajbajó orvossággal és a királyné még sokkal vékonyabb lett. Sírtak is a szegény királyfiak olyan nagyon, hogy könnyeik összefolytak egy nagy folyóvá. Az a nagy könnyfolyó kifordult a kapun és keresztülömlött az egész országon és kifolyt egészen a frontig, ahol a király éppen borzasztóan harcolt az ellenséges királlyal. Nagyon haragudtak egymásra és lövöldöztek, mert mindegyik azt mondta, hogy neki van igaza és a másiknak nincsen igaza. Odafolyt a nagy könnyfolyó és hét szép aranyhattyú úszott rajta és szomorúan énekelt:

Hét királyfi jó mamája
Fehér mint a nyoszolyája
Vékony mint a cérnaszál
Hét királyfi, jaj sokáig
Keresi míg rátalál.

Meghallotta ezt a király, mikor éppen el akarta sütni az ágyút és így szólt az ellenséges királyhoz:

— Várj egy kicsit, amíg visszajövök, hazamegyek most egy kicsit szabadságra, mert meg kell néznem, hogy mi van otthon.

Aztán fogta a nagy aranypuskát, a vállára vette és elment haza szabadságra. De az nagyon messze volt és sokáig kellett gyalogolnia.

Mikor a király még messzi volt hazulról, de már jött útközben, akkor egyszerre csak hallja a hét királyfi, hogy: „tuu-tuu“ — jön az automobil. Nosza rohantak ki a kapuba, hogy megmutassák a sofőrnek, merre menjen. De persze mindegyiknek más kapuja volt és mindegyik a saját kapujába szaladt ki.

Aztán az egyik azt kiabálta, hogy: Hé, sofőr bácsi! Erre jöjjön a magyar utca egy alá, mert itt lakik a beteg királyné, ide kell az orvosság! — De akkor a másik kezdett kiabálni. — Hé, sofőr bácsi, hallja-e, idejöjjön az orosz utca második számba, mert itt fekszik a beteg királyné. — De már akkor kiabált a harmadik is, meg a negyedik is és mind azt kiabálta: — Sofőr bácsi, sofőr bácsi, idejöjjön hozzám, mert ide kell az orvosság, nálam lakik a királyné, csak én nálam, senki másnál, ha akarja, meg is nézheti.

Szegény sofőr már nem is tudta, hova menjen és sehova se ment, hanem csak állt és bámult, mert nem értette, hogy ez azért van, mert ugyanannak a palotának van hét kapuja. A királyfiak pedig addig kiabáltak és veszekedtek, míg aztán csakugyan hajbakaptak és elkezdtek csúnyán verekedni: — Nekem van igazam! — kiabálta mindegyik — én megigértem a papának, hogy segítek a mamának és nem hagyom tőle elvenni az orvosságot. — És mindegyik ugyanazt kiabálta és olyan ellenségek lettek, hogy borzasztó, pedig azelőtt nagyon szerették egymást. És az az egész csak azért volt, mert nem tudták, hogy ugyanabban a házban laknak és a mamájuk is ott van mindegyiknél. A gonosz boszorkány pedig nézte messziről és nagyon nevetett, mert hiszen ő okozta az egészet.

Mikor már a hét királyfiak annyira verekedtek, hogy mindnek a szép aranyos ruhája összese volt szaggatva, akkor éppen megérkezett a papájuk a frontról szabadságra. Mikor az első királyfi meglátta, hogy jön az úton,

elébe szaladt és sírva panaszkodni kezdett: — Papa, nézd csak! Nézd, milyen rosszak a testvéreim! Nem akarják beengedni hozzám a bajbajó orvosságot, pedig a mama olyan beteg és ott fekszik nálam. — Mikor a második királyfi ezt meghallotta, ő is odaszaladt papájához: — Nézd csak papa! — mondotta ő is sírva. — Nézd csak, milyen rosszak a többiek! Nem hagyják, hogy hazavigyem azt a kis bajbajót a mamának, pedig nálam fekszik, az én palotámban! És jött a harmadik, meg a negyedik is és mind a hét és mind ugyanazt mondta sírva. Nekem van igazam és a többiek rosszak, mert nálam lakik a királyné mama. Csak nálam és másnál nem.

No de mérges lett erre a király és szidni kezdte a hét királyfit, mint a bokrot: — Tyűh, a kutyateremtette! Hát így kell viselkedni jól nevelt, fínom királyfiaknak? Hát erre taníttattalak benneteket drága pénzért? Mindjárt előveszem a virgácsot és ráncba szedlek.

— De én jót akartam, de én igazságot akartam, — sirt mindegyik — mert én nálam, csak én nálam lakik a mamánk, — mondotta mindegyik.

— Meg kell azt már magamnak nézni, — mondotta a király — mert itt az ördög se ismeri ki magát — és azzal be is ment az arany körhinta-palotába. Hát a palota azon való örömeiben, hogy hazaérkezett a király, elkezdett forogni. És mind a hét kapu vele forgott, mert hisezn ugyanazon a palotán volt. Akkor a király észre is vette mindjárt ezt a dolgot, de már akkor a királyfiak is látták, hogy ők tulajdonképpen mind ugyanabban a házban laknak.

— Lássátok, lássátok, kedves királyfigyervekeim, — mondta a király — bizonyosan valami gonosz boszorkány csalt meg így. Mert ti mindig ugyanabban a házban laktatok és mindig is ugyanabban a házban fogtok lakni és azért édesmamátok mindnyájatoknál lakik egyformán és sohasem kell miatta veszekednetek.

Hát megörültek ennek a hét királyfiak és egymás nyakába borultak és összecsókolóztak, mert ők jobban

*Mindnyájan odamentek az ágyhoz, de csak párnákat láttak,
lepedőt, takarót, de királynőt bizony nem láttak.*

szerették szeretni egymást, mint gyűlölni és meg is esküdtek, hogy soha többé nem lesznek ellenségek.

De akkor egyszer csak körülnézett a király a szobában és azt mondta: — Jól van, jól, de hol a királyné mama? Gyorsan be kell neki végre adni a bajbajó orvosságot, hogy meggyógyuljon.

Mindnyájan odamentek az ágyhoz, de csak párnákat láttak, lepedőt, takarót, de királynét bizony nem láttak.

— Hol a királyné? — kérdezte a király — talán a másik ágyba feküdt?

— Nem, nem, — mondták a királyfiak, — itt kell neki lenni. Csak olyan vékony és fehér már, hogy nem lehet mindjárt meglátni.

Avval elkezdték emelgetni és rakni a párnákat, kirták a lepedőt is, de hiába. A királyné nem volt sehol.

No de erre elfakad sírva a király. — Lássátok, ti rossz fiúk, — mondta — míg ti a kapu előtt az orvosságért versengtetek, addig a mamátok elfogyott a föld színéről.

Éppen mikor ezt mondta, nagy lárma meg dörömbölés kezdődött az ajtó mögött.

— Ki az? — kérdezte a király.

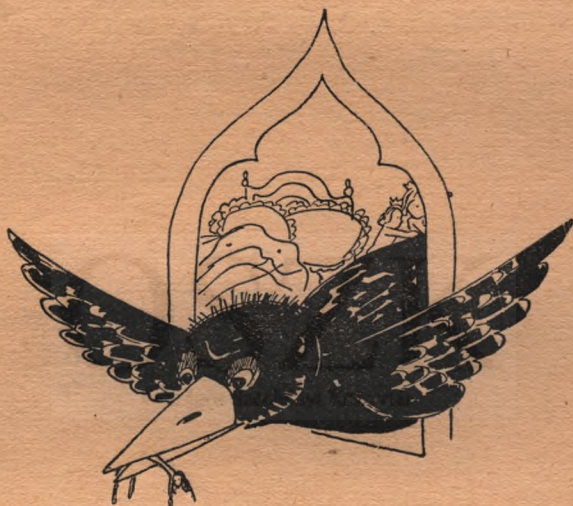
— Én vagyok itt, az ellenséges király. Csak te netesd magad! — ordította egy haragos hang. — Olyan soká megvárattál engem a fronton, hogy már utánad jöttem, mert én tovább akarok harcolni. Én meg akarlak téged ölni, — ordította az ellenséges király az ajtó előtt — mert nekem van igazam és te gonosz vagy és nincs igazad.

Akkor be is jött az ellenséges király a szobába egy nagy ágyúval. Éppen rá akart lőni az ágyúból a királyra, mikor az megszólalt csendesen és szomorúan, mert még szomorú volt az eltűnt felesége miatt:

— Várj csak egy kicsit, kedves ellenség. Valamit el akarok mesélni, mert azt mondod, neked van igazad és nekem nincs és azért harcolunk. — És akkor a király elmondta az ellenséges királynak, hogy lett egymásnak ellensége a hét jó királyfi a hét ajtó miatt. — Látod-e,

kedves ellenség, — mondta aztán — talán mi is csak azért harcolunk, mert nem vesszük észre, hogy az egész világ csak ilyen szép aranyos forgópalota, amelyben mind együtt lakunk, ha különböző ajtókon járunk is ki-be.

S amikor az ellenséges király ezt meghallotta, így szólt: — Bizony igazad lehet — és jobbkezeit nyújtotta a királynak és avval békét kötöttek. Aztán még megkérdezte: — Ugyan mit kerestek olyan nagyon abban az üres ágyban?

*Ott repül egy fekete holló és egy vékony
fehér cérnaszálat visz a csőrében!*

— Oh jaj, — siránkoztak ők — a királynét keressük, aki betegségében egyre vékonyabb és fehérebb lett és most már meg se leljük.

Akkor csak felkiáltott az ellenséges király: — Nézzétek csak, nézzétek csak, ott repül egy fekete holló és egy vékony fehér cérnaszálat visz a csőrében!

A fekete holló éppen ki akart repülni az ablakon. De a hét kis királyfiú olyan ügyes volt, hogy még gyorsan elkapták a farkánál. Ki is vették a csőréből a cérnaszálat,

hát, uram bocsá', akkor látják, hogy az nem cérnaszál, hanem a vékony fehér királyné. No gyorsan beadták neki a bajbajó orvosságot és attól mindjárt el is kezdett vastagodni meg pirosodni. És mikor végre talpra állt, sírva borult a királyfiak nyakába, meg a király nyakába, de még az ellenséges királyt is megölelte, megcsókolta, mert olyan nagyon boldog volt. Akkor aztán a fekete holló felé fordult és mindjárt megismerte, hogy az a gonosz boszorkány, aki mindennek oka volt. Meg is fogták a hollót és avval az ágyúval, amit az ellenséges király magával hozott, agyonlőtték. Azután pedig kidobták az ágyút az ablakon, egy nagy folyóba, mert úgyse fognak soha többé harcolni.

A r o l i

Ákos kerékpárt kapott születése napjára. Még pedig finom, drága kerékpárt, mert szülei gazdagok voltak. Ezzel aztán örökké a ház előtt cikkázott, mert az összes szomszédgyerekeknek meg akarta mutatni, milyen gyönyörű biciklije van neki, és az Andris is éppen ott állt a kapu előtt. Ákos odakiáltott:

— Nézd, milyen remek biciklim van! Hát te mi szépet kaptál születésnapodra?

Andris semmit sem kapott, mert az apja házmester volt és szegény. De bosszantotta, hogy Ákos annyit fontoskodik a kerékpárjával, ezért így felelt neki:

— Én még sokkal szebbet kaptam.

— Mit? — kérdezte Ákos.

— Egy rolit, — felelte Andris. — De az én rolim sokkal jobban fut, mint a te biciklid.

Ákos elnevette magát:

— No azt a rolit szeretném látni.

— Majd holnap megmutatom, — mondta Andris és bement a házba.

— Hát most honnan szerezzek egy rolit? — gondolta. Mert a többi gyerek is mind hallotta és lesz nagy nevetés, ha holnap nem tud mit mutatni. — Magamnak kell csinálnom egyet, — gondolta magában Andris és a hátsó udvarba ment, a szín felé, ahol apja a szerszámokat tartotta. Talált kalapácsot és fúrót és szögeket és deszkákat és rudakat és kis kerekek is heverték ott. Valami régi kis gyerekkocsiról eshettek le. Andris kikeresett magának egy deszkát és két hozzáillő kereket, egyet az elejére,

egyét meg a végére. Kormányrudat is faragott magának, fűrt-faragott egész délután és estére elkészült a roli. Persze, nem volt olyan szép, mint azok a rolik, amelyeket a finom játékkereskedésekben lehet vásárolni, de futni egészen jól lehetett vele. Csak a deszkája volt egy kicsit nagyon is hosszú.

Másnap tehát Andris kiment az új rolival az utcára. Ákos már ott várta a finom kerékpárral és hangosan nevetett.

— Ez hát a híres rolid, amely gyorsabb, mint az én biciklim? Ezzel a hosszú deszkával? Fussunk versenyt?

És a gyerekek mind nagyokat nevettek Andrison. Csúfolódtak vele és kiáltoztak:

— Hát csak versenyezz Ákossal!

Erre Andris dühbe jött és így szólt:

— Jó, hát fussunk versenyt.

Szemközt volt éppen egy cukrászda, a cukrász ott állt az ajtóban és mindent hallott. A cukrász nevetett hát és így szólt: — Aki a versenyt megnyeri, az kap tőlem díjul egy szép dobostortát.

— Éljen! — kiáltotta Ákos. — Hosszú utat fogunk megtenni: ki az országútra, aztán végig a dülön, aztán vissza a városon keresztül, egészen ide, a cukrászdaig.

A két versenyző felállt a starthoz. Ákos gyönyörű kerékpárjával, Andris meg ócska, maga-faragta rolijával. A többi gyerek mind ott állt körülöttük. A cukrász pedig számolt :

— Vigyázz! — Kész! — Rajt!

És ők elindultak. Andris teljes erőből hajtotta roliját, de mit használt az? Még be sem fordultak a sarkon és Ákos biciklijével már messze elől tartott. De Andris nem adta meg magát. Még hallotta, hogy nevetnek háta mögött a gyerekek. — Majd meglátjuk! — dühöngött magában. És akkorákat lendített magán a jobb lábával, amekkorákat csak tudott. — Ha szegény vagyok is és csak egy vacak rolim van, mégsem adom fel a küzdelmet.

Ahogy Ákos kerékpárjával kiért az országútra, már annyira elől volt, hogy Andrist a rolijával már nem is

Másnap András kiment az új rolival az utcára.

látta. Nevetett hát az egészen, lassan hajtott. Hiszen nem kellett sietnie. Akkor egy kislány mellett haladt el. A kislány odakiáltott neki:

— Kérlek szépen, vigyél magaddal, mert elkésem. Hadd üljek fel hátul a biciklidre.

— Nem ettem bolondgombát, hogy még valakit magammal vigyek, amikor versenyezek és egy dobostortát akarok nyerni...

Miért sírsz?

Igy szólt Ákos és tovább hajtott.

Akkor a kislány leült egy kőre és keservesen sírt. Hosszú-hosszú idő múlva arra jött Andris is a roliján. Látta a kislányt sírni, megállt hát és megkérdezte:

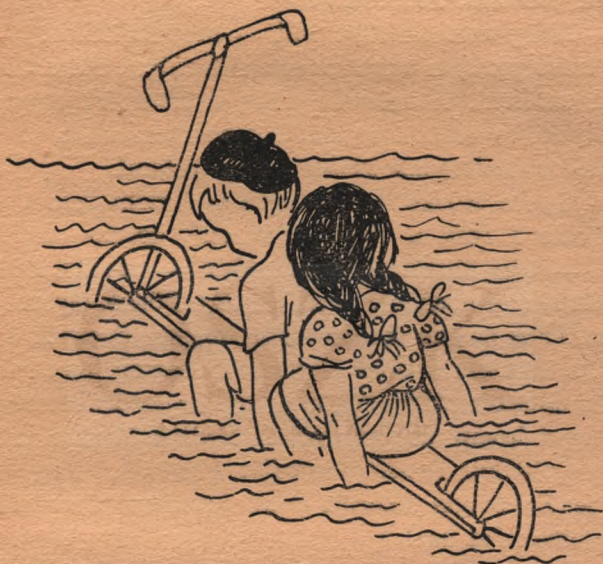
— Miért sírsz?

— Jaj, olyan hosszú utam van még és olyan fáradt vagyok és el fogok késni.

— Na gyere és állj fel hátul a rolimra. Csak egyik lábaddal kell taszítanod.

— Jaj, — sírta a kislány — hiszen csak még jobban megterhelném a rolidat.

— Ne bőgj annyit, inkább gyere már! — kiáltotta Andris. — A rolinál nem úgy van ez, mint a biciklinél. Ha ketten állnak rajta, ketten hajthatják és még gyorsabban fut. Hogy hívnak?

Ráfektette a rolit a vízre, a hosszú deszka nagyon jól úszott.

— Böskének, — mondta a kislány, ráállt hátul a rolira és derekasan segített hajtani. Most aztán kétszer olyan gyorsan futott a roli, de még távolról sem elég gyorsan ahhoz, hogy Ákost utolérjék.

Akkor egy mély árokhoz értek. Az árok másik oldalán tovább futott az út, de itt meg nem lehetett átjutni. Nagy kerülőt kellett volna tenniük.

Akkor Böske így szólt:

— Te! Fektesd a keresztül a rolit az árkon. Elég hosszú a deszkája. Megvan a hídunk.

— Éljen! — kiáltotta Andris. — Így akkora utat vágnak le, hogy még meg is előzzük Ákost.

— Te, Andris! — mondta Böske. — Ott áll az Ákos a biciklijével és nem tud tovább menni. Meg kell várnia, amíg a komp átjön. Most utolérjük.

És valóban. Amikor a kettő a rolival a folyóhoz ért, Ákos még ott állt a biciklije mellett. Várnia kellett a kompra. De csak nevetett.

— Idáig szerencsétek volt — mondta Ákos. — De a folyó tulsó partján egyenes az út hazáig. Ott aztán nem fogtok utolérni. Azonkívül pedig a kompért egy garast kell fizetni és nektek egyetlen garasotok sincs.

Akkor Andrisnak eszébe jutott valami.

— Gyere, Böske! — suttogta és lement vele a partra. Ráfektette a rolit a vízre, a hosszú deszka nagyon jól úszott. — Úgy ülünk rá, mint a lóra — mondta Andris — és kezünkkel átevezünk. Csak ne félj, Böske. Gyere!

És Ákos bosszankodva látta, hogyan eveznek át azok ketten a deszkán a tulsó partra. Ő bezzeg kerékpárjával nem csinálhatta utánuk és még egy teljes órát kellett várnia, míg a komp megérkezett és átvitte. Most már komolyan meg kellett feszítenie erejét Ákosnak, hogy a párt utolérje. De mégis sikerült neki. Az ilyen pompás kerékpár gyorsan fut ám!

Andris és Böske most már egészen elcsüggedtek, amikor Ákos megint elsurrant mellettük. Már látták a várost és már nem is remélhették, hogy utol tudják érni Ákost.

Hirtelen nagyon erős szél kerekedett hátulról.

— Te, Andris! — mondta Böske. — Csináljunk vitorlást!

— De nincs vitorlánk!

— De van! — szólta Böske. — Majd odakötjük a kötényemet a kormányrúdhhoz, mint egy vitorlát s akkor majd víz bennünket a szél.

És így is cselekedtek. Böske kék kötényét a kormányrúdhhoz erősítették, mint egy vitorlát. A szél belekapott, a

kötény megdagadt és — huj! — száguldottak most, akár a gyorsvonat. Nemsokára elérték Ákost és elrobogtak mellette.

— Vizszontlátásra! — kiáltottak neki.

Ákos bosszankodott.

— Csak volna nekem is ilyen vitorlám! — gondolta.

A szél belekapott, a kötény megdagadt és száguldottak most, akár a gyorsvonat.

Megpróbálkozott a zsebkendőjével. De az túlságosan kicsi volt. Most persze bánta már, hogy a kék-kötényes Böskét nem vette fel a kerékpárjára.

Andris és Böske ezalatt már elérték a várost és már biztosra vették győzelmüket. De akkor hirtelen teljesen

Itt! — mutatta Böske és ujjával odabökött a hónaaljához.

elállt a szél. A vitorla már nem segített. Megint lábukkal kellett dolgozniok. Ez persze, nem ment olyan gyorsan és Ákos, aki szintén teljes erejéből hajtott, egyre közeledett. Már csak egy útkeresztezésen kellett áthaladniok. Ha most semmi nem jön közbe, ők futnak be elsőnek. De amikor éppen az útkeresztezéshez értek, a közlekedési rendőr felemelte a karját.

— Mindenki álljon meg! Még Andris és Böske is, a rolijukkal! — És hátul már közeledik Ákos a kerékpáron.

— Ez mégis csak buta dolog! — kiáltott Andris mérgében. — Most a végén még elveszítjük!

— Figyeldj ide! — mondta Böske. — Majd csinállok valamit, hogy átjussunk, mielőtt Ákos a közelünkbe ér.

No, találjátok ki, mit gondolt ki ez a Böske! Hogy juthattak ezek mégis át elsőeknek?

Böske odaszaladt a rendőrhöz és igen udvariasan megkérdezte:

— Rendőr bácsi, kérem szépen, hol van az Andrásy-út? — Aztán hirtelen azt mondta: — Milyen nagy folt van a hóna alatt.

— Hol? — kérdezte.

— Itt! — mutatta Böske és ujjával odabökött a hónaljához és megcsiklandozta ott úgy, hogy ennek le kellett engednie a karját.

Ebben a pillanatban Andris roliján átfutott. A következő pillanatban megérkezett Ákos a biciklijén. De addigra a rendőr már megint felemelte a karját. Ákosnak meg kellett állnia és várnia kellett.

Andris pedig behajtott roliján az utcájába. A gyerekek mind megéljeneztek. A cukrász pedig átadta neki a nagyszerű dobostortát. Andris odaadta a felét Böskének, mivel igazán megérdemelte. És mind a kettőnek igen-igen jólesett.

TARTALOM

<i>Az igazi égszinkék</i>	5
<i>A derék gépfű, az öreg béka és a nagyegyszeregy</i>	45
<i>Jancsi az áruházban</i>	89
<i>A hét királyfi meséje</i>	131
<i>A roli</i>	149

A LEGSZEBB MAGYAR GYERMEKKÖNYVEK

BALÁZS BÉLA
AZ IGAZI ÉGSZINKÉK

Szántó Piroska rajzaival

*

BÁTORI IRÉN
TÜNDÉRKERESŐ JUTKA

Romaszkan Alice rajzaival

*

WEÖRES SÁNDOR
GYÜMÖLCSKOSÁR

Hincz Gyula rajzaival

*

ZELK ZOLTÁN
AZ ÁLLATOK ISKOLÁJA

Róna Emy rajzaival

ÚJ IDŐK IRODALMI INTÉZET (SINGER ÉS WOLFNER) KIADÁSA

B U D A P E S T

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

00

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

w2607

